

การปรับปรุงท้องถิ่นทุรกันดารบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศไทย : ศึกษา

เฉพาะกรณีชาวเขา

ถ้าจะศึกษาถึงการปรับปรุงท้องถิ่นทุรกันดารในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ให้สมบูรณ์แล้ว ไม่อาจจะวันที่จะศึกษาถึงการดำเนินงานของรัฐในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาได้ ทั้งนี้เพราะชาวเขาเป็นชนดึกดำบรรพ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารและยากแก่การเดินทางเข้าไปถึง สภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาเหล่านั้น ล้าหลังและด้อยความเจริญ พวกเขามีชื่อเป็นเพียงผู้ที่เข้ามาพำนักอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยเท่านั้น แต่พวกเขามีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเมืองการปกครองของรัฐ ตลอดจนความปลอดภัยของประเทศ เพื่อที่จะให้เข้าใจถึงนโยบายและการดำเนินงานของรัฐต่อชาวเขา จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาที่น่าปัญหาามาสู่รัฐบาลไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ก. สภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาที่น่าปัญหาามาสู่รัฐบาลสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

คำว่า "ชาวเขา" มีผู้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง ชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นที่อยู่อาศัยบนภูเขาทางตอนเหนือของประเทศไทย อพยพสืบคืบเนื่องกันมาจากประเทศพม่า ลาว และจีน มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างไปจากคนไทยพื้นราบ ชาวเขาเหล่านี้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยไม่น้อยกว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ไต้กลนใจ ฤกษ์พร ณ อยุธยา, การศึกษาทัศนคติของชาวเขาที่มีต่อคนไทย และประเทศไทย (กรุงเทพฯ : ชมรมศึกษาและวิจัยสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๗), หน้า ๖.

๕๐ ปี แต่ไม่มีพื้นฐานแน่นอน เคลื่อนย้ายที่อยู่และที่ทำกินไปเรื่อย ๆ ตามบริเวณภูเขาสูงชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย มีผู้ให้ความเห็นว่า การที่ชาวเขามีชีวิตดิ้นรนระทมท้อ บางครั้งก็เข้าไปในเขตพม่าหรือลาวนั้น ยังผลให้ชาวเขาเหล่านั้นไม่มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับดินแดนหนึ่งหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะที่แห่งใดที่ให้ความสงบสุขก็อพยพกันไปอยู่ หากไม่พอใจก็อพยพกันออกไป พวกเขาจึงมีอิสระที่จะดำเนินชีวิตด้วยขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อดั้งเดิมของตนเอง^๒

อนึ่ง สภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและป่าทึบยากแก่การ เดินทางเข้าไปถึงนั้น เป็นเหตุให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาล้าหลังและค่อนความเจริญ ทั้งยังเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่รัฐบาลจะเข้าไปปกครองดูแลอีกด้วย ด้วยสภาพการเข้าถึงยากจึงทำให้เกิดปัญหาที่เป็นผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเมืองการปกครองของรัฐ ตลอดจนความปลอดภัยของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย

๑. ผลกระทบกระเทือนทางเศรษฐกิจ

ก) การทำลายป่า

เนื่องจากชาวเขาประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมแบบทำไร่ เลื่อนลอย ชาวเขาจึงต้องย้ายถิ่นที่อยู่เสมอ เมื่อดินที่ทำการเพาะปลูกเสื่อมคุณภาพและให้ผลผลิต

^๑ สุวรรณ รื่นยศ, การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในประเทศไทย

(พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเซชม ๒๕๑๐), หน้า ๓.

^๒ ชิตพงษ์ สยามเนตร, "การบริหารงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาบริหารการปกครอง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๘), หน้า ๒.

น้อยลง ชาวเขาจะละทิ้งพื้นที่ดินที่เคยเพาะปลูกไปหาพื้นที่แห่งใหม่ต่อไป การสร้างที่กินทำกินแห่งใหม่นั้น ชาวเขาต้องโค่นป่าและเผาป่าเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรที่มีค่าทางเศรษฐกิจของชาติต้องถูกทำลายไปเรื่อย ๆ ดังเห็นได้จากข้อสังเกตของ นายสวัสดิ์ มหาผล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรในสมัยรัฐบาล พลโท ถนนม กิติขจร เมื่อคราวที่ออกตรวจราชการทางภาคเหนือระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑ ซึ่งกล่าวไว้ในบันทึกที่มีถึงกระทรวงมหาดไทยตอนหนึ่งว่า

ชาวเขาวงกตอยู่ได้ลึกลอบดางป่าบนภูเขา เพื่อปลูกข้าวและพืชเป็นส่วนมาก พวกนี้ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เมื่อที่ดินดางป่าจืดจางและปลูกพืชไม่งอกงามแล้วก็จะอพยพไปดางป่าทำไร่ เลื่อนลอยบนภูเขาอันต่อไปไม่สิ้นสุด การดางป่าบนภูเขานี้เป็นการกระทบกระเทือนต่อน้ำที่จะไหลไปเลี้ยงพืชผลทางกสิกรรมทางเบื้องล่างเป็นอันมาก และเป็นสาเหตุอันสำคัญที่ทำให้เกิดการขาดแคลนนํ้า จึงสมควรที่ทางการจะควรรวบรวมมือแก้ไขเสียแต่บัดนี้ มิฉะนั้นในไม่ช้าพื้นที่ของภาคนี้จะต้องประสบกับความแห้งแล้ง

นอกจากนี้ Dr. Moris G. Fox ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศประจำกรมประชาสัมพันธ์ ได้เสนอรายงานผลการสำรวจป่าไม้ทางอากาศไว้ตอนหนึ่งว่า

"การตรวจราชการทางภาคเหนือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร, "หนังสือราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๕๔/๒๕๐๑ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๑ เอกสารหมายเลข ๑ ประกอบรายงานการประชุม, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมชาวเขารั้งที่ ๑/๒๕๐๔ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ เอกสารที่ ๔/๔/๖๑, กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, รวบรวม (ม.ป.ท., ๒๕๐๔), หน้า ๑ - ๒

ชนพวกนี้ส่วนใหญ่ยึดมั่นในการปฏิบัติแบบ "โค่นและเผา" ลอยพจากค่าน
หนึ่งของภูเขาไปหากลางถ่วงพวยงอีกบริเวณหนึ่ง เมื่อที่ดินมีอาหารของพืช
น้อยลง โดยวิธีการเช่นนี้พื้นที่ป่าไม้เป็นจำนวนมากได้ถูกทำลายลงเนือง
จากไฟ พื้นดินถูกชะล้าง ลำธารต่าง ๆ ต้นหิน ป่าละเมาะเจริญเติบโต
โตขึ้นพืชพรรณมีให้ต้นสักเจริญงอกงามต่อไป จากการสำรวจทางอากาศ
เมื่อเร็ว ๆ นี้พบว่า ... ในสองจังหวัดป่าไม้ถูกทำลายโดยลักษณะนี้ถึง
ร้อยละ ๕๐

ขอเสนอในรายงานนี้ได้รับการยืนยันอีกครั้งหนึ่งด้วยผลสำรวจของ
Dr. Loetch ผู้เชี่ยวชาญทางการเกษตรของ F.A.O. ที่ได้ร่วมมือกับกรมป่าไม้
กระทรวงเกษตร ทำการสำรวจป่าไม้ที่ถูกทำลายในจังหวัดภาคเหนือของไทย รวม
๕ จังหวัด คือ เชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน เชียงราย และแพร่ ซึ่งผลจากการ
สำรวจปรากฏตามรายงานว่า ในพื้นที่ ๕ จังหวัดนี้ป่าไม้ถูกทำลายเป็นพื้นที่รวม
ทั้งสิ้น ๑๒,๖๐๓ ตารางกิโลเมตร ทั้งนี้เนื่องจากการทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา
เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ทางกรมประชาสงเคราะห์ได้ทำการสำรวจว่าในปีหนึ่ง ๆ
นั้น ชาวเขาได้ตัดไม้เพื่อทำการเพาะปลูกแบบเลื่อนลอยนี้ไม่น้อยกว่า ๔๐๐,๐๐๐ ไร่

Moris G. Fox, Welfare of the Hill Tribes (A Report
on Preliminary Finding and Observation. Submitted to the
Ministry of Interior Mémocograph, June 12 1937), p. 2

^๒
F. Loetch, Forest Inventory of the Northern Teak
Bearing Provinces, Report to the Government of Thailand.
(Home : F.A.O., 1958), pp. 48 - 49.

นับตั้งแต่ชาวเขาเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางภาคเหนือของไทย至今已ไม่น้อยกว่า ๕ ล้านไร่ การทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขามิได้ทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าทางเศรษฐกิจของชาติไปเท่านั้น แต่ประเทศไทยยังต้องประสบกับอุทกภัยในฤดูฝน และภาวะการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งอีกด้วย ทั้งนี้จากรายงานที่เสนาบดีกรมการช่างของ ศาสตราจารย์ เทียม คมกฤส ในตอนหนึ่งว่า "เมื่อป่าถูกเผาหรือโค่นทำลายไปแล้ว หากทิ้งไว้ก็กลายเป็นป่าหญ้าคาและมักจะเกิดไฟไหม้ป่าขึ้นทุกปี ทำให้ดินเสื่อมลงเป็นลำดับ ไม่อาจเก็บเขื่อนน้ำไว้ได้อันเป็นเหตุที่ทำให้เกิดอุทกภัยในฤดูฝนและน้ำแห้งในฤดูแล้ง"

ข้อเท็จจริงดังกล่าวได้รับการยืนยันเมื่อปรากฏว่า การย้ายถิ่นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าแม้วบนค้อยปุยตลอดเวลานั้น ยังผลให้ป่าไม้ถูกทำลายไปเป็นเนื้อที่ไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ - ๖,๐๐๐ ไร่ หรืออาจถึง ๑๐,๐๐๐ ไร่ ซึ่งถ้าปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนี้มีอยู่ตลอดไป ประชาชนบนพื้นที่ราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในท้องที่อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง และอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ นั้นจะต้องประสบกับความเค็มกร่อน และกระทบกระเทือนต่ออาชีพในค่านกสิกรรมอย่างใหญ่หลวง เมื่อไม่อาจจะอาศัยน้ำจากลำห้วยซึ่งมีต้นกำเนิดบนค้อยปุยสำหรับกาวกลสิกรรม

คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา, การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา (เอกสารโรเบียวของกรมประชาสงเคราะห์, มิถุนายน ๒๕๐๖), หน้า ๒.
 เทียม คมกฤส, "รายงานเกี่ยวกับสำรวจชาวเขาที่จังหวัดเชียงใหม่," บันทึกประกอบการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔, หน้า ๑.

ได้ น้ำในลำห้วยเหล่านั้นได้เหือดแห้งลงทุกปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำในลำห้วยแก้ว^๑

นอกจากนี้ในการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ ณ ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทย นายดุสิต พานิชพัฒน์ ผู้แทนกรมป่าไม้ซึ่งเข้าร่วมประชุมด้วยได้เสนอว่า ในปี ๒๕๕๖ กรมป่าไม้ได้ทำการสำรวจพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ ลำปาง เชียงราย แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน พบว่าป่าบนภูเขาาระดับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ เมตรขึ้นไปได้ถูกชาวเขาทำลายไปแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่^๒

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า จากรายงานที่เสนอถึงการสูญเสียป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติไปเป็นจำนวนมาก^๓ ทั้งยังผลให้เกิดอุทกภัยในฤดูฝนและการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งนั้นเป็นผลให้รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องหาทางระงับมิให้ชาวเขาทำลายป่าโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดยด่วน

^๑ เต็ม ทับทิมทอง, "โครงการที่ควรดำเนินการกับชาวเขาที่แผ้วถางป่า ต้นน้ำลำธารบนคอกยุย จังหวัดเชียงใหม่," เลกสารหมายเลข ๔ ประกอบการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑ - ๒.

หมายเหตุ โครงการนี้ได้้นำเสนอต่อกรมตำรวจและนำมาประกอบการประชุมในครั้ง^๑

^๒ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระที่ ๑, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ หน้า ๑๒ - ๑๓

^๓ ถ้าทุกคนตามความจริงแล้วไม่อาจจะสำรวจได้อย่างแท้จริงว่า ป่าไม้ที่ถูกทำลายไปนั้นมีจำนวนเท่าไร แต่อาจกล่าวได้ว่า ในความรู้สึกของรัฐบาลที่รับผิดชอบโดยตรงจะมีความรู้สึกว่าการประเทศไทยกำลังสูญเสียป่าไม้ที่มีค่าเป็นจำนวนมหาศาล

ถึงแม้ทางการจะออกประกาศว่า การทำลายป่าไม้โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย แต่รัฐก็อาจจะส่งกำลังเจ้าหน้าที่ไปปราบปรามหรือจับกุม ชาวเขาที่ทำลายป่าเหล่านี้ได้ เพราะนอกจากชาวเขาจะชำนาญภูมิประเทศ หลีกหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่และอพยพไปทำลายป่าอื่นต่อไปโดยไม่มีที่สิ้นสุดแล้ว จำนวนชาวเขาก็มีมากกว่าเกินกว่ากำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะติดตามและตรวจตราได้โดยทั่วถึง ทั้งนี้จากสถิติจำนวนชาวเขานักมนุษยวิทยาชาวต่างประเทศผู้หนึ่งได้ทำการสำรวจไว้ เมื่อปี ๒๕๐๓ ปรากฏว่า ชาวเขา ๒๐ เผ่าใน ๑,๑๔๖ หมู่บ้าน มีจำนวนชาวเขาทั้งสิ้น ๒๑๗,๐๐๐ คน^๑ ทั้งจากการคาดคะเนของกระทรวงมหาดไทยในระยะนั้น ปรากฏว่า ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้นถึง ๔ แสนคน^๒ และจากสถิติที่ตำรวจภูธรชายแดนได้สำรวจชาวเขาในเขตปฏิบัติการ เมื่อปี ๒๕๐๐ ปรากฏว่ามีชาวเขารวมทั้งสิ้นถึง ๕๕,๗๒๑ คน^๓

เมื่อทางการมีลางปรามปรามหรือหยุดยั้งการทำลายป่าของชาวเขาได้ รัฐก็ได้นับไปดำเนินนโยบายด้วยการชักจูงชาวเขาให้หยุดทำลายป่าโดยปริยาย เมื่อจะระงับมิให้ชาวเขาทำลายป่านั้นต้องคำนึงว่า เพราะเหตุใดชาวเขาจึงทำลายป่าไม่มีที่สิ้นสุด คำตอบก็คือชาวเขานิยมทำไร่เลื่อนลอย ชาวเขาไม่อาจทำไร่ถาวรได้

^๑ Gordon Young, The Hill Tribes of Northern Thailand

Bangkok : The Siam Society, 1962), p. 85

^๒ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระที่ ๖, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๑

^๓ เรื่องเดียวกัน.

เพราะขาดความรู้ในเรื่งการเกษตร ไม่รู้จักวิธีการปลงกันรักษาฝักดินให้อุดมสมบูรณ์
 อยู่ได้นาน ชาวเขามักจะเคลื่อนย้ายไปอยู่ที่แห่งใหม่เมื่อที่ดินเพาะปลูกที่ทำอยู่นั้นหมด
 ความสมบูรณ์ลง^๒ ดังนั้น เมื่อชาวเขาปลูกพืชได้เพียง ๒ - ๓ ปี ด้ยผลผลิตลดลง
 ชาวเขาจะเคลื่อนย้ายไปตั้งถิ่นฐานเพื่อทำการเพาะปลูกยังแห่งใหม่ต่อไป^๒ ยังผลให้
 ป่าไม้ถูกทำลายไปเรื่อย ๆ ดังนั้นชาวเขาคควรจะได้รับการแนะนำในเรื่องการบำรุง
 รักษาฝักดินและปลูกพืชหมุนเวียน ซึ่งจะช่วยให้ดินอุดมสมบูรณ์และใช้เพาะปลูกได้นาน
 เพื่อที่ชาวเขาจะได้ไม่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานต่อไป นอกจากนั้นการที่ชาวเขาเชื่อว่าโรค
 ระบาดหรือการเจ็บป่วยตลอดจนการตายของผู้คน และสัตว์เลี้ยงภายในหมู่บ้านเกิดจาก
 การกระทำของภูติผีปีศาจที่ไม่ต้องการให้พวกตนอาศัยอยู่ในที่แห่งนั้น ก็เป็นลึกลับเหตุ
 หนึ่งที่ทำให้ชาวเขาต้องพากันอพยพไปตั้งถิ่นฐานทำการเพาะปลูกในที่แห่งใหม่ และ
 ทำลายป่าไม้ของชาติต่อไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

จากการสำรวจของกรมประชาสงเคราะห์ในปี ๒๕๐๕ พบว่า ชาวเขา
 ไม่พึงประสงค์ที่จะย้ายที่เพาะปลูกบ่อยครั้งนักในรายงานสำรวจ ชาวแม่วคนหนึ่งให้
 สัมภาษณ์ว่า เขาไม่ได้ถือว่าการย้ายที่ตั้งของหมู่บ้านเป็นการกระทำเพื่อความสนุก
 แต่ถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นเมื่อพื้นที่ถูกใช้มาแล้วชั่วระยะเวลาหนึ่งทำให้ผลผลิตน้อย
 ลงมาก เขาจึงต้องไปหาที่แห่งใหม่^๓ แม้หม่อมอีกผู้หนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า เขาเบื่อที่

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจทาง
เศรษฐกิจและสังคมชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย (ม.ป.ท., ๒๕๐๕),

หน้า ๒๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑.

จะย้ายถิ่นที่อยู่เหมือนกันแต่ผู้เช่าผู้แก่ตกลงการ อย่างนั้น พวกเขาจึงต้องไปกับเขาด้วย เขาหวังว่าคงจะเป็นการที่ถ้ารัฐบาลจะหาที่อยู่ให้ เขาเป็นหลักแหล่งเสียที

ถึงนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ในสภาพความเป็นจริงนั้นชาวเขามิได้สนุกที่จะย้ายถิ่นที่อยู่ แต่เขาย้ายเพราะความจำเป็นในเรื่องการประกอบอาชีพ และความเชื่อในเรื่องภูตผีปีศาจซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษ อันที่จริงแล้วในเวลานั้นพวกเขาไม่รู้หรอกว่า เขาควรจะทำอย่างไรให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนั้น รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ เล็งเห็นว่า เพื่อมิให้ชาวเขาต้องย้ายถิ่นฐานต่อไป ก็ควรหาถิ่นที่อยู่ให้ชาวเขาเป็นหลักแหล่งที่ถาวร ให้ชาวเขาเลิกคิดว่าโรคร้ายไข้เจ็บไม่ใช่เรื่องของภูตผีปีศาจ แต่เป็นเรื่องของกฎธรรมชาติที่มีทางจะแก้ไขได้ ข้อพิจารณาดังกล่าวนี้จะสะท้อนให้เห็นจากนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ ในตอนต่อไป

ข) การปลูกฝิ่น

ชาวเขาส่วนใหญ่ เช่น แม่ อีกอ๋อ เย้า ลีซอ มูเซอร์ ประกอบอาชีพหลักด้วยการปลูกฝิ่น ทั้งนี้เพราะนอกจากฝิ่นจะขึ้นได้ดีในสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่ชาวเขาอยู่แล้ว ฝิ่นยังเป็นพืชที่ทำรายได้ก็มาให้แก่ชาวเขามากกว่า จากรายงานการสำรวจของกรมประชาสงเคราะห์ในระยะนั้นชี้ให้เห็นว่า การผลิตฝิ่นดิบเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำกำไรให้แก่ชาวเขามากที่สุด ชาวเขามีรายได้จาก

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๑ - ๗๓.

^๒ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๒๐.

การค้ำฝืนกิ่งครอบกรวดจะประมาณ ๓,๒๐๐ บาท ถึง ๓,๖๐๐ บาทคอป^๑ และอาจ
จะมากกว่านี้ ในบางครอบกรวด เช่น ครอบกรวดของหัวหน้าชาวแม้วบ้านห้วยเหลือง
จังหวัดตาก สามารถมีรายได้จากการขายฝืนคืบถึงประมาณ ๔,๐๐๐ บาท ถึง
๔,๕๐๐ บาทคอป^๒ นับเป็นรายได้สูงเมื่อเทียบกับรายได้ที่ชาวเขาที่มีได้ปลูกฝืนเป็น
อาชีพหลัก ภายนอกเช่น ชาวเขาเผ่าละว้า คองสู^๓ หรือ กระเหรี่ยง จากการ
สำรวจของ Gordon Young พบว่า รายได้ที่ชาวเขาเหล่านี้ได้รับโดยเฉลี่ยแล้ว
ประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ บาทคอป^๓ (ดูตาราง)

อาชีพของชาวเขาและรายได้เฉลี่ยคอป^๑ของครอบกรวดชาวเขา ๑ ครอบกรวด

เผ่า	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	จำนวนเงิน
แม้ว	ฝืน	มันฝรั่ง, เลียงหมู พริกไทย, ผัก	๓,๕๐๐
กระเหรี่ยงสกล	เลียงหมู เบ็ดไก่	พริกไทย, ผัก	๑,๓๐๐
กระเหรี่ยงโป	เลียงหมู พริกไทย	ยาสูบ, ผัก	๑,๒๐๐
กระเหรี่ยงมเว	เลียงหมู พริกไทย	หาของป่า	๕๐๐

^๑ เรืองเคียงกัน

^๒ เรืองเคียงกัน, หน้า ๕๗.

^๓ Gordon Young, The Hill Tribes of Northern Thailand,

ตารางข้อ

อาชีพของชาวเขาและรายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวชาวเขา ๑ ครอบครัว

เผ่า	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	จำนวนเงิน
ตองสู	เลี้ยงหมู	ผัก	๑,๐๐๐
อีกอ	ฝิ่น	หาของป่า	๒,๕๐๐
เยา	ฝิ่น	เลี้ยงหมู, วัว ควาย	๔,๐๐๐
ลีซอ	ฝิ่น	เลี้ยงหมู, วัว ควาย	๓,๕๐๐
มุเซอร์เซาละ	ฝิ่น	เลี้ยงหมู พริกไทย	๒,๐๐๐
มุเซอร์แดง/ลา	ฝิ่น	เลี้ยงหมู พริกไทย	๓,๕๐๐
ถิ่น ซ่า	เลี้ยงหมู	ฝิ่น, ผัก	๑,๕๐๐
ขมุ ละว้า	ปลูกข้าว ถ้าว เลี้ยงหมู	ผัก	๑,๕๐๐
ผีตองเหลือง ฮอ	หาของป่า ค้าขาย	- เลี้ยงหมู, วัว ควาย	- ๑,๐๐๐

พม่า Gordon Young., The Hill Tribes of Northern Thailand, p. 91

ยิ่งกว่านั้นมันยังเป็นพืช เงินสดที่ชาวเขาใช้แลกเปลี่ยนสินค้าที่คดงการจาก
พ่อค้าที่ขึ้นไปค้าขายบนภูเขา เช่น เกลือ ไม้ขีดไฟ เทียนไข รองเท้า วัสดุคืบ
ในการทำเครื่องใช้และเครื่องประดับ แม้กระทั่งอาวุธปืน เป็นต้น นอกจากนั้น
ชาวเขามางเฒ่า เช่น เฒ่าอ้อก็ใช้เงินเป็นค่าตัวเจ้าสาวในการแต่งงานด้วย^๓ ดังนั้น
จึงอาจกล่าวได้ว่าเงินเป็นพืชที่สำคัญยิ่งในชีวิตความเป็นอยู่และสังคมของชาวเขา

เงินเป็นพืชที่ขยายง่ายและขนส่งสะดวก ทั้งยังนำรายได้มาให้แก่ชาวเขา
เป็นจำนวนมากและแน่นอนยิ่งกว่าพืชชนิดอื่น^๔ ทั้งนี้เพราะบรรดาพ่อค้าที่ขึ้นไปค้าขาย
อยู่บนภูเขาค้างแคงขันกันซื้อเงิน พ่อค้าเหล่านั้นพร้อมอยู่เสมอที่จะขายสินค้าให้แก่
ชาวเขาก่อนในรูปของเงินเชื่อแล้วจึงรับซื้อเงินภายหลัง^๕ ดังนั้นเมื่อเงินเป็นพืชเงิน

^๑ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาของภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๓๐.

^๒ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการปฏิบัติการจิตวิทยาแห่งชาติ, ชาวเขาเฒ่าอ้อ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, ๒๕๑๔), หน้า ๕๗.

^๓ แผนกเก็บ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือ; หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๔๔๓๐/๒๕๐๖ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๖ พ่มที่ ป.ค. ๑.๔-๔

^๔ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๓๐.

สกดขี่ขายได้ราคาดีและเป็นที่ต้องการของตลาด ทั้งยังไม่ต้องกังวลในเรื่องตลาด และการขนส่ง เพราะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงแหล่งปลูก ชาวเขาจึงมีความตั้งใจอย่าง แน่วแน่ว่า จะปลูกฝิ่นต่อไปจนกว่าจะมีพืชอย่างอื่นที่ทำรายได้ดีเท่าฝิ่นมาปลูกแทน

ครั้นแล้วภายหลังที่ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ทำการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติก็ได้มีประกาศห้ามเสพและจำหน่ายฝิ่นทั่วราชอาณาจักร ดังนั้นการปลูกฝิ่นและการขายฝิ่นของชาวเขาซึ่งเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้เป็นอย่างดีมา ให้แก่ชาวเขานั้นจึงเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายไปทั่ว

ถ้าจกกล่าวว่าการห้ามชาวเขาปลูกฝิ่นก็คล้ายกับการห้ามชาวเขาทำลายป่า รัฐมีอาจจะใช้กฎหมายห้ามชาวเขาปลูกฝิ่นได้ ดังที่หัวหน้าชาวเขาเผ่ามูเซอแดง ผู้หนึ่งที่บ้านบ่ม อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย กล่าวไว้ว่า "ถึงแม้จะทราบว่า รัฐบาลห้ามปลูกฝิ่น แต่ทุก ๆ ปียังมีพ่อค้าที่ต้องการฝิ่นมาซื้อฝิ่นจากเรา หรือนำสินค้า มาแลกเปลี่ยนกับเรา อีกทั้งตราขายก็ยังไม่ทราบว่าสามารถปลูกอะไรแทนฝิ่นได้ ผม คิดว่าเราจะต้องปลูกฝิ่นกันต่อไป" แต่ถ้าวรัฐบาลใช้การจับกุมที่เข้มงวด นอกจากจะเป็น ผลเสียทางด้านจิตใจของชาวเขาแล้ว ก็จะทำให้ชาวเขาอพยพไปอยู่ที่แห่งอื่นต่อไปอีก จึงยากที่เจ้าหน้าที่จะออกติดตามจับกุมและปราบปรามได้โดยทั่วถึง

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ "ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๗," ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ

เล่ม ๗๕ ตอนที่ ๑๐๖ (๕ ธันวาคม ๒๕๐๑) : ๑ - ๓

^๓ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะ เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๒๐.

^๔ เรื่องเดียวกัน

อันที่จริงแล้วจากการสำรวจของ Gordon Young พบว่าชาวเขามิได้
ปลูกฝิ่นแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชชนิดอื่นเป็นอาชีพรองด้วย
เช่น ปลูกพริกไทย ยาสสูบ มันฝรั่ง และเลี้ยงหมู เป็นต้น ทั้งยังปลูกข้าวและ
ผักเพื่อการบริโภค ปลูกข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ อีกด้วย นอกจากนี้ชาวเขายัง
นิยมทำเครื่องใช้และเครื่องประดับไว้ใช้เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องมือ
กลสิกรรมและเครื่องประดับที่ทำด้วยเงินตลอดจนเสื้อผ้าประจำตัวของตนเอง เครื่อง
ใช้และเครื่องประดับที่ชาวเขาประดิษฐ์ขึ้นเองนี้มีลักษณะแปลก และแสดงถึงเอกลักษณ์
ของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสื้อผ้าและเครื่องประดับ ดังนั้นคณะสำรวจจาก
กรมประชาสงเคราะห์จึงได้เสนอความเห็นต่อรัฐบาลว่า เพื่อชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูก
ฝิ่น ควรส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชสินค้า หรือทำกิจกรรมอย่างอื่นแทนการปลูกฝิ่น
เช่น ส่งเสริมงานฝีมือของชาวเขาให้กลายเป็นอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน เป็นต้น

^๑ Gordon Young, The Hill Tribes of Northern Thailand,
p. 91.

^๒ แผนกเก็บ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, รายงานการสำรวจภาวะ
เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือ, หนังสือราชการกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๔๕๓๐/๒๕๐๖ แท้ที่ ป.ค. ๑.๔-๔

^๓ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจทาง
เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๒๔.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

คณะสำรวจจากกรมประมงสงเคราะห์มีความเห็นว่า การส่งเสริมและชักจูงให้ชาวเขาปลูกพืชชนิดอื่นแทนการปลูกฝิ่นนั้น นอกจากจะให้ความรู้แก่ชาวเขาในด้าน การปลูก และการบำรุงรักษาแล้ว ควรจะหาพืชที่สามารถขึ้นภูเขาคือและให้รายได้สุทธิประมาณ ๓,๐๐๐ - ๓,๕๐๐ บาทต่อปี หรือมากกว่านั้นมาทดแทนฝิ่นพืชเหล่านี้อาจได้แก่ ชา กวแปะ พริก มันฝรั่ง หรือมันสัมปะหลัง นอกจากนี้ ปัญหาเกี่ยวกับตลาดและการขนส่งต้องนำมาพิจารณาอย่างจริงจังอีกด้วย

คณะสำรวจจากกรมประมงสงเคราะห์ ยังมีความเห็นต่อไปอีกว่า ถึงแม้รัฐจะดำเนินนโยบายอะลูมิเนียมหลายกับชาวเขา แต่รัฐก็ควรใช้มาตรการที่เด็ดขาดกับพ่อค้าฝิ่น รวมทั้งพยายามเข้าควบคุมเส้นทางการลำเลียงฝิ่นทางชายแดนให้รัดกุมยิ่งขึ้น ทั้งนี้นั้นอาจเป็นเพียงความหวังจากคำพูดของชาวเขามบางคนที่ว่า "ถ้าฝิ่นราคาตก ก็คงไม่มีใครปลูกฝิ่นกันอีก" นั่นก็หมายความว่า ถ้าฝิ่นไม่มีคนซื้อ ชาวเขาอาจเลิกปลูกฝิ่นไปเองโดยปริยาย

จากกล่าวได้ว่าความเห็นดังกล่าวเป็นเพียงทฤษฎีเท่านั้น อันที่จริงแล้ว การปราบปรามพ่อค้าฝิ่นในสภาพภูมิประเทศเช่นนั้นก็ เป็นเรื่องไม่่ง่ายนัก เพราะนอกจากจะปราบปรามพ่อค้าฝิ่นในค่านภูมิประเทศแล้ว พ่อค้าฝิ่นยังซ่อนตัวในภูมิประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อค้าฝิ่นซึ่งเดินทางค้าขายอยู่ในบริเวณแถบนั้นเป็นประจำ ทั้งพ่อค้าฝิ่นยังได้จ้างกองกำลังติดอาวุธคุ้มกันการลำเลียงฝิ่นตามเส้นทางนั้นไปยังจุด

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๒.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๖.

ต่าง ๆ อีกด้วย นอกจากนี้การที่ชาวเขาและพ่อค้าจีนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันในการค้าจีน ดังนั้นบุคคลทั้งสองฝ่ายจึงมีสัมพันธ์กันที่ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก ยิ่งผลให้การปรามปรามของเจ้าหน้าที่ได้รับความลำบากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะชาวเขาช่วยเหลือพ่อค้าจีนให้หลบหนีการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นวิธีเดียวที่จะป้องกันการค้าจีนก็คือพยายามชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น พยายามชี้ให้เห็นโทษของฝิ่น พร้อมทั้งดูแลชาวเขาอย่างใกล้ชิด เพื่อส่งเสริมให้ชาวเขาหันไปปลูกพืชชนิดอื่น หรือประกอบอาชีพอย่างอื่นเป็นการทดแทน

๒. ผลกระทบกระเทือนถึงเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองของรัฐ

กระทรวงมหาดไทยในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประมาณการถึงจำนวนชาวเขาที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทยในขณะนั้นไว้ถึง ๔๐๐,๐๐๐ คน^๒ ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๓ Gordon Young นักมนุษยวิทยาชาวอเมริกันได้สำรวจชาวเขาในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ ลำปาง ลำพูน ตาก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ผลปรากฏว่า ชาวเขา ๒๐ เผ่าใน ๑,๑๔๖ หมู่บ้านมีจำนวนทั้งสิ้น ๒๑๗,๐๐๐ คน^๓ และในปี ๒๕๐๔ กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ได้สำรวจชาวเขาในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และน่าน ปรากฏว่า ชาวเขา ๕ เผ่า มีจำนวนทั้งสิ้นถึง ๕๔,๖๗๕ คน^๔ จากจำนวนชาวเขา

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๒.

^๒ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๑๗.

^๓ Gordon Young, The Hill Tribes of Northern Thailand, p. 85.

^๔ แผนพัฒนาการ กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕, จำนวนประชากรชาวเขาใน ๔ จังหวัดภาคเหนือ ในปี ๒๕๐๔ (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และน่าน) อ้างจาก มนัส วัชรพิบูลย์, "การสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของตำรวจภูธรชายแดน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๐๔) หน้า ๑๗.

จึงกล่าวไว้ให้เห็นว่า ชาวเขาเหล่านี้มีจำนวนมากพอที่จะก่อปัญหาให้แก่รัฐบาลไทยได้

จากการสำรวจของเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๕ พบว่า ชาวเขาเหล่านี้ตั้งถิ่นฐานกระจุกกระจายอยู่ตามภูเขาและป่าดิบ และยากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะเข้าไปตรวจตราดูแลได้โดยทั่วถึง ชาวเขาไม่มีความแน่ใจว่า ตนเป็นพลเมืองของชาติใด เขารู้แต่เพียงว่า พวกเขาเป็นชนเผ่าใดเท่านั้น ถึงแม้เขาจะไม่รวมอยู่เป็นที่แห่งเดียวกันแต่ชาวเขาทุกเผ่าก็มีความยึดมั่น เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่ชนร่วมเผ่า พวกเขามีภาษาพูด ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อถือของตนเอง มีความยึดมั่นต่อผู้ที่ เป็นหัวหน้าของเขามาก^๒

ความสัมพันธ์ที่ผิดระหว่างชาวเขาและชาวพื้นราบโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีขอบเขตจำกัด การติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชาวเขามีลักษณะเป็นครั้งคราว ยิ่งกว่านั้นการที่ทางการห้ามชาวเขาปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอยนับเป็นอุปสรรคที่จะสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกันด้วย คณะสำรวจพบว่า ความกึกก้องของชาวเขาในเรื่องห้ามปลูกฝิ่นและทำลายป่าเป็นภาวะการข่มขู่รุนแรง ดังนั้นท่าทีของชาวเขาเท่าที่คณะสำรวจสังเกตเห็น จึงหนักไปในทางอพยพเข้าป่าลึก และมีความสนใจในเรื่องอาวุธมากขึ้น ซึ่งตามปรกติแล้วชาวเขา

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๖.

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ เรื่องเดียวกัน

^๔ เรื่องเดียวกัน

มีความสนใจและชอบสะสมอาวุธเป็นพิเศษอยู่แล้ว แต่การสะสมอาวุธปืนของชาวเขา เป็นไปอย่างมีคิฉิด พวกเขาจะไม่ให้คนแปลกหน้าเห็นอาวุธปืนของเขาจนกว่าจะเกิด ความไว้วางใจจึงนำออกมาแสดง คั้งนั้นทางการไม่ควรจะทราบถึงจำนวนอาวุธที่ ชาวเขามีอยู่ก็กั้งไม่ว่าจะห้ามปรามได้ อาวุธปืนเหล่านี้ชาวเขาได้มาจากพ่อค้าฮ้อ โดยนำฝิ่นไปแลก^๒

นอกจากนี้ชาวเขาส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในภาษาไทย แต่กลับไปมีความรู้ ในภาษาจีน ชาวเขาบางเผ่าสามารถพูดและเข้าใจภาษาจีนได้อย่างน่าทึ่ง^๓ ชาวเขา สามารถรับฟังวิทยุซึ่งกระจายเสียงด้วยภาษาเผ่าแม้จากประเทศลาว และประเทศ จีนจากยูนนานได้ด้วยขนาดคลื่นสั้น และวิทยุทรานซิสเตอร์ที่พ่อค้าฮ้อนำมาขายให้^๔

ในที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาครั้งที่ ๑/๒๕๐๖^๕ ได้ พิจารณาถึงกระแสข่าวที่ได้รับแจ้งในขณะนั้นว่า ชาวเขาเผ่ามูเซอร์แดงที่มีถิ่นฐานอยู่ ในเขตพม่ากำลังมีอิทธิพลทางการเมืองมาก คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาใน รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงหันเกรงว่า ชาวเขาเผ่ามูเซอร์แดงนี้อาจ ได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายคอมมิวนิสต์ ทั้งยังได้ร่วมมือกันโฆษณาชวนเชื่อ ถึง โอกาสขณะที่รัฐบาลออกกฎหมายห้ามการปลูกและค้าฝิ่น รวมทั้งห้ามการโค่นตางป่า ชักชวนให้ชาวเขาเผ่ามูเซอร์แดงที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทยอพยพออกไปจาก ประเทศไทย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๖.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๕.

^๔ เรื่องเดียวกัน

^๕ รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๖

ยิ่งกว่านั้น กระแสชาวยังแจ้งอีกว่าชาวเขาเหล่านี้ได้ส่งคนแทรกซึมเข้ามา
มาส่งสมผู้คนและอาวุธในประเทศไทยอยู่เสมอ พร้อมกับคอมมิวนิสต์ยังได้จัดตั้ง
องค์การขึ้นที่ยูนานเพื่อฝึกชาวเขาให้เข้ามาแทรกซึมและก่อวินาศกรรมหมู่บ้านชาวเขา
เผ่าต่าง ๆ ในเขตพม่า ลาว และไทยอีกด้วย ดังนั้นที่ประชุมจึงมีมติเห็นสมควรจะ
ตั้งกองกักกันในบริเวณพรมแดนทางภาคเหนือของไทยมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เกรงว่าหาก
ความโหดที่ชาวเขาเหล่านี้ได้รับอิทธิพลคอมมิวนิสต์ไว้อย่างเต็มที่แล้ว ก็เท่ากับว่า
ประเทศไทยมีคอมมิวนิสต์เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนแสนคนที่เคียว พร้อมกับนั้นที่ประชุม
ยังเห็นว่า คอมมิวนิสต์จะถือโอกาสที่ชาวเขาซึ่งมาจากจีนและลาว นิยมพึ่งวิญญู
ซึ่งถ่ายทอดเสียงเป็นภาษาชาวเขาจากยูนาน และขบวนการปะเทดลาวแทรกซึมใน
หมู่บ้านเขาสีก๊วย

จากกระแสข่าวที่ทางการได้รับดังกล่าวนี้ อาจทำให้รัฐบาล จอมพล
สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถือว่าเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความ
มั่นคงของประเทศ อีกทั้งกระแสข่าวที่ได้รับในเวลานั้นยังผลให้รัฐบาล จอมพล
สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หวั่นเกรงว่า ถ้าเกิดการรบขึ้น ชาวเขาจะเป็นกำลังรบบนภูเขา
ที่สำคัญของฝ่ายคอมมิวนิสต์ เช่น เกี่ยวกับการรบในลาว^๑ ดังที่ พล.ต.ต. ชาญ ลังสุโขติ
ในฐานะผู้แทนอธิบดีกรมตำรวจ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ว่า

ควรจะได้มีการควบคุมชาวเขายิ่งขึ้น เพราะปรากฏว่า ชาวเขาชายแดน
พม่าและลาวได้มีการเคลื่อนไหวกันมาก อีกทั้งเป็นที่ทราบกันดีว่าในประเทศไทย
พม่าและลาวได้ใช้ชาวเขาเป็นกำลังในการรบ แม้แต่ชาวเขาในประเทศไทย

^๑ เรื่องเดียวกัน

ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายพวกคนที่อาจจะระส่ำระสาย เช่น ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีชาวเขาก่อความยุ่งยากขึ้น ส่วนทางด้าน จังหวัดเชียงใหม่ทางชายแดนคานพุมাত্রามว่า กำลังเป็นปัญหายุ่งยาก อยู่เหมือนกัน จึงขอเสนอที่ประชุมว่า ควรจะไต่ความคุมคามทางใกล้ชิด ... ใครขอเสนอเพิ่มเติมว่าพวกชาวเขาที่เป็นห่วงอย่างมากก็คือพวก ชาวแมว เพราะในระยะ ๒ ปีที่แล้วมา แมวในถิ่นไตจีนโคกขยพรม กำลังมาทุกที่ ในถิ่นไตจีนนี้หมายถึงเวียดนามเหนือ เวียดนามใต้ เขมร และลาว แม้ในระยะนี้มีการสู้รบในประเทศลาว พวกแมวก็น่า เป็นกำลังสำคัญเพราะยังป็นแมน ดังนั้นในด้านการป้องกันประเทศจึงมี ความเห็นว่า ถ้าจังหวัดใดมีพวกแมวมาก ควรจะไต่ความคุมพวกแมว เสียก่อน ... ถ้าจะจัดตั้งนิคมสมควรจัดตั้งในจังหวัดที่มีพวกแมวอยู่มาก ... (หรือ) ในท้องที่ที่มีพวกแมวอาศัยอยู่มากกว่าชาวเขาเผ่าอื่น^๒

นอกจากนี้ หลังจากที่ไต่จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปสำรวจสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๕ แล้ว กรมประชาสงเคราะห์ได้เสนอข้อคิดเห็นต่อรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ว่า หากคำนึงถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ก็สมควรนำเรื่อง อันตรายจากการแทรกซึมทางใต้ดินของพวกก๊กการร้ายเข้ามาประกอบการพิจารณา เรื่องชีวิตบนภูเขาด้วย รัฐบาลควร ปฏิบัติคือชาวเขาค้นคว้าความเห็นอกเห็นใจและ

^๑ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างคนเค่งสงเคราะห์ชาวเขา,"

ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๕, หน้า ๑๒.

^๒ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา,"

ระเบียบวาระการประชุมที่ ๒ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑

ด้วยความอดทน หากทางการมิได้ให้ความดูแลแก่ชาวเขาแล้ว ผู้หนึ่งก็อาจเข้าไปทำแทน

๓. ผลกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยของประเทศ

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เคยเขียนเรื่องชาวเขาไว้ในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ หน้า ๕ ตอนหนึ่งว่า

ชาวเขามิได้อยู่เฉพาะบนภูเขาในประเทศไทยเท่านั้น แต่มีอยู่บนภูเขาในพม่า ลาว เวียดนาม ตลอดจนไปจนถึงประเทศจีน ที่นั่นล้วนคือชาวเขาในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ เดินตามยัคเขาติดคอกไปมาหากินได้ตลอด และยังติดคอกไปมาหากันได้เสมอ โดยที่ไม่มีใครในเมืองไทยรู้ได้

ถ้าแม้ว่าคนหนึ่งซึ่งเคยบนยัคเขาในมณฑลยูนนานในประเทศจีนต้องการหาเมียสวย ๆ ที่ถูกใจสักคนหนึ่ง เขาอาจออกเดินเที่ยวหาตามหมู่บ้าน บนยัคเขาในประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวถึงแล้วนี้ หากยังไม่ถูกใจสาวแม่คนใด ก็อาจเดินลงมาทางโคโคเรื่อยมา ในที่สุดอาจหาเมียได้ที่บนยัคเขาลูกหนึ่ง ที่อำเภอคนครไทย จังหวัดพิษณุโลก^๒

ข้อเขียนของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ก็น่าจะทำให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า การเดินทางข้ามแดนของชาวเขานั้นเป็นไปได้โดยสะดวกและง่าย

กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย,
หน้า ๕๔.

^๒ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช, "สยามรัฐหน้า ๕" สยามรัฐ
(๑๓ เมษายน ๒๕๑๑) : ๕

คายเพียงใด ทั้งนี้จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงจากการสำรวจของกระทรวงเกษตร
 เมื่อปี ๒๕๐๒ ปรากฏว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ทางภาคเหนือของประเทศไทย เป็นภูเขาและ
 ป่าทึบ มีเนื้อที่ป่าถึงร้อยละ ๗๔.๓๘ ของเนื้อที่ทางภาคเหนือทั้งหมด^๑ ในอาณาบริเวณ
 ป่าและภูเขาเหล่านี้ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชาวเขาจำนวนแสนคน^๒ ที่ตั้งถิ่นฐานกระจัด
 กระจายอยู่ทั่วไปโดยที่ทางการไม่อาจจะเข้าไปควบคุมได้อย่างใกล้ชิด และดูแลได้
 อย่างทั่วถึง^๓ ในเมื่อทางการไม่มีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเพียงพอที่จะตรวจตราและ
 ควบคุมเส้นทางเดินในป่าบนภูเขา ซึ่งมีอยู่อย่างนับไม่ถ้วนให้มีประสิทธิภาพได้^๔

ดังนั้นคณะสำรวจจากกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย เห็นต่อ
 รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ว่า อาจจะใช้ชาวเขารวมเป็นกำลังช่วยรักษาความ
 มั่นคงและความปลอดภัยชายแดน จากการสำรวจทำให้เห็นว่าชาวเขาเป็นพวกเดียว
 ที่รู้จักป่าและภูเขาอย่างแท้จริง ชาวเขารู้จักทิศทางต่าง ๆ รู้จักเคลื่อนที่ และ
 สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมเหล่านี้ รู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนภูเขาได้ดีที่สุด

^๑ กองเศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงานปลัดกระทรวง, กระทรวงเกษตร
การใช้ที่ดินของประเทศไทยปี ๒๕๐๒ (พระนคร : โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี
 ๒๕๐๔), หน้า ๖.

^๒ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะ
ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๑๗.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๔.

^๔ เรื่องเดียวกัน

และมีการติดต่อระหว่างกันและกันได้เป็นอย่างดี ฉะนั้น ภารกิจทางให้ชาวเขา
ร่วมมือกับรัฐบาลในการควบคุมสถานการณ์ทางชายแดนและการสืบข่าวก็จะเกิด
ประโยชน์อย่างมากแก่ทางราชการ ข้อเสนอคลังกล่าวอาจส่งผลให้รัฐบาล จอมพล
สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เล็งเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องเร่งดำเนินการสร้างความ
สัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐบาลกับชาวเขาได้ผลดียิ่งขึ้นด้วยการให้ความช่วยเหลือและ
สงเคราะห์ชาวเขาเป็นจุดเริ่มต้น

เมื่อรัฐบาลไม่มีนโยบายที่จะขับไล่ชาวเขาให้ออกไปจากประเทศไทย
ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้ชาวเขาเป็นภัยต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและความมั่นคงตลอด
จนถึงความปลอดภัยของประเทศ รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้ประกาศ
นโยบายที่จะรวมชาวเขาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชาติไทย (National Integration)^๒
ด้วยการโน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้รักถิ่นแผ่นดินไทยและมีความรู้สึกเป็นคนไทย การณ์
จะเป็นเช่นนั้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐได้แสดงออกในทางปฏิบัติให้ชาวเขาเห็นว่ารัฐเห็นความ
สำคัญของชาวเขาไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคนไทยพื้นราบ พวกชาวเขาจะมีโอกาสได้รับ
การบริการและความช่วยเหลือจากรัฐในฐานะเป็นคนไทยคนหนึ่งเช่นเดียวกัน ใน
ขณะเดียวกันชาวเขาก็มีหน้าที่ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือในกิจการของรัฐ
เช่นเดียวกับคนไทยทั่วไปรวมทั้งต้องยอมรับเชื่อฟังกฎเกณฑ์และกฎหมายต่าง ๆ ที่ฝ่าย
รัฐบาลไทยเป็นผู้กำหนด รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ หวังว่า นโยบายรวม
ชาวเขาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชาติไทยนั้นจะช่วยเสริมสร้างความจงรักภักดีของ
ชาวเขาให้มิต่อชาติไทย ทั้งจะเกิดผลดีในการปกครองและควบคุมในบริเวณที่ห่าง
ไกลเหล่านั้นได้ รวมทั้งจะช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากชาวเขาเหล่านั้นให้หมด
สิ้นไป^๓

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๓

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๔

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๕

เมื่อรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เห็นว่า ถ้าจะปล่อยให้ชาวเขา
 ต้องย้ายถิ่นที่อยู่เรื่อยไปท่ามกลางภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและป่าทึบ ยากแก่การเดินทาง
 ทางเข้าไปถึงนั้นมีได้ก่อผลดีแต่อย่างไร ทั้งยังส่งผลกระทบต่อจนถึงเสถียรภาพ
 ทางการเมือง การปกครองของรัฐตลอดจนเศรษฐกิจและความปลอดภัยของประเทศ
 ผลลัพธ์อันเนื่องจากการย้ายถิ่นของชาวเขายังผลให้ป่าไม้อันมีค่าทางเศรษฐกิจของ
 ประเทศต้องถูกทำลายไปโดยเปล่าประโยชน์ ทั้งยังส่งผลให้ความพยายามของ
 รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่จะให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นและรวมชาวเขาให้เป็น
 อันหนึ่งกันเกี่ยวกับชาติไทย (National Integration) นั้นต้องไร้ผล ยิ่ง
 ผลลัพธ์อันเนื่องจากการที่รัฐไม่อาจจะหยุดยั้งการเดินทางข้ามแดนของชาวเขาได้ ทั้ง
 ไม่อาจจะตรวจตราชาวเขาได้โดยทั่วถึง ย่อมส่งผลกระทบต่อจนถึงความปลอดภัย
 ภัยของประเทศเป็นทวีคูณ ดังนั้นรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงได้หาทางให้
 ชาวเขาอยู่เป็นหลักแหล่งที่ถาวร เพื่อให้รัฐจะให้การควบคุมดูแล ชักจูง และบริการได้
 โดยทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อให้รัฐจะมีโอกาสแสดงออกให้เห็นในทางปฏิบัติว่า รัฐ
 มีความสนใจต่อสวัสดิภาพและการยกระดับความเป็นอยู่ของชาวเขาให้สูงขึ้น หลักการ
 นี้นำไปสู่ข้อเสนอให้รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์
 ชาวเขา เพื่อรวบรวมชาวเขาให้เข้ามาตั้งหลักแหล่งในที่หนึ่งเดียวกันที่ทางการจัดไว้
 ให้ ทั้งยังได้ส่งหน่วยเคลื่อนที่ออกไปช่วยเหลือและสร้างความเจริญให้แก่ชาวเขาถึง
 ดินที่อยู่ เพื่อให้ชาวเขาอยู่ในที่นั้นตลอดไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจภาวะ
เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๘๒.

ข. นโยบายและการดำเนินงาน

ตามหลักฐานเท่าที่ค้นพบปรากฏว่าในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ชุกสุดท้าย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคมชั้นชุดหนึ่ง ในปี ๒๔๙๕ เพื่อพิจารณาหาวิธีการช่วยเหลือชาวเขาในระยะนั้น โดยมอบหมายให้พระยารามราชภักดิ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการรับไปดำเนินงาน คณะกรรมการประกอบด้วยอธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมมหาดไทย อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงเกษตร เลขาธิการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ และหัวหน้ากองอำนาจการกองบัญชาการตำรวจภูธรชายแดน โดยมีหัวหน้ากองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสัมพันธ์ เป็นเลขาธิการ

คณะกรรมการชุดนี้มีได้เสนอผลงานใดให้เป็นที่ปรากฏ เพียงแต่เมื่อต้นเดือนมกราคม ๒๕๐๐ ได้ส่งคณะออกไปสำรวจหาข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาโดยร่วมกับ นาย Moris G Fox ที่ปรึกษาประจำกรมประชาสัมพันธ์ และนาย Robert Macmillan ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาท้องถิ่นของยูเอชเอ โดยมีพระยารามราชภักดิ์ เป็นหัวหน้าคณะ ขณะทำการสำรวจพระยารามราชภักดิ์ได้บันทึกว่า การทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขา เป็นผลให้ชาวเขาอยู่ไม่เป็นหลักแหล่งแน่นอน ซึ่งยังผล

แผนกเก็บ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, คณะกรรมการสงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคม หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๒๕๓/๒๔๙๕ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๔๙๕ แฟ้มที่ ป.ค. ๑.๔-๔

พระยารามราชภักดิ์, บันทึกเรื่องการสำรวจชาวเขา ๓ มกราคม ๒๕๐๐ (เอกสารกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสัมพันธ์)

ให้ป่าไม้อันเป็นทรัพยากรของชาติต้องถูกทำลายไป

ในสมัยรัฐบาล พลโท ถนอม กิติขจร นายสวัสดิ์ มหาผล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ได้เดินทางตรวจราชการทางภาคเหนือ และได้ตั้งข้อสังเกตจากการตรวจราชการในครั้งนั้นว่า

การถางป่าทำไร่ เลื่อนลอยของชาวเขา เป็นการกระทบกระเทือนต้นไม้ที่ไหลจะไปเลี้ยงพืชผลสฤกรมทางเบืองกลาง และเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำ จึงสมควรที่ทางการจะใคร่ร่วมมือแก้ไขเสียแต่บัดนี้ มิฉะนั้นในไม่ช้าพื้นที่ของภาคนี้จะต้องประสบกับความแห้งแล้ง

การแก้ไข ขอให้กระทรวงมหาดไทยชักชวนผู้ปลูกชาวเขา ชาวคอยอพยพลงมาอยู่พื้นที่ราบ โดยการจัดสรรที่ดินให้อยู่และแนะนำชักชวนให้ทำนา และปลูกพืชชนิดอื่น เช่น สม ชา กาแฟ มะเขือ พืชไม้ สมุนไพร หรือผลไม้อื่น ๆ ในขั้นแรกกระทรวงเกษตรได้ทดลองให้ดูเป็นตัวอย่าง และจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดีให้ต่อไปจะหาทางให้ความสะดวกในการลำเลียงสินค้าที่ผลิตได้ และหาตลาดจำหน่ายให้ช่วยการกระทำดังนี้ จะทำให้ชาวเขา ชาวคอยเห็นว่า การปลูกพืชไร่นั้นมีรายได้เพียงพอที่จะเลี้ยงชีพและครอบครัวได้ดีกว่าปลูกฝิ่นมาก จะได้เห็นมาปลูกพืชไรแทนการปลูกฝิ่นต่อไป ในไม่ช้าการถางป่าบนภูเขาจะโค่นหมดไป

ข้อสังเกตดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นเรียบร้อยแล้ว และนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีคำสั่งให้กระทรวงมหาดไทยรับไปพิจารณา^๓

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ "การตรวจราชการทางภาคเหนือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร,"

หนังสือราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๙๕๘/๒๕๐๑ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๑

เอกสารหมายเลข ๑ ประกอบรายงานการประชุม ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการสงเคราะห์ชาวเขาครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑ - ๒

^๓ เรื่องเดียวกัน

ถึงแม้บันทึก และข้อสังเกตดังกล่าวเป็นเพียงข้อเสนอและไม่อาจดำเนินการได้ทันทีใน
ระยะนั้น แต่ก็อาจได้รับการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๑ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ออกแถลง
การณควยคำประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๗ ห้ามการเสพและจำหน่ายเงินหัว
ราชอาณาจักร เพื่อให้การดำเนินงานตามคำประกาศนั้นได้ผลอย่างแท้จริง กระ-
หรววมหาทไทยในรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงพิจารณาเห็นว่า

ล่าช้าแต่การห้ามมิให้ผู้เสพเงิน ใ้ผู้เสพเงินต่อไป โดยส่งตัวเข้ารับการรักษา
พยาบาลในสถานสงเคราะห์คนติดยา และห้ามมิให้มีการจำหน่ายเงินหัวราช
อาณาจักรโดยผู้ถือขาดแคเพียงอย่างเดียวนั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอ ควร
จะไ้คุมถึงแหล่งที่ทำการปลุกเงินของชาวเขา ซึ่งปลุกกันอย่างแพร่หลายจน
เป็นอาชีพสำคัญของชาวเขาทางภาคเหนือ และบางจังหวัดทางภาคตะวันออก
ออกเงินงูเห่าความคุ้มกันไปด้วย แต่การที่จะห้ามมิให้ชาวเขาทำการปลุกเงิน
และผลิตเงินจำหน่ายโดยทำการจับกุมหรือห้ามปรามนั้น อาจจะไม่บังเกิด
ผลดี ทั้งจะกลายเป็นผลร้ายในทางจิตใจของชาวเขาด้วย เพราะจะปรากฏ
ว่าชาวเขาอันมีพวกมั่ว เย่า มูเซอ เป็นส่วนมากนั้น เป็นพวกที่เพนจร
รอนเร ชอบอพยพถิ่นที่อยู่เพื่อทำไร่เลื่อนลอยอยู่เสมอ เมื่อกถูกห้ามปราม
และจับกุมในที่หนึ่งก็ไม่รู้จะไปทำอะไรรู้กัน จำเป็นต้องอพยพไปปลุกเงินในที่
แห่งอื่น ๆ อีกจึงยากแก่การที่เจ้าหน้าที่จะออกไปติดตามจับกุมและปราม
ปรามได้โดยทั่วถึง^๒

^๑ "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๗," ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ)
เล่มที่ ๗๕ ตอนที่ ๑๐๖ (๕ ธันวาคม ๒๕๐๑) : ๑ - ๓

^๒ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย,
"การดำเนินงานจัดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," เอกสารโรเนียว
ที่ ๑/๓/๖๑ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๔ ประกอบรายงานการประชุม, ในรายงาน
การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑.

กระทรวงมหาดไทยจึงได้เสนอโครงการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์
ชาวเขา เพื่อป้องกันการปลุกผีและให้ชาวเขาได้ตั้งถิ่นฐานท่ามกลางเป็นหลักแห่ง
ต่อคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๒ ลง
มติอนุมัติในหลักการ ให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเป็นการทดลอง
ก่อน

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามโครงการนั้น คณะรัฐมนตรีในรัฐบาล
จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเพื่อทำหน้าที่
ที่กำหนดนโยบายและวางแผนงานในเรื่องของชาวเขาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไป
ปฏิบัติ คณะกรรมการประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน
กรรมการ ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรม
ที่ดิน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมมหาดไทย อธิบดีกรมกสิกรรม อธิบดี
กรมป่าไม้ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมการค้าภายใน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข และผู้แทนกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการ
การกอนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสัมพันธ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ^๒ จะ
เห็นได้ว่า คณะกรรมการในลักษณะดังกล่าวมีลักษณะคล้ายคลึงกับคณะกรรมการ
สงเคราะห์ประชาชนไกลคมนาคมในรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม

^๑ "แต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา," หนังสือราชการสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒๔๘๔/๒๕๐๑๖ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๒ ถึงปลัด
กระทรวงมหาดไทย เอกสารหมายเลข ๑ ประกอบการประชุม, ในรายงาน
การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ ได้บันทึกไว้ว่า เพื่อป้องกันและปราบปรามการปลูกฝิ่น ป้องกันมิให้ชาวเขาทำลายป่าอันเป็นต้นน้ำลำธาร และทรัพยากรธรรมชาติและเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ทางชายแดนให้ลุล่วงไป รัฐจึงได้กำหนดนโยบายไว้ว่า^{๑๒} ทางทหารจะจัดให้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชาวเขา เพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อสนเทศต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการวางโครงการและการดำเนินงานเกี่ยวกับชาวเขา

นอกจากนี้เพื่อป้องกันการทำลายป่า และชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น ทางทหารจะจัดสรรที่ดินให้ชาวเขาเช่าทำกินและอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง แน่นนอน ในบริเวณพื้นที่ที่ชาวเขาได้โค่นต้นไม้หรือดางป่าไปแล้ว หรือบริเวณที่ชาวเขากำลังทำการเพาะปลูกอยู่ พร้อมทั้งส่งเสริมและแนะนำให้ชาวเขารู้จักการเพาะปลูกแบบถาวร การเลี้ยงสัตว์ และการผลิตสินค้าที่อยู่ในความต้องการของตลาด ในขณะที่เดียวกันก็ปรับปรุงการคมนาคม การขนส่ง และอำนวยความสะดวกให้แก่ชาวเขาในการจำหน่ายผลิตผลของตนเองอีกด้วย

เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพและความเป็นอยู่ของชาวเขาให้ดีขึ้น นอกจากทางทหารจะให้การรักษาพยาบาลชาวเขาที่เจ็บป่วย พร้อมทั้งแนะนำให้ชาวเขารู้จักการรักษาสุขภาพอนามัยและการจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะแล้ว ยังส่งเสริมการศึกษาชั้นมูลฐาน แก่เด็กและผู้ใหญ่ในหมู่บ้านชาวเขากอีกด้วย นอกจากนี้ในขณะที่

^๑ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," การประชุมระเบียบวาระที่ ๖, ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๐.

^๒ คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา, การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในประเทศไทย (พระนคร : โรงพิมพ์แบบเรียน, ๒๕๐๖), หน้า ๑๐ - ๑๑.

ทางการจัดหาเครื่องอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นให้แก่ชาวเขา ทางการยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขารู้จักช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วย

เพื่อผลทางจิตวิทยาและการเมือง ทางการจะส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีกับชาวเขา ให้ชาวเขารักและหวงแหนแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่ พร้อมทั้งรู้สึกเป็นพวกเดียวกับคนไทย ในขณะเดียวกันก็แนะนำให้ชาวเขารู้จักป้องกันหมู่บ้านของตนจากศัตรูภายนอก ทั้งนี้เพื่อเป็นกำลังสำคัญ ช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยทางชายแดนของประเทศ

เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการสงเคราะห์ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินงาน ในขณะเดียวกันก็ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาส่วนจังหวัด ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด ป่าไม้จังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด กสิกรรมจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด อนามัยจังหวัด สัตวแพทย์จังหวัด ผู้กำกับการตำรวจภูธร(ชายแดน) เขต นายอำเภอท้องที่ ประชาสงเคราะห์จังหวัด และผู้ปกครองนิคมสร้างตนเอง สงเคราะห์ชาวเขา(น้ำจังหวัดนั้น เป็นที่ตั้งของนิคม) เป็นคณะอนุกรรมการ ทำหน้าที่ดูแลการดำเนินงานสงเคราะห์ชาวเขาในจังหวัดของตนให้เริ่มไปตามโครงการ และประสานนโยบายกับคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาจากส่วนกลาง

หน่วยราชการที่ให้การสงเคราะห์ชาวเขาในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้แก่ กรมประชาสงเคราะห์ กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) กรมกสิกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระการประชุมที่ ๖, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๕.

กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยราชการของจังหวัดที่มี
 ชาวเขาเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่ หน่วยราชการที่รับผิดชอบในกิจการชาวเขาอย่าง
 เป็นลำดับโดยตรงก็คือกรมประชาสงเคราะห์และกองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)
 ซึ่งจะได้ศึกษาในตอนต่อไป ส่วนหน่วยราชการอื่นนั้นให้การสงเคราะห์ชาวเขาเป็น
 ครั้งคราว สุกแล้วแต่โอกาส เช่น กรมกสิกรรมนำพันธุ์พืชไปแจกแก่ชาวเขา
 กระทรวงสาธารณสุขจัดยารักษาโรคและเวชภัณฑ์ไปแจกจ่ายแก่ชาวเขาเป็นครั้งคราว
 กระทรวงศึกษาธิการให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษา เช่น ให้อุปกรณ์การศึกษา
 และฝึกอบรมวิชาครูแก่ตำรวจชายแดน เป็นต้น^๒

ฝ่ายกรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของ
 ชาวเขาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ชาวเขาได้ก่อกวน ด้วยการจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง
 สงเคราะห์ชาวเขาเป็นการทดลองขั้นก่อน ตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓
 มิถุนายน ๒๕๐๒ เพื่ออพยพชาวเขาที่อยู่กระจัดกระจายเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ไปจัด
 ชุมชุมใหม่ เพื่อสะดวกที่จะให้ความช่วยเหลือและพัฒนาต่อไป สำหรับชาวเขาที่
 รวมกันอยู่เป็นหมู่บ้านใหญ่ ๆ อยู่แล้ว จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
 ขึ้นตามจังหวัดที่ชาวเขาอาศัยอยู่มาก เพื่อจัดเจ้าหน้าที่เป็นหน่วยเคลื่อนที่ออกไป
 พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาถึงหมู่บ้านที่ชาวเขาดั้งถิ่นฐานอยู่ แต่เพื่อให้การดำเนินงาน
 ได้ผลดียิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ห่อออกไปปฏิบัติงานกับชาวเขา จะได้รับการฝึกอบรม
 เป็นพิเศษ เพื่อให้เข้าถึงจิตใจชาวเขา ในขณะเดียวกันก็ได้ดำเนินการสำรวจภาวะ

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ เรื่องเดียวกัน

ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา เพื่อให้ได้ข้อมูลมาประกอบการดำเนินงาน ในตอนต่อไป พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาขึ้นเป็นแหล่งกลางค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวของชาวเขาแต่ละเผ่า เพื่อให้เป็นหลักพิจารณาและหาวิธีการที่จะดำเนินงานต่อไป ส่วนกองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) ได้อาศัยหน่วยตระเวนชายแดนที่ได้จัดตั้งขึ้นตามชายแดนในเขตจังหวัดต่าง ๆ โดยทั่วไป เป็นผู้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นการเฉพาะหน้า ตามกำลังความสามารถ เพื่อสร้างความเป็นมิตรและหวังผลในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงกันข้าม ในขณะเดียวกันฝ่ายอำนวยการชายแดน ก็ได้จัดทำโครงการระยะยาว สำหรับการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเป็นงานถาวรสืบไป

๑. กรมประชาสงเคราะห์

ในระยะแรกงานชาวเขาอยู่ในความรับผิดชอบของ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ แต่ภายหลังการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมประชาสงเคราะห์ในปี ๒๕๐๕^๒ กระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งกองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น เพื่อทำหน้าที่บริหารงานชาวเขาตามนโยบาย และโครงการที่คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาได้มอบหมายมาโดยเฉพาะ

^๑ กรมประชาสัมพันธ์, "การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๖," ชาวในประเทศไทยภาคคำ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖ วิทยสารประจำวัน ๕๓ (๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๖), หน้า ๒.

^๒ "กฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการของกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๐๕," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๕ ตอนที่ ๕๕ (๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๕) : ๑๑๓๖

ก) นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา

เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๐๒ คณะรัฐมนตรีในรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์
 ธนะรัชต์ ได้มีมติอนุมัติให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเป็นการทดแทน
 ชนในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ ภาค เชียงราย และเลย ทั้งนี้เพื่อจัดเป็นสถานที่
 ให้ชาวเขาอพยพเข้ามาอยู่ร่วมกัน เพื่อสะดวกแก่การปกครองดูแล ชักจูงให้ชาวเขา
 เลิกปลูกฝิ่น เลิกทำลายป่าและศึกษาค้นคว้าความเคลื่อนไหวทางชายแดน ด้หันต่อเหตุการณ์^๒
 หลังจากนั้นสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติก็ได้บรรลุโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาการ เศรษฐ
 กิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ ด้วย

นายปกรณ์ อังสุสิงห์ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ได้ชี้แจงแก่ที่ประชุม
 คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ ว่า

โครงการนี้ไม่คงกังวลเรื่องการเงิน ทั้งนี้เพราะสภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจ
 แห่งชาติให้ความสนใจ โดยได้กำหนดโครงการนี้ไว้ในแผนพัฒนาการ เศรษฐ
 กิจแห่งชาติแล้ว สภาพพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติได้ กำหนดค่าใช้จ่ายไว้
 ปีละ ๒ ล้านบาท และเพิ่มขึ้นปีละ ๒ เพอร์เซนต์ ตามโครงการระยะยาว
 ถ้าเป็นคั้งนั้นทางคานงงบประมาณก็งได้รับการพิจารณาควยดี ถ้าสามารถ
 คำนเนงงานให้เป็ผลได้อย่างจริงจัง^๓

^๑ "การดำเนินงานจัดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," เอกสารโรเนียว
 เลขที่ ๑/๓/๖๑ วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๔, ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์
 ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑

^๒ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับงานสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระ
 การประชุมที่ ๖ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑

^๓ "แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ ๑," ราชกิจจานุเบกษา (ฉบับพิเศษ)
 เล่มที่ ๗๗ ตอนที่ ๔๕ (๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๓) : ๑๑

ถ้าเดินไปตามคำชี้แจงของอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ดังกล่าว ก็อาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานตามโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาในขั้นต้นคงจะก้าวหน้าไปได้ด้วยดี และจะไม่พบอุปสรรคในด้านกำลังเงินแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ตามโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาจะก้าวหน้าหรือไม่ นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับว่าทางการจะประสบผลสำเร็จที่จะชักจูงชาวเขาให้เข้ามาอยู่ในนิคมได้เพียงใด ดังนั้นการจัดหาสถานที่เพื่อจัดตั้งนิคมสำหรับชาวเขา จึงต้องพิจารณากันอย่างรอบคอบ มิฉะนั้นชาวเขาจะไม่ยอมอพยพเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่ทางการจัดเตรียมไว้ให้ ในเรื่องนี้ นายปกรณ อังสุสิงห์ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ในขณะนั้น ได้ยอมรับข้อที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ว่า "มีความหนักใจอยู่ประการแรก เมื่อจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นแล้ว ทำอย่างไรจึงจะอพยพหรือรวบรวมชาวเขาให้เข้ามาอยู่ในนิคมได้" ทั้งนี้ นายปกรณ อังสุสิงห์ ได้ชี้แจงแก่ที่ประชุมว่า

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะช่วยเหลือชาวเขาทำอย่างไร เมื่อเลือกได้แล้ว และจะทำอย่างไรจะไม่ให้ชาวป่าชาวเขาตามที่ทำลายป่าให้ขยายวงกว้างออกไปอีกตามนโยบายที่รัฐบาลได้กำหนดไว้ ไต่ถามแนววิวัฒนาการจะจัดตั้งนิคมสร้างตนเอง เรื่องนี้ในฐานะที่กรมประชาสงเคราะห์เป็นเจ้าของเรื่อง รู้สึกหนักใจเป็นค่างยิ่ง เพราะ ... ไม่มีทางที่จะชักชวนชาวเขาให้ลงมา หรือจัดตั้งนิคมสร้างตนเองบนพนราบให้ชาวเขาเขาทำกินได้ แม้วามเขาจะมีระดับต่ำตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒๐๐ เมตร ก็เป็นที่ชื้นแฉะ

"ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระการประชุมที่ ๑, ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

ว่าชาวเขาไม่มาอยู่เป็นแน่ เพราะชัคกับจิตใจที่เคยอยู่ในที่สูง เคยพบ และสอบถามชาวเขาที่เคยอยู่ป่าที่ลงมาเที่ยวในเมืองเชียงใหม่ถึงเรื่องนี้ ไม่ได้รับคำตอบว่า "อยู่ชั่วคราวไม่กี่วันสองวันก็ อยู่มากหากป่าไม้ก็สิ้น เขาไม่ได้" ดังนั้น ... ถ้าจะให้อพยพลงมาบนพื้นราบคงจะไม่ลงมาอย่าง แน่แน่นอน"

... เมื่อปีที่แล้วข้าพเจ้าได้ไปดูงานจัดนิทรรศการในประเศเวียดนามก็ได้ ได้สอบถามเจ้าหน้าที่ถึงเรื่องที่จะอพยพชาวเขาลงมาทำกินในที่ราบเขาได้ ผลหรือไม่ เรื่องนี้ได้รับคำตอบจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบชาวเขาไทยค่อนข้างน้อย และอาจจะต้องใช้เวลาหลายชั่วอายุคน เพราะเวลานี้คนชาวเขาพื้นราบใน เวียดนามที่ได้อาศัยไร่ไปเสียเป็นจำนวนมาก เพราะทุกชาวเขาได้พากัน หนีกลับขึ้นไปทำกินดั่งที่เดิม เนื่องจากการอพยพมานั้นไม่เป็นไปด้วยความสมัคร ใจ แต่เป็นการควบคุมและบังคับโดยทำลายที่ที่อาศัยเสียหมดสิ้น เมื่อพ้นจาก การควบคุมของเจ้าหน้าที่ก็กลับขึ้นไปทำกินบนภูเขาตามเดิม"^๒

ภัยเหตุนี้กรมประชาสงเคราะห์จึงได้ขออนุมัติเสียพื้นที่บนภูเขาสูงหนึ่งรูปโคก ตั้งเป็นนิคมโดยถือหลักว่าขจัดภัยแล้งและภัยโรคระบาด เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนใหญ่ว่า ึ่งนี้จะทำเป็นโครงการทดลองกอนใน ๔ จังหวัด โดยเลือกจังหวัดที่มีชาวเขาอาศัย อยู่มาก

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐

^๒ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระ การประชุมที่ ๖, ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑ - ๒๒

^๓ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระ การประชุมที่ ๑ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐

^๔ "การร่วมมือประสานงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระ การประชุมที่ ๖ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑

กรมประชาสงเคราะห์ ได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริงว่า การเกณฑ์ให้ชาวเขา หรือชักจูงให้ชาวเขา เข้ามาอยู่ในนิคมที่สร้างขึ้นใหม่ เป็นไปได้โดยไม่ง่ายนัก ถ้า ไม่ได้แสดงผลงานเพื่อจูงใจให้ชาวเขาเห็นว่า การเข้ามาอยู่ในนิคมนั้นให้แก่ผลดีแก่ ตนเพียงใด ชาวแม่ผู้หนึ่งกล่าวว่า "ถ้าทางการให้ความช่วยเหลือพวกเขาในสิ่งที่ พวกเขาต้องการ เช่น ช่วยปรามหญาคาคาที่สิ้นในไร่ ช่วยสร้างถนนให้ถึงหมู่บ้านที่ พวกเขาอาศัยอยู่ ตลอดจนสร้างโรงเรียนและจัดครูให้พวกเขา ชาวเขาจากแหล่ง อื่นอย่างเช่น แม่จ๋าง เชียงคานก็จะอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งด้วย" ดังนั้นเพื่อ ให้ ผลงานปรากฏเป็นที่ดึงดูดใจชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์จึงเห็นสมควรที่จะจัด ตั้งนิคมในบริเวณอันเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขาอยู่แล้ว อีกทั้งไม่จำเป็นต้องไปบุกเบิกที่แห่งใหม่ ซึ่งทำให้ต้องทำลายป่าไม้ไปโดยใช้เหตุ ทั้งนี้กรมประชาสงเคราะห์ จึงได้จัดตั้งนิคมในบริเวณที่ชาวเขาคั้งหลักแหล่งอยู่คนแล้ว และมีอาณาบริเวณครอบคลุม ไปถึงหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกัน เช่นที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ ชาวเขา คอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านแม่ ๑๘ ครอบคลุม และ มูเซอร์ ๓๒ ครอบคลุม ส่วนนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยมูเซอร์ จังหวัด ตากนั้น เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขาเผ่ามูเซอร์ประมาณ ๖๐ หลังคาเรือน ชาวเขา เผ่าแม่อีก ๘๒ หลังคาเรือน และแคว้อีก ๘ ครอบคลุม^๓ นิคมสร้างตนเอง สงเคราะห์ชาวเขาคอยมอนแสนใจ จังหวัดเชียงราย เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจ ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของไทย, หน้า ๖๒.

^๒ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๘.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

เผือก ๕๕ หลังคาเรือน และมุเซอร์ ๑๐ หลังคาเรือน และนิคมสร้างตนเอง สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเลย เป็นที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าแม้ว ๒ หมู่บ้าน จำนวน ๒๑๕ หลังคาเรือน^๒

บริเวณที่จะจัดตั้งเป็นที่ทำการนิคมเป็นศูนย์กลางของหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ที่จะให้บริการและดูแลชาวเขาโดยทั่วถึงกัน กรมประชาสงเคราะห์พิจารณาเห็นว่าที่ดินที่จะนำมาจัดสรรให้ชาวเขานั้น ควรเป็นบริเวณที่ชาวเขาได้ขางป่าลงแล้ว ings ทางนิคมจะพยายามส่งเสริมให้ประโยชน์จากที่ดินนั้น เพื่อทำการเพาะปลูกต่อไป ด้วยการแนะนำและส่งเสริมให้ปลูกพืชที่เป็นประโยชน์ และเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ชา กาแฟ มะเขือ การบูน หรือ ยูคาลิปตัส เป็นต้น สำหรับบริเวณที่ชาวเขาขางป่าจนโล่งเตียนแล้ว แต่เป็น

^๑ "การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," หนังสือราชการ ที่ ๕๖๖๗/๒๕๕๓ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๐๓ จากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถึงอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เอกสารหมายเลข ๓ ประกอบการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

^๒ "การสงเคราะห์ชาวเขาและการป้องกันการปลูกฝิ่น," หนังสือราชการ ที่ ๖๕๒๒/๒๕๐๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๒ จากผู้ว่าราชการจังหวัดเลยถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย เอกสารหมายเลข ๔ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑.

^๓ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

^๔ "การสงเคราะห์ชาวเขาและการป้องกันการปลูกฝิ่น," หนังสือราชการ ที่ ๖๕๒๒/๒๕๐๒ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๒ จากผู้ว่าราชการจังหวัดเลยถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย เอกสารหมายเลข ๔ ประกอบการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, ในเรื่องเดียวกัน

บริเวณที่ลาดชันจนเกินไป ก็จะส่งเสริมให้ปลูกป่าขึ้นใหม่^๑ จึงมีผู้เห็นว่า หลักการนี้จะช่วยให้ชาวเขาอยู่ซึ่งเป็นพวกทำลายป่าและแหล่งต้นน้ำลำธาร กลับเป็นผู้สร้างป่าและแหล่งต้นน้ำลำธารขึ้นมาใหม่^๒ แต่ถ้าวิเวศน์ที่จะตั้งเป็นนิคมที่มีที่ปลูกถั่วฝักยาวจำนวนจำกัดไปเพียงสอดคล้องความต้องการ ก็ควรจะพิจารณาพื้นที่แห่งใหม่ที่ไม่ลาดชันจนเกินไปหรือไม่เป็นป่าทึบ เพื่อนำมาจัดแบ่งให้ชาวเขา เข้าทำกินได้บ้างเป็นบางส่วน ทั้งนี้เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนใหญ่โดยยอมเสียประโยชน์ส่วนน้อย^๓ ส่วนบริเวณที่เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร ทางนิคมได้พยายามป้องกันมิให้ตัดไม้ทำลายป่า โดยกำหนดว่าพื้นที่จะทำการบุกเบิกนั้น จะต้องห่างจากแหล่งน้ำอย่างน้อย ๕๐ เมตร เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดินและให้สามารถใช้น้ำได้ตลอดปี^๔

^๑ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชวาสงเคราะห์, การดำเนินงานจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา (เอกสารโรยเขียวทางราชการที่วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๐๑ ประกอบการประชุมคณะกรมการสงเคราะห์ชาวเขา...), หน้า ๒

^๒ เดิม ทับทิมทอง, "โครงการที่ควรดำเนินการกับพวกชาวแม้วที่แนวถั่วฝักยาวต้นน้ำลำธาร บนดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่," เอกสารหมายเลข ๘ ประกอบการประชุม ..., ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๓ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชวาสงเคราะห์, การดำเนินงานจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๒

^๔ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระที่ ๑ ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๓ - ๔

กรมประชาสัมพันธ์ เล่าให้ฟังว่า เมื่อตอนที่จัดตั้งเป็นนิคมนี้ ชาวเขาต่างได้บุกเบิกและทางป่าในบริเวณที่ตนเห็นว่าสะดวกและให้ประโยชน์แก่ตนตามความพอใจ แต่ภายหลังที่ได้จัดแบ่งเป็นสัดส่วนแล้ว ทางนิคมจะพยายามให้คำแนะนำและชี้แจงถึงประโยชน์ส่วนใดส่วนเสียต่าง ๆ ที่ใครเห็นว่าจะควรสงวนไว้ก็ชี้แจงให้รักษาไว้คือว่าทำลายลง ส่วนบริเวณใดที่ชาวเขาได้ปลูกไม้ผลเป็นประโยชน์แล้วก็จะให้ทำกินต่อไป พร้อมทั้งให้คำแนะนำถึงผลเสียหายที่เกิดจากการตัดไม้ทำลายป่า แก่ชาวเขาคด้วย

จังหวัดใดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเขตจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา ก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาส่วนจังหวัดขึ้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ในจังหวัดที่เกี่ยวข้องเป็นคณะกรรมการทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานสงเคราะห์ชาวเขาให้เป็นไปตามโครงการ ตลอดจนรับนโยบายจากคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาไปดำเนินการ ให้บังเกิดผลดีตามความมุ่งหมายของทางราชการสืบไป

ในการกำหนดพื้นที่ที่จะจัดตั้งนิคมสำหรับชาวเขานั้น กระทรวงมหาดไทยได้สั่งให้จังหวัดที่มีโครงการนี้ เลือหาพื้นที่ที่เห็นว่าเหมาะสม และเสนอคุณลักษณะของพื้นที่นั้นมายังคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้นแล้วคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาก็ตกลงแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพื้นที่ อันประกอบด้วยอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เป็นประธาน ผู้แทนจากกรมป่าไม้ กรมที่ดิน กรมปศุสัตว์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ กลองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสัมพันธ์, การดำเนินงานจัดตั้ง

นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา หน้า ๒

กรมตำรวจ กรมกสิกรรม และ กรมมหาดไทย เป็นคณะกรรมการ ออกไปสำรวจสภาพพื้นที่ที่ทางจังหวัดเสนอมา ร่วมกับคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาสวนจังหวัดต่อไป

เมื่อได้กำหนดพื้นที่ที่จะจัดตั้งนิคมขึ้นแล้ว ขึ้นต่อไปก็ได้นำ นินการจัดสรรที่ดิน เพื่อให้ชาวเขาเข้าทำกินโดยให้เจ้าหน้าที่จากกรมที่ดินไปรังวัดที่ดิน พร้อมด้วยเครื่องทุนแรงไปจัดแบ่งที่ดินและเตรียมพื้นที่ดินสำหรับชาวเขา ในการจัดแบ่งที่ดิน กรมประชาสงเคราะห์ได้ถือหลักว่าจะจัดสรรที่ดินให้ชาวเขาเข้าทำกินและอยู่อาศัยเป็นสัดส่วนของตนเอง ครอบครัวยี่หนึ่งตั้งแต่ ๑๐ - ๑๕ ไร่ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงแรงงานในครอบครัว และประเภทของการทำไร่นาเป็นหลัก เช่นที่ได้ดำเนินการในเขตนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยูเชอร์ จังหวัดตากในระยะแรกได้แบ่งที่ดินออกเป็นแปลง แปลงละ ๑๐ - ๑๕ ไร่ ในครั้งนั้นได้จำนวนทั้งสิ้นถึง ๑๓๐ แปลงรวมเป็นเนื้อที่ ๒,๐๔๕ ไร่ อีกลักษณะหนึ่งทางนิคมจะจัดให้ชาวเขารวมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๑๕ - ๒๐ ครอบครัวยี่ และจัดแบ่งที่ดินให้ชาวเขาแต่ละกลุ่มประมาณ ๑๐๐ - ๑๕๐ ไร่ โดยมุ่งที่จะให้ชาวเขาแต่ละกลุ่มได้รวมแรงร่วมใจกันเพาะปลูกพืชผลในพื้นที่ที่ทางการกำหนดไว้ให้

กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์การดำเนินงานจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๑๐

^๒ ไร่
เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒.

^๓ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๒.

^๔ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, การดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๒.

จากการสำรวจความต้องการของชาวเขา พบว่าความต้องการส่วนใหญ่ของชาวเขาก็คือ เช่นเดียวกับความต้องการของผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดารโดยทั่วไป นั่นก็คือ ความต้องการในเรื่องการรักษาพยาบาลโรงเรียนและถนน ถึงแม้ว่าเขาจะเชื่อถือในเรื่องภูตผีปีศาจ แต่จากการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนและพ่อค้าที่ชนไปค้าขายบนภูเขา ช่วยให้เขาเหล่านั้นทราบถึงประสิทธิภาพของการแพทย์แผนปัจจุบันพอสมควร พวกเขาทราบว่าความเจ็บป่วยสามารถรักษาให้หายได้ด้วยการใช้ยาเม็ดและยาน้ำของแพทย์แผนใหม่ ความเจ็บป่วยเล็กน้อย ๆ อาทิ ปวดศีรษะ เป็นไข้ ปวดท้อง ถ้าไม่เป็นประเภทเรื้อรังแล้วก็ถือว่ามิได้เกิดจากการกระทำของผี และสามารถรักษาให้หายได้โดยง่าย ถ้าพวกเขารักษาด้วยวิธีการแผนใหม่ได้ทันเวลา ดังที่ชาวเขานายหนึ่งได้พูดว่า "โรคภัยไข้เจ็บร้ายแรงต่าง ๆ เหล่านั้นก็เหลือความสามารถของหมอผี แต่ต้องอาศัยยาแผนปัจจุบันรักษาจึงจะบอวักให้หายได้" ^๑ ศัพท์ของคำว่าต้องการอะไรมากที่สุด ชาวเขามักจะตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า ยารักษาโรค เพราะที่นั่นหายากเหลือเกิน ชาวเขาเล่าว่าบางครั้งก็มีหมอลูกจากพื้นล่างขึ้นมาถึงเขา แต่คิดราคาแพง ชาวเขาเผ่ามูเซอคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่าเขาเคยจ่ายค่ายาน้ำ ๓ เข็มด้วยวัว ๑ ตัว ^๒

ส่วนความรู้สึกในเรื่องโรงเรียนนั้นมีอยู่ทั่วไป แม้นับราคาผู้ที่สูงค่าพวกเขาได้พยายามจัดตั้งโรงเรียนหลายครั้ง แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กผู้ชาย

^๑ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๗๒.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๗

^๓ เรื่องเดียวกัน

ได้เข้าเรียนเท่านั้น ทั้งนี้เขาให้เหตุผลของการเรียนภาษาไทยว่าจะเป็นประโยชน์ในการค้าขายและสามารถเลือกอาชีพได้มากขึ้นเช่นเดียวกับคนไทยในเมือง นอกจากนี้ผลจากการได้ฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นภาษาแม่จากประเทศลาวซึ่งมักจะกล่าวอยู่เสมอว่า แม้ที่นั่นได้รับการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นการเปิดโลกใหม่ให้แก่พวกเขา ดังนั้นพวกเขาที่อยู่ในประเทศไทยจึงคิดว่าพวกเขาควรมีโอกาสเช่นนั้นบ้าง

ถึงแม้ว่าเขาจะชำนาญการเดินทางบนภูเขา แต่พวกเขาก็ยังต้องการถนนเพื่อสะดวกในการขนส่งพืชผลที่เขาผลิตได้ลงมายังตลาดพื้นล่างในกรณีที่เขาไม่อาจจะปลูกมันได้ต่อไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าข้อพิจารณาประการต่อไปที่จะชักจูงให้พวกเขาเข้ามาอยู่ในนิคมก็คือ พยายามที่จะให้บริการในสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์จะได้บรรจุโครงการจัดสร้างถนน โรงเรียน และสถานีพยาบาลไว้ในแผนการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาด้วย

กรมประชาสงเคราะห์ได้กำหนด แผนการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาไว้ว่า

๑. จำเป็นต้องสำรวจสภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตลอดจนความต้องการและความเชื่อของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาหาที่อยู่อพยพชาวเขาเข้ามาในนิคมที่จัดตั้งขึ้น

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ กอมนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, การดำเนินงานจัด

๒. จัดสร้างถนนภายในนิคมให้เชื่อมโยงกับทางหลวง และจากที่ทำการนิคมไปยังจุดที่สำคัญและย่านที่อยู่ของชาวเขา

๓. ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งโรงเรียนสำหรับบุตรหลานชาวเขา เพื่อให้ชาวเขาได้มีโอกาสเรียนรู้ ภาษาไทยรวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย เพื่อประโยชน์สำหรับชาวเขาที่จะอยู่ร่วมกับคนไทยต่อไป

๔. ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข จัดตั้งสถานพยาบาลขึ้นในนิคม เพื่อให้การรักษาพยาบาลชาวเขาที่เจ็บป่วย

๕. วางโครงการส่งเสริมการปลูก กาแฟ และชา ด้วยวิธีการแผนใหม่โดยใช้ที่ดิน ๒๕ - ๑๐๐ ไร่ จัดทำเป็นไร่นาคั่วอย่าง ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการปลูกพืชไร่และพืชผักชนิดอื่นไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้เพื่อชาวเขาจะได้มีผลผลิตในขณะที่ยา และ กาแฟ ยังไม่ไค้ผล ส่วนการเลี้ยงสัตว์ กรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งเสริมให้ชาวเขา นำหมูพันธุ์ดี เช่นพันธุ์ผสมหรือพันธุ์แท้ มาเลี้ยงแทนพันธุ์พื้นเมืองที่ชาวเขาเลี้ยงกันอยู่บ้างแล้ว นอกจากนี้ก็จะจัดทำไก่พันธุ์เนื้อและพันธุ์ไข่มาแจกจ่ายให้แก่ครอบครัวชาวเขาอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อขยายการเลี้ยงสัตว์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

๖. แนะนำและส่งเสริมให้ชาวเขารู้จักการจัดที่อยู่อาศัย การแต่งกาย การประกอบอาหาร ให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อให้ชาวเขามีความสุขอนามัย ทั้งจะส่งเจ้าหน้าที่ออกไปเยี่ยมเยียนตามบ้านชาวเขาโดยทั่วถึงกันเป็นประจำ

จะเห็นได้ว่านิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาตามแผนการที่กรมประชาสงเคราะห์ ได้กำหนดมาดังกล่าวข้างต้นนี้ มีลักษณะเป็นหมู่บ้านตัวอย่าง ห่วงองเดียวกับหมู่บ้านตัวอย่างของ กรป.กลาง ซึ่งทางการจะได้ดำเนินการปรับปรุงในหลายๆ ด้าน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชาวเขาในเขตอื่น และเป็นศูนย์กลางความเจริญของชาวเขาสืบไป

เพื่อพยายามให้ถึงจิตใจของชาวเขาในเขตนิคม เจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์จะได้นำวิธีการทางด้านกาแพทย์ไปให้แก่ชาวเขาโดยส่ง

เจ้าหน้าที่พยาบาลของนิคมออกไปเยี่ยมเยียนชาวเขา และให้การรักษาพยาบาล
ถึงบ้านคยุเสมอ นอกจากนี้ยังได้นำยารักษาโรคพร้อมทั้งเสื่อผ้า เกรงกันหนาว
ไปแจกจ่ายแก่ชาวเขาลีกควย อย่างเช่นที่นิคมสงเคราะห์ชาวเขาคอยเชียงคาว
จังหวัดเชียงใหม่ กรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปแจกจ่ายเสื่อผ้าจำนวน
๒,๕๑๑ ชิ้น และผ้าห่มจำนวน ๕๔๔ ผืน แก่ชาวเขาในเขตนิคม หรือที่นิคมสร้าง
ตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยมุเซอร์จังหวัดตาก เจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์
ได้นำเสื่อผ้าจำนวน ๑,๒๐๑ ชิ้น และผ้าห่มจำนวน ๑๒๕ ผืนไปแจกจ่ายแก่ชาวเขาบน
คอยมุเซอร์ควย

ส่วนในด้านการส่งเสริมอาชีพในนิคมต่าง ๆ นั้นจะเห็นได้ว่า ไม่จำเป็น
จะต้องส่งเสริมพืชชนิดเดียวกัน ทั้งขึ้นอยู่กับสภาพการณ์และสภาพแวดล้อมของนิคม
แต่ละแห่ง เช่น ที่นิคมสงเคราะห์ชาวเขาคอยมุเซอร์ จังหวัดตากนั้นมีนโยบายส่งเสริม
การปลูกกาแฟเป็นพืชหลัก ทั้งนี้เพราะในละแวกนั้นมีมีการปลูกกาแฟกันบ้างแล้ว
ก่อนการจัดตั้งนิคมแต่ไม่เป็นไปตามหลักวิชาการ ทางนิคมได้จัดการปรับปรุงและ
ส่งเสริมการปลูกกาแฟให้ดีขึ้น พันธุ์กาแฟได้รับความร่วมมือจากกรมกสิกรรมซึ่งได้
ตั้งสถานีทดลองกสิกรรมในบริเวณใกล้เคียงนิคม ทางสถานีทดลองได้เตรียมเพาะ
กล้ากาแฟไว้ถึง ๒๐๐,๐๐๐ ต้น เพื่อนำไปแจกให้ชาวเขาทดลองปลูก นอกจากนั้น

๑ กลองนิคมสร้างตนเอง กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, การดำเนินงาน
จัดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๖.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗.

๓ ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, ในรายงาน
การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๑

ทางนิคมยังได้ส่งเสริมการปลูกพืชไร่อื่น ๆ เป็นพืชรอง และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ เช่น สุกร และ ไก่ให้แพร่หลายไปโดยในขั้นตอนทางนิคมจะเลี้ยงให้คู่ เป็นตัวอย่าง และให้ชาวเขานำไปเลี้ยงด้วย

ส่วนนิคมสงเคราะห์ชาวเขาคอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ทางนิคมได้ส่งเสริมการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงมีโรงงานผลิตใบชาของ นายประสิทธิ์ พุ่มชูศรี ซึ่งได้ทำการผลิตชาผงและชาจีนออกจำหน่ายอย่างแพร่หลายแล้ว จึงคิดว่าถ้าจะส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกข้าวจะสามารถจำหน่ายให้แก่โรงงานผลิตใบชาของ นายประสิทธิ์ พุ่มชูศรี ได้ ทั้งนี้จะเป็นการแก้ปัญหาตลาดในระยะแรกได้เป็นอย่างดี อีกทั้งทางไรชาของ นายประสิทธิ์ พุ่มชูศรี ซึ่งตั้งอยู่ใกล้ที่จัดตั้งนิคมนั้นได้มีกล้าขายอยู่มากพอที่จะช่วยเหลือให้ชาวเขานำไปปลูกได้เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นกรมประชาสงเคราะห์จึงเล็งเห็นว่า ไม่มีพืชใดที่ชาวเขานนิคมคอยเชียงดาวนี้จะใช้ปลูกเป็นพืชหลักได้ดีไปกว่าการปลูกข้าว ส่วนการปลูกพืชไร่ชนิดอื่น ๆ ทางนิคมคอยเชียงดาวจะส่งเสริมการปลูกกาแฟ มะเขือ พืชผักที่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ได้ เช่น ผักกาด ผักคะน้า เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงสัตว์ในปี ๒๕๐๓ กรมประชาสงเคราะห์ได้รับงบประมาณในการเลี้ยงสุกรและไก่ เพื่อแพร่พันธุ์ให้หมู่ชาวเขา โดยได้รับความร่วมมือจากกรมปศุสัตว์ช่วยวางโครงการเลี้ยงสัตว์และจัดหาพันธุ์สัตว์ให้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, การดำเนินงานจัดสร้างนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๒

^๒ "ผลการดำเนินงานนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา," ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๑

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘

เป็นที่น่าสังเกตว่า การส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชไร่เป็นพืชหลักนั้นต้องทำด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มต้น เพราะฉะนั้นแล้ว ถ้าหากว่าพืชที่ส่งเสริมให้ชาวเขาทำการเพาะปลูกโดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชหลักนั้นไม่ไถ่ผล ชาวเขาจะมีอคติต่อพืชนั้นและต่อการดำเนินงานของนิคมด้วย ก็คงจะเห็นจากคำบอกเล่าของหัวหน้าชาวเขาเผ่าแม้วผู้หนึ่งที่บ้านห้วยเหลื่อง คอยมูเซอร์ จังหวัดตาก เขากล่าวว่า

ผมไม่ชอบปลูกกาแฟสักแล้ว เราเคยปลูกกาแฟประมาณ ๑๐ ไร่ เนื่องจากได้รับคำบอกเล่าว่า มันจะให้กำไรดีแก่เรา แต่ครั้งเมื่อปลูกไปแล้ว ไม่มีผู้ใดมาช่วยแนะนำวิธีรักษาให้เรา เราไม่เคยมีความรู้ ความชำนาญมาก่อน ในที่สุดเราเก็บเมล็ดกาแฟได้เพียง ๓ - ๓ ถึง แต่ไม่มีใครรับซื้อ เรายังคงเก็บเมล็ดกาแฟที่ได้เมื่อปีกลาย และที่ใดจากป่านไผ่เฉย ๆ นอกจากได้จำนวนน้อยแล้วต้นทุนกาแฟของเรามีบางสิ่งบางอย่างที่ผิดปกติเดี๋ยวนี้มันเลยตาย ฉะนั้นผมไม่ขอพูดเรื่องกาแฟอีกต่อไป

ถ้าสภาพการณ์หรือสถานการณ์การปลูกกาแฟเป็นไปตามคำบอกเล่าและความรู้สึกดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่าการส่งเสริมอาชีพของชาวเขายังไม่ได้รับความสนใจในทางปฏิบัติเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ชาวเขาได้รับความแนะนำและคำชักชวนจากทางการให้หันมาปลูกกาแฟเป็นอาชีพหลัก แต่จากคำบอกเล่าดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การแจกพันธุ์พืชให้ชาวเขาไปปลูกนั้นอาจทำได้โดยไม่ยากนัก แต่การที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จะให้ชาวเขานิยมปลูกพืชที่รัฐแจกให้แน่นอน ว่าเป็นที่รัฐจะต้องช่วยเหลือให้คำแนะนำ
ในเรื่องการบำรุงรักษา และคอยติดตามผลอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งหาตลาดจำหน่าย
ให้พร้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องตลาด รัฐต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ
ทั้งนี้ เพราะชาวเขาไม่มีประสบการณ์ในเรื่องตลาดมาก่อนเลย เมื่อตอนที่ชาวเขา
ปลูกฝิ่น จะมีพ่อค้าขึ้นไปรับซื้อถึงแหล่งปลูก จึงไม่ต้องคำนึงถึงตลาดแต่อย่างใด
แต่เมื่อชาวเขามันมาปลูกพืชตามคำแนะนำของรัฐบาลชาวเขาจึงไม่รู้จักตลาดที่จะ
ส่งผลผลิตของตน ดังนั้นจึงสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย มิฉะนั้น
แล้วการแนะนำและส่งเสริมพืชชนิดใหม่แก่ชาวเขาจะไม่ได้ผล ยิ่งกว่านั้นถ้าโครงการ
การส่งเสริมอาชีพของชาวเขาในนิคมประสบผลสำเร็จก็อาจชักจูงชาวเขาจากแหล่ง
อื่นเข้ามาอยู่ในนิคมอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องทำอย่างระมัดระวังและรอบคอบ

นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาที่จัดตั้งขึ้นในสมัย จอมพล สฤษดิ์
ธนวรรักษ์ มี ๔ แห่งด้วยกัน คือ

๑. นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยมูเซอร์ จังหวัดตาก ตั้งขึ้น
เมื่อปี ๒๕๐๓ มีอาณาบริเวณพื้นที่ทั้งหมดรวม ๖๓,๕๐๐ ไร่ มีชาวเขาอยู่ในนิคม
ในขณะนั้นทั้งสิ้นประมาณ ๓๔๔ คน แยกเป็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ได้ ๓ เผ่า คือ
เผ่ามูเซอร์คำ เผ่าลีซอ และเผ่าแม้วรวมทั้งสิ้น ๑๕๒ ครอบครัว ทางนิคมได้จัด
สร้างถนนเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขตนิคมรวมทั้งได้จัด
สร้างโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาชั้น ๒ แห่ง คือ ที่หมู่บ้านมูเซอร์และหมู่บ้าน

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, สรุปผลการพัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทย (เอกสารโรเนียวทางราชการ

๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๗), หน้า ๗ - ๑๒

แม่ใหม่ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งสถานีอนามัยอีก ๑ หลัง สำหรับบริการในเรื่อง
การรักษาพยาบาล แก่ชาวเขาในเขตนิคม ชาวเขาในเขตนิคมดำเนินอาชีพ
ด้วยการปลูกข้าวไร่ ข้าวโพคและผักต่าง ๆ นอกจากนั้นทางนิคมก็ได้ส่งให้ชาว
เขาปลูกกาแฟ เลี้ยงโค สุกร และไก่พันธุ์ดี อีกทั้งยังได้แนะนำชาวเขาใน
เรื่องสุขภาพอนามัย และการจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะอีกด้วย

๒. นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยเชียงดาว จังหวัด
เชียงใหม่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๐๓ มีอาณาเขตพื้นที่ทั้งหมด ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ชาว
เขาที่อยู่ในนิคมขณะนั้นมี ๒ เผ่าคือเผ่ามูเซอร์และเผ่าแม่ รวมทั้งสิ้น ๓๓๖ คน
จำนวน ๖๔ ครอบครัว นิคมได้จัดสร้างถนนเชื่อมโยงระหว่างหมู่บ้านชาวเขาใน
เขตนิคมเป็นระยะทาง ๒๗ กิโลเมตร ภายในนิคมจัดให้มีโรงเรียนสำหรับเด็ก
ชาวเขา สถานีอนามัยพร้อมด้วยพยาบาลและนางผดุงครรภ์ มีร้านค้าและ
พิพิธภัณฑชาวเขา ๒ แห่ง อาชีพของชาวเขาในเขตนิคมก็คล้ายคลึงกับที่คอย
มูเซอร์ จังหวัดตาก คือ ปลูกพืชไร่ ข้าวโพค ฝ้าย มันทศ และทางการได้
ส่งเสริมการปลูกไม้ชาเป็นพืชหลัก พร้อมกับแนะนำให้ชาวนาในเขตนิคมเลี้ยง
สุกร และไก่เป็นอาชีพอีกด้วย

๓. นิคมสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๕๐๕
มีคอยหม่อนแสนใจ อำเภอแม่จัน มีอาณาเขตพื้นที่ทั้งหมด ๓๐,๐๐๐ ไร่ ชาวเขา
ในเขตนิคมขณะนั้นมีทั้งสิ้น ๑๕๒ ครอบครัว จำนวน ๑,๑๕๔ คน แยกเป็นเผ่าเย้า
เผ่าอีกอ และเผ่ามูเซอร์ ภายในเขตนิคมมีโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขา ๑ หลัง
สถานีอนามัย ๑ แห่ง พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่พยาบาล ชาวเขาในเขตนิคมประกอบ
อาชีพเก็บเกี่ยวการปลูกพืชไร่ต่าง ๆ ทางนิคมได้ส่งเสริมให้ปลูกข้าวสาลี ส้ม
มะพร้าว ถั่วเหลือง และกาแฟ

๔. นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยภูมโล จัดตั้งขึ้นเมื่อ
ปี ๒๕๐๕ มีอาณาเขตคามเกี่ยว ๓ จังหวัดติดต่อกัน คือ จังหวัดเพชรบูรณ์ พิษณุโลก
และเลย มีเนื้อที่ถึง ๒๕๓,๗๕๐ ไร่ มีชาวเขาในขณะนั้นเพียงเผ่าเดียวคือเผ่าแม่

รวมทั้งสิ้น ๗๔๐ คน จำนวน ๑๑๒ ครอบครัว ในขณะที่ทางนิคมได้จัดสร้างถนนเชื่อมระหว่างท่าทำการนิคมถึงหมู่บ้านชาวเขาอย่างรีบเร่ง และได้ดำเนินการไปแล้วเป็นระยะทาง ๑๐.๘ กิโลเมตร ภายในนิคมมีโรงเรียน สถานอนามัย พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่พยาบาลในขณะที่ชาวเขาในเขตนิคมประกอบอาชีพเดิม ด้วยการปลูกข้าวโพด และพืชผักต่าง ๆ ทางนิคมได้ส่งเสริมให้ชาวเขาเลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชชนิดอื่น เช่น ส้ม เป็นต้นไปพร้อมกันด้วย นอกจากนี้ทางนิคมยังได้จัดตั้งร้านค้าเพื่อรับเปลี่ยนสินค้าของชาวเขากลับด้วย

ทุกความมานพอสรูปได้ว่า รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เล็งเห็นว่าการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ที่สามารถชักจูงชาวเขาที่ตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจายไม่เป็นหลักแหล่งที่แน่นอน หรือเคลอนย้ายด้วยการทำไร่เลื่อนลอยไปตามที่ต่าง ๆ ให้อพยพมาอยู่ในที่แห่งเดียวกันในเขตที่ทางการจัดไว้ให้ ทั้งนี้ นอกจากจะป้องกันการอพยพหรือเคลอนย้ายต่อไปแล้ว ยังสะดวกในการปกครองดูแล และชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น และเลิกทำลายป่าไม้ รวมทั้งสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของชาวเขาตามชายแดนได้ทันคือเหตุการณ์อีกด้วย ในขณะที่เดียวกัน รัฐบาลก็มีโครงการส่งเสริมการศึกษา การอนามัย และการอาชีพให้แก่ชาวเขาในเขตนิคม ด้วยการเปิดโอกาสให้ชาวเขาเหล่านั้นได้รู้จักกับวิทยาการแผนใหม่ที่จะนำมาใช้ เป็นประโยชน์เพื่อเพิ่มรายได้และผลผลิตให้แก่ตนเอง รัฐบาลหวังว่านิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาจะเป็นเมืองใหม่สำหรับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"การร่วมมือประสานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบ
วาระที่ ๒, ในรายงานการประชุม คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๐.

ชาวเขา เป็นศูนย์กลางของความเจริญในถิ่นต่าง ๆ ที่ทางการจะจัดให้แก่ชาวเขาได้ มีทั้งโรงเรียน สถานือนามัย สนามเด็กเล่น และสิ่งสาธารณประโยชน์อื่น ๆ บริเวณที่ทำกำการนิคมจะเป็นแหล่งตลาดในการจำหน่ายพืชผล แลกเปลี่ยนสินค้าและซื้อขายเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นสำหรับชาวเขา รวมทั้งเป็นแหล่งสาธิตการทดลองปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชาวเขาลีกด้วย

ข) การดำเนินงานสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา

ในการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ ที่ประชุมมีมติว่า เนื่องจากชาวเขามีหลายเผ่าและแต่ละเผ่ามีวัฒนธรรมประเพณีและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันออกไป การให้ความช่วยเหลือหรือการสงเคราะห์นั้นจะต้องทำด้วยความระมัดระวังหรือรึกกุมเพียงพอ มิฉะนั้นอาจเกิดผลเสียภายในภายหลังได้ ดังนั้นเพื่อให้การจัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาได้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของรัฐบาล คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาจึงได้กำหนดโครงการให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ และสังคมของชาวเขา เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาวางแผนงานต่อไป คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาถือว่า การสำรวจชาวเขาเป็นโครงการที่สำคัญอีกโครงการหนึ่ง นอกเหนือไปจากการจัดตั้ง

๑. เรื่องเดียวกัน

๒. "การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา," ระเบียบวาระ

ที่ ๕ ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาครั้งที่ ๑/๒๕๐๔,

หน้า ๑๐

นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาที่กรมประชาสงเคราะห์กำลังดำเนินงานอยู่
เป็นที่น่าสังเกตว่าการดำเนินงานสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคมของ
ชาวเขาทางภาคเหนือของประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๐๕ นั้น กรมประชาสงเคราะห์
ได้ขอความช่วยเหลือไปยังองค์การระหว่างประเทศหลายองค์การ และได้รับความ
ความร่วมมืออย่างดีจากองค์การเหล่านั้นมาตั้งแต่นั้น ทั้งให้เงินสนับสนุนและผู้เชี่ยวชาญ
เข้ามาเป็นที่ปรึกษาและช่วยวางแผนงาน

กรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มโครงการ^{๑๒} ศึกษาคณะผู้เชี่ยวชาญ
การจัดนิคมสร้างตนเองของสหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาการท้องถิ่นและ
ฝ่ายสวัสดิการสังคมของอีกาเพิ่มมาประชุมพร้อมกันในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๐๒ เพื่อ
ประชุมปรึกษาถึงขอบเขตการสำรวจ บริเวณที่ใช้เป็นเขตสำรวจ การประเมิน
ผลการสำรวจ และงบประมาณค่าใช้จ่ายในการสำรวจ การประชุมในครั้ง
นี้ประชุมได้เสนอแนะให้กรมประชาสงเคราะห์ ยื่นขอเสนอขอความช่วยเหลือ
ต่อมูลนิธิเค.เค.ซี

ตามแผนที่กำหนด การดำเนินงานสำรวจจะจัดแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน คือ
การจัดแบบสำรวจ (schedule) การทดสอบแบบสำรวจ (pre-testing)
การสำรวจจริง (field survey) และการประเมินผลการสำรวจ ในขั้นแรก
กรมประชาสงเคราะห์ได้ส่งเจ้าหน้าที่จากกองวิชาการสังคม และเจ้าหน้าที่

^๑ เรืองเดียวกัน, หน้า ๑๑

^๒ กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, "การดำเนินงานสำรวจ
ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา," ใน การดำเนินงานจัดนิคมสร้างตนเอง
สงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๑๑ - ๑๔

กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์ ไปยังนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์
 ชาวเขาคอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อร่วมกันจัดทำแบบสำรวจโดยใช้เวลา
 ระหว่างวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ถึง ๑ ธันวาคม ๒๕๐๓ โดยมี Mr. E.J.
 Tavanlar ผู้เชี่ยวชาญการจัดนิคมสร้างตนเองของสหประชาชาติ ร่วมเดินทาง
 ไปสมทบเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำด้วย เมื่อได้ร่างแบบสำรวจแล้ว กรมประชา
 สงเคราะห์ได้เสนอให้เจ้าหน้าที่ค้นคว้าวิจัยจากฝ่ายสวัสดิการสังคมของอิตาลี
 พิจารณาให้ความเห็นเพื่อปรับปรุงแบบสำรวจให้เหมาะสมที่จะใช้ในการสำรวจชั้น
 ทดสอบต่อไป

ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายสวัสดิการสังคมของอิตาลี พิจารณาแบบ
 สำรวจชาวเขาคอยนั้น ปรากฏว่าองค์การระหว่างประเทศหลายองค์การได้ให้
 ความสนใจ การดำเนินงานสำรวจชาวเขาคอยครั้งนี้ Mr. Halvor Gille
 หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคมของอิตาลีก็ได้แจ้งเรื่องนี้ให้กรมประชาสงเคราะห์ทราบ
 พร้อมทั้งได้จัดการประชุมขึ้นในวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๐๓ โดยเชิญผู้แทนจากฝ่ายยา
 เสพติคของสหประชาชาติ และ FAO รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญการจัดนิคมสร้างตนเอง
 จากสหประชาชาติ และเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์เข้าร่วมประชุมด้วย ครั้น
 แล้วที่ประชุมในครั้งนั้นก็มติให้แต่งตั้งคณะที่ปรึกษาเกี่ยวกับการสำรวจ (Advisory
 Group) อันประกอบด้วยผู้แทนของอิตาลี FAO ยูซอม และมูลนิธิเอเซีย พร้อม
 ทั้งแนะนำให้กรมประชาสงเคราะห์ยืมผู้เชี่ยวชาญจากฝ่ายยาเสพติดของสหประชา
 ชาติให้มาช่วยสำรวจ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์ได้เสนอไปเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม
 ๒๕๐๓ ในที่ประชุมโครงการสำรวจชาวเขาคอยครั้งที่ ๓ ซึ่งกรมประชาสงเคราะห์
 ได้จัดขึ้นที่ศาลาสันติธรรม เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๔ Mr. Pierson
 ผู้อำนวยการมูลนิธิเอเซียได้กล่าวว่า เขาสนใจในเรื่องนี้มาก และได้เสนอเรื่อง
 นี้ไปยังสำนักงานใหญ่ที่ซานฟรานซิสโกแล้ว แต่เห็นว่าจำนวนค่าใช้จ่ายเพื่อการสำรวจ
 ที่กรมประชาสงเคราะห์เสนอไว้ ๔,๐๐๐ ดอลลาร์นั้นน้อยไป จึงขอให้กรมประชา
 สงเคราะห์จัดทำคำขอใหม่ พร้อมทั้งเสนอโครงการโดยละเอียดและประมาณค่าใช้จ่าย

จ่ายให้มูลนิธิเอเซียอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้โดยความร่วมมือจาก
 ผู้เชี่ยวชาญการจักนึคมสร้างตนเองของสหประชาชาติและหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม
 ของ อีคาพี ได้จัดทำคำขอขึ้นใหม่ โดยประมาณค่าใช้จ่ายไว้ถึง ๑๕๐,๕๐๐ บาท
 แต่แล้วปรากฏว่ามูลนิธิเอเซียให้เงินช่วยเหลือเพื่อการนี้ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท

ครั้งแล้วกรมประชาสงเคราะห์ก็ได้เสนอโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจ
 และสังคมของชาวเขาต่อที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๓
 เมษายน ๒๕๐๔ ซึ่งที่ประชุมก็ได้ยอมรับหลักการและขั้นตอนการดำเนินงาน ทั้ง ๔
 ระยะ คือ

เป็นที่น่าสังเกตว่ารัฐบาลไม่ได้ใช้งบประมาณ สำหรับโครงการนี้
 โดยเฉพาะ กรมประชาสงเคราะห์ จึงขอความช่วยเหลือทางการเงินไปยังมูล
 นิธิเอเซีย ซึ่งกำลังให้ความสนใจอย่างมาก ทั้งนี้ กรมประชาสงเคราะห์ได้
 งบประมาณไปยังมูลนิธิเอเซียเพื่อการนี้ทั้งสิ้น ๑๕๐,๕๐๐ บาท หรือ ๕,๐๐๐ เหรียญ
 สหรัฐ

"การสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา," ระเบียบ
 วาระการประชุมที่ ๕ ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
 ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๖

การรับความช่วยเหลือจากมูลนิธิและองค์การระหว่างประเทศ
 (เอกสารกองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์)

"การสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา," ระเบียบ
 วาระการประชุมที่ ๕ ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
 ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ หน้า ๑๖

ระยะที่ ๑ การจัดทำแบบสำรวจ โดยร่างแบบสำรวจตามหลักวิชาและตามลักษณะภูมิศาสตร์ของชาวเขาแต่ละเผ่า

ระยะที่ ๒ การทดสอบแบบสำรวจ เจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่คนคว่ำวิจัยจากฝ่ายสวัสดิการสังคมของอัคราเพ่ ได้ดำเนินการทดสอบแบบสำรวจ ที่นิคมคอยมุเออร์จังหวัดตาก และนิคมคอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่รวมทั้งสิ้น ๕๓ ครอบครัว

ระยะที่ ๓ การสำรวจจริง ตามแผนการสำรวจ คณะสำรวจมี ๕ คณะ แต่ละคณะประกอบด้วยหัวหน้าคณะ ๑ คน เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยสำรวจ ๒ คน เจ้าหน้าที่แพทย์ ๑ คน ผู้นำทางและล่าม ๑ คน การสำรวจจริง จะใช้เวลาประมาณ ๔ เดือนสำรวจชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขตนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยมุเออร์ จังหวัดตาก และนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาคอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งชาวเขาที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณใกล้เคียงกับนิคมทั้งสองแห่งดังกล่าว แต่ก่อนจะดำเนินการสำรวจจริงในระยะที่ ๓ นั้น กรมประชาสงเคราะห์ ได้จัดอบรมเจ้าหน้าที่ในคณะสำรวจชาวเขาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ^๒

กตงนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, "การดำเนินงานสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา", ใน การดำเนินงานจัดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๑๓

กรมประชาสัมพันธ์, "การตรวจราชการเกี่ยวกับการสำรวจชาวเขา," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๐๕ วิทยุสารประจำวัน

๑๔(๒๒ มกราคม ๒๕๐๕) : ๕ - ๖

ระยะที่ ๔ การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมชาวเขาตามข้อมูลที่ได้รับจากผล

การสำรวจ

จะเห็นได้ว่า การสำรวจชาวเขา ได้มีการเตรียมงานอย่างระมัดระวังและพยายามอย่างยิ่งที่จะให้การสำรวจนั้นได้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวเขาได้อย่างถูกต้องที่สุด ทั้งนี้โดยมีความหวังว่าผลการสำรวจนั้นจะเป็นประโยชน์ในการวางโครงการเพื่อแก้ปัญหาของชาวเขาและปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาในวันข้างหน้าต่อไป

จะเห็นได้ว่างานสำรวจชาวเขาได้รับความสนใจและได้รับความร่วมมืออย่างดี จากหลายฝ่ายทั้งหน่วยงานในประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมูลนิธิเอเซียได้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านวิชาการและเงินค่าใช้จ่าย เป็นจำนวนมากเกินความคาดหมาย ดังนั้นจึงอาจจะเป็นแรงผลักดันประการหนึ่ง

ระหว่างที่กรมประชาสงเคราะห์ กำลังเตรียมงานสำรวจชาวเขาอยู่นั้น ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔ สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งกำลังให้ความสนใจต่อการสำรวจชาวเขาเช่นเดียวกัน ได้เชิญผู้แทนจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชาวเขาประชุมปรึกษาเพื่อผลประโยชน์ของการร่วมมือและประสานงานร่วมกัน ณ ที่ทำการศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ประชุมครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้แทนสยามสมาคม ผู้ชม มูลนิธิเอเซีย กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์ ในที่สุดที่ประชุมก็ได้มีมติให้แลกเปลี่ยนผลสำรวจชาวเขาซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงที่สุด (ถ้าเป็นไปได้ตามรายงานดังกล่าวนี้ก็หมายความว่าในขณะนั้นก็มีหน่วยราชการหน่วยอื่นกำลังดำเนินการสำรวจชาวเขาเช่นเดียวกัน แต่คงจะไม่เป็นทางการหรือเป็นโครงการใหญ่เท่าที่กรมประชาสงเคราะห์ กำลังดำเนินการอยู่)

กองนิคมสร้างตนเอง กรมประชาสงเคราะห์, "การดำเนินงานสำรวจภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา," ใน การดำเนินงานจัดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา, หน้า ๑๔

ทำให้รัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ต้องให้ความสนใจต่อชาวเขามากยิ่งขึ้น

ค) การจัดตั้งศูนย์ค้ำเน็นการสงเคราะห์ชาวเขา

เมื่อการประชุมถึงระเบียบวาระที่ ๑๐ ที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔ ก็ได้เสนอว่า

ตามที่ทางการที่จะป้องกันการทำลายป่า เพื่อกปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอยของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ (รวมทั้ง) ส่งเสริมสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาให้ดีขึ้น ... คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์ จัดตั้งนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น (เพื่อ) รวบรวมชาวเขาที่กระจัดกระจายอยู่ตามต่าง ๆ มารวมเป็นกลุ่มเพื่อสะดวกในการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาต่อไป ในขณะที่เดียวกัน กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) ก็ได้จัดตั้งหน่วยตระเวนชายแดนขึ้นตามจุดต่าง ๆ (โดย) ให้การสงเคราะห์ชาวเขาเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่ายังมีชาวเขาเผ่าต่าง ๆ อีกมากที่ยังไม่ได้รับการสงเคราะห์จากหน่วยราชการทั้งสองดังกล่าว (คณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา) จึงให้จัดตั้งศูนย์ค้ำเน็นการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้น เพื่อแบ่งเบาภาระของนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาและตำรวจภูธรชายแดนได้อีกส่วนหนึ่ง

ศูนย์ค้ำเน็นการสงเคราะห์ชาวเขาประกอบด้วยผู้แทนจากกรมประชาสงเคราะห์ กรมมหาดไทย กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) กรมป่าไม้ กรมกสิกรรม กรมปศุสัตว์ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งที่ประชุมก็ได้กำหนดหน้าที่

"การจัดตั้งศูนย์ค้ำเน็นการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระการประชุมที่ ๑๐, ใน รายงานการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา ครั้งที่ ๑/๒๕๐๔, หน้า ๑๗

ของผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ไว้ว่า

๑. ผู้แทนจากกรมประชาสงเคราะห์ จะรับผิดชอบงานด้านการสังคมสงเคราะห์
๒. ผู้แทนจากกรมมหาดไทย จะรับผิดชอบงานด้านการปกครองและการพัฒนาท้องถิ่น
๓. ผู้แทนกรมป่าไม้จะรับผิดชอบงานส่งเสริมการปลูกป่า และบำรุงรักษาป่าไม้
๔. ผู้แทนจากกรมกสิกรรมและกรมปศุสัตว์ จะรับผิดชอบงานส่งเสริมการอาชีพ
๕. ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ จะรับผิดชอบงานด้านการศึกษาอบรม
๖. ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข จะรับผิดชอบงานด้านการรักษาพยาบาล และการส่งเสริมการอนามัย

จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบอยู่ในศูนย์ดังกล่าว มีลักษณะที่แน่นอนเดียวกับเจ้าหน้าที่ซึ่งประกอบอยู่ในกองบังคับการหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ของ กรมป.กลาง ดังนั้น การดำเนินงานจึงมีลักษณะของการปรับปรุงในทุก ๆ ด้านที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นที่ประชุมจึงมีมติให้ศูนย์ปฏิบัติงานรับผิดชอบต่อคณะอนุกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาส่วนจังหวัดและให้คณะอนุกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาส่วนจังหวัดรับผิดชอบในการบริหารงานของศูนย์โดยตรงต่อคณะอนุกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา

๑. เรื่องเดียวกัน

๒. "การร่วมมือประสานเกี่ยวกับการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระการประชุมที่ ๖, ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐

สำหรับใบทองถิ่นที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาดังอยู่แล้วก็ให้นิคม
เป็นศูนย์ปฏิบัติการ เพราะมีอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องใช้พร้อมอยู่แล้ว ทั้งนี้จะ
ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้อีกส่วนหนึ่ง

หลักการดังกล่าวนี้ได้นำมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่งในที่ประชุมคณะกรรมการ
สงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๖ และในครั้งนั้นประชุมก็ได้มี
มติให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นตามจังหวัดที่ชาวเขาอาศัยอยู่มาก
เพื่อจัดทำโครงการส่งหน่วยเคลื่อนที่ออกไปพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ตามหมู่บ้าน
ที่ชาวเขาดังชุมนุมกันอยู่ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจะเป็นศูนย์กลาง
ของการร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นศูนย์
อำนวยการปฏิบัติงานของหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ซึ่งจะออกไปส่งเสริมการเกษตร
การศึกษาและการอนามัย ความหมู่บ้านชาวเขาโดยทั่วกัน

กรมประชาสงเคราะห์ในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ดำเนินการ
จัดตั้งศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นเป็นแห่งแรกที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์
ชาวเขาคอยมูเซอร์ จังหวัดตาก เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ กณหน้าที่

^๑ "การจัดตั้งศูนย์กำเนินการสงเคราะห์ชาวเขา," ระเบียบวาระที่ ๑๐,
ในเรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔

^๒ กรมประชาสัมพันธ์, "การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา
เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๖," ข่าวในประเทศภาคค่ำ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖
วิทยุสารประจำวัน ๕๓(๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๖) : ๒

^๓ _____; "พิธีเปิดการอบรมเจ้าหน้าที่พัฒนาสงเคราะห์
ชาวเขาและเปิดศูนย์พัฒนาการเคลื่อนที่คอยมูเซอร์," ข่าวในประเทศภาคเช้า
๖ ธันวาคม ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๒๓๓(๖ ธันวาคม ๒๕๐๖) : ๑

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จะถึงแก่อสัญกรรม เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เพียงไม่กี่วัน ดังนั้นศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงยังไม่ทันที่จะปรากฏผลงานแต่อย่างไร

แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานขั้นแรกของศูนย์ได้ปรากฏผลเบื้องต้นมา เมื่อศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาได้ดำเนินงานขั้นแรกด้วยการส่งหน่วยสร้างสัมพันธ์เบื้องต้น (Contact Team) ไปสำรวจข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับชาวเขาเป็นเวลา ๑ ปี เพื่อทำการตรวจสอบจุดพิคติดังหมู่บ้านชาวเขา สำรวจเส้นทางคมนาคม และจำนวนประชากรในหมู่บ้านชาวเขา ตลอดจนศึกษาสภาพภูมิศาสตร์รอบ ๆ หมู่บ้านชาวเขา รวมทั้งสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้นำชาวเขา และสังเกตความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในหมู่บ้านชาวเขา เช่น การอพยพย้ายออกหรือย้ายเข้ามาในหมู่บ้าน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันก็พยายามสร้างสัมพันธ์และความเข้าใจกันดีระหว่างชาวเขากับรัฐบาล เช่น พยายามให้ชาวเขาทราบถึงความห่วงใยของรัฐบาล ให้การรักษาพยาบาลชาวเขาที่เจ็บป่วยตามความสามารถ หรือรับฟังการปรับทุกข์ของชาวเขาอย่างเห็นใจ และช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนเฉพาะหน้าเท่าที่พอจะช่วยให้ได้ เป็นต้น หน่วยสร้างสัมพันธ์เบื้องต้น อยู่ภายใต้การดำเนินงานของนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วย พนักงานเกษตรและพนักงานคนามัย โดยมีล่ามชาวเขาและเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนร่วมคณะไปด้วยในบางครั้ง โดยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนจะทำหน้าที่คุ้มกัน และเป็นผู้นำ

ประสิทธิ์ กิจวัฒน์, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ (เอกสารโรเนียว, ๒๕๑๕), หน้า ๘.

หน่วยเคลื่อนที่เข้าไว้เป็นหมู่บ้านชาวเขา ทั้งนี้เพราะคำร่วจุมุขชายแดนเหล่านี้
 ค้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ และมีความสนิทสนมกับชาวเขาเป็นการส่วนตัวอยู่แล้ว
 นายอิราวัตร์ จันทรประเสริฐ หัวหน้าหน่วยวางแผน กองส่งเคราะห์ชาวเขา
 กรมประชาสงเคราะห์แห่งใหม่เพิ่มเติมว่า เจ้าหน้าที่หน่วยเคลื่อนที่จะทำหน้าที่
 ในทำนองเกี่ยวกับพัฒนาการ คือ ออกไปให้คำแนะนำ กระตุ้นและชักจูงให้ชาวเขา
 เห็นชอบที่จะปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า
 ก่อไป ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผู้ประสานงานทางวิชาการระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ
 ที่เกี่ยวข้อง^๒

การปฏิบัติงานนั้นหน่วยหนึ่งจะรับผิดชอบพื้นที่ไม่เกิน ๓๐ หมู่บ้าน ปฏิบัติงาน
 บนเขาประมาณเดือนละ ๒๕ วัน แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน และต้องไปหมู่บ้าน
 ชาวเขาเดือนละ ๕ หมู่บ้าน โดยจะต้องใช้เวลาอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งประมาณ
 ๓ วัน^๓

อธิบาย เจริญศิลป์, "การดำเนินงานกับชาวเขาโดยหน่วยพัฒนาการ
 เคลื่อนที่และสงเคราะห์ชาวเขา" (วิทยานิพนธ์ ปริญญาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ๒๕๑๕ หน้า ๗๑

^๒ สัมภาษณ์ นายอิราวัตร์ จันทรประเสริฐ หัวหน้าหน่วยวางแผน
 กองส่งเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๑

^๓ ประสิทธิ์ คีตวัฒน์, คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยพัฒนาและสง
เคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่, หน้า ๑

เมื่อหน่วยสร้างสัมพันธ์เบื้องต้นได้สำรวจหมู่บ้านชาวเขาจนได้ข้อมูลต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว หน่วยจะพิจารณา เสนอรายชื่อหมู่บ้านหลักคือศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ ชาวเขาเพื่อจัดทำโครงการหมู่บ้านหลักอาชีพ และหมู่บ้านหลักโรงเรียนต่อไป

หมู่บ้านหลักอาชีพ ได้แก่หมู่บ้านซึ่งศูนย์ได้คัดเลือกเพื่อจัดทำโครงการ ส่งเสริมอาชีพทางเกษตรให้แก่ชาวเขา เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชาวเขาในหมู่บ้าน และหมู่บ้านใกล้เคียง เจ้าหน้าที่การเกษตรของศูนย์จะจัดทำแปลงสาธิตในบริเวณ พืชเพาะปลูกของชาวเขาเองโดยชักชวนผู้นำของชาวเขาให้ร่วมอยู่ในโครงการนี้ ด้วย ในขณะที่เดียวกันก็ออกเยี่ยมเยียนตามไร่ของชาวเขา พร้อมกับให้คำแนะนำ วิธีการเพาะปลูกและการบำรุงรักษา ตลอดจนติดตามผลการส่งเสริมนั้น รวมทั้ง ช่วยจัดหาพันธุ์พืชและจำหน่ายผลผลิตให้แก่ชาวเขาคด้วย

หมู่บ้านหลักโรงเรียน ได้แก่หมู่บ้านที่ไม่มีโรงเรียนของหน่วยงานใด ๆ ในหมู่บ้านหรือหมู่บ้านใกล้เคียงทางเกิน ๒ กิโลเมตร หรือทางอำเภอยังไม่มี งบประมาณหรือโครงการจะจัดตั้งโรงเรียนในหมู่บ้านนั้น ๆ ในปีงบประมาณต่อไป นอกจากนั้นจะต้องมีเด็กที่อยู่ในวัยเรียนในหมู่บ้านนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๑๕ คน หรือ ชาวเขามีความสนใจและเรียกร้องให้มีการจัดตั้งโรงเรียนชั้นในหมู่บ้าน และได้ มามีส่วนร่วมสร้างโรงเรียนด้วย ทางศูนย์จะส่งเจ้าหน้าที่ชี้แจงให้ผู้ปกครองของ เด็กชาวเขาได้เห็นถึงประโยชน์ของการศึกษา หลังจากนั้นจะจัดสร้างโรงเรียน ชั่วคราวขึ้น เพื่อสอนหนังสือแก่เด็กชาวเขาและผู้ใหญ่ชาวเขา ทั้งนี้โดยใช้เวลา ความความสะอาดของชาวเขาเป็นหลัก รวมทั้งทำกิจกรรมต่างๆนอกเหนือ

ไปจากการสอน เช่น ท้าแปลงปลูกผัก สวนครัว หรือทำเครื่องเล่นโดยใช้อุปกรณ์
ในท้องถิ่น หรือจัดพิธีสำคัญทางราชการ หรือพิธีทางศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้
ครูผู้สอนก็จะให้การรักษาพยาบาลชาวเขาในหมู่บ้านอีกด้วย

ครั้นต่อมา เพื่อให้การพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาได้ผลดียิ่งขึ้น
กรมประชาสงเคราะห์ได้ปรับปรุงวิธีการดำเนินงานแบบหมู่บ้านหลัก มาจัดทำเป็น
โครงการสมบูรณ์แบบในเขตพื้นที่แน่นอน ซึ่งชาวเขาค้างถิ่นฐานเดิมอยู่แล้ว หรือ
ในบริเวณที่ชาวเขา ละทิ้งไป ก็จะทำให้ชาวเขาไปตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพเป็น
การถาวรเสียไป ในพื้นที่ดังกล่าวกรมประชาสงเคราะห์จะดำเนินการส่งเสริมการ
อาชีพ การศึกษา การสังคมสงเคราะห์ การอนามัยและการวางแผนครอบครัว
 ตลอดจนแก่ธุรกิจขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ควบคู่ไปด้วย เช่น การสร้าง
ถนน หรือการชลประทานขนาดย่อม เป็นต้น

ในวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕ กรมประชาสงเคราะห์ก็ได้ทบทวนนโยบาย
เกี่ยวกับชาวเขาใหม่และเสนอแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสมบูรณ์แบบ
ครอบครัวบาล นายธานินทร์ กรัยวิเชียร^๑ และแล้ว ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อ

^๑ เรื่องเดียวกัน

^๒ กรมประชาสงเคราะห์, นโยบายการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
(เอกสารโรเนียวของกรมประชาสงเคราะห์, ๒๕๑๕), หน้า ๒

^๓ "นโยบายและวิธีดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา," หนังสือ
ราชการ กระทรวงมหาดไทย ที่ ม.ท. ๐๗๑๔/๒๔๔๑ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕
ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เอกสารโรเนียว กรมประชาสงเคราะห์),
หน้า ๒

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๕ ก็ได้ลงมติเห็นชอบในหลักการนั้น และอนุมัติให้
ดำเนินการได้

ตามแผนการที่กำหนด กรมประชาสงเคราะห์ได้รับมอบหมายให้เป็น
หน่วยงานหลักโดยร่วมมือและประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เปิด
เขตพัฒนาปีละ ๒๐ เขตจนครบ ๒๑๐ เขต แต่ในกรณีที่ยังมีได้กำหนดไว้ในเขต
พัฒนา ก็ให้ศูนย์จัดส่งหน่วยเคลื่อนที่ลงปฏิบัติงานในหมู่บ้านชาวเขา เช่น เค็ม
และในขณะเดียวกันก็จะดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำมาประกอบการ
วางแผนงานเพื่อเปิดเขตพัฒนาในตอนต่อไป

กรมประชาสงเคราะห์หวังว่าการดำเนินงานเช่นนี้ คงจะสามารถ
ควบคุมการย้ายถิ่นของชาวเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในขณะเดียวกันก็
สามารถชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นและทำลายป่า ตลอดจนสามารถติดตาม
พฤติกรรมและความเคลื่อนไหวที่จะมีผลกระทบที่เนื่องถึงเสถียรภาพทางการ
เมือง ความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศได้อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้
กรมประชาสงเคราะห์ยังหวังอีกว่าถ้าโครงการนี้ประสบผลสำเร็จก็จะทำให้
ชาวเขาในเขตพัฒนา มีรายได้และระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ ตลอดจนสามารถ
ช่วยตนเองได้ต่อไป

^๑ นโยบายและวิธีดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา หนังสือ
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๒/๑๑๕๑๑ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๑๕
ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (เอกสารโรเนียว กรมประชาสงเคราะห์),
หน้า ๑

^๒ นโยบายและวิธีดำเนินงานพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา หนังสือ
กระทรวงมหาดไทย ที่ ม.ท. ๐๓๑๔/๔๔๔๑ วันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๑๕, หน้า ๒
^๓ เรื่องเดียวกัน

^๔ กรมประชาสงเคราะห์, นโยบายการพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
(เอกสารโรเนียว กรมประชาสงเคราะห์, ๒๕๑๕), หน้า ๒

ง.) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานกับชาวเขา

ที่ประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ได้มีมติว่า เจ้าหน้าที่ซึ่งจะออกปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขา ควรได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เหล่านั้นมีความรู้ ความชำนาญที่จะปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขาอย่างใกล้ชิดและอย่างเป็นกันเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีความสามารถพอที่จะให้คำแนะนำและส่งเสริมการอาชีพ การศึกษา และการอนามัยให้แก่ชาวเขาได้อีกด้วย

ความพยายามดังกล่าวก็เพื่อบูรณาการที่จะโน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้เกิดความภักดีต่อประเทศไทย และช่วยเป็นกำลังสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยทางชายแดนและป้องกันการแทรกซึมจากภายนอกประเทศ ดังนั้นการปฏิบัติ

กรมประชาสัมพันธ์, "การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา," ชาวในประเทศไทยภาคค่ำ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๕๓(๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๖) : ๒

".....," "พิธีเปิดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาคลองท่อมวันที่ ๑," ชาวในประเทศไทยภาคเช้า วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๑๖๕(๕ กันยายน ๒๕๐๖) : ๑

พลเอกประภาส จารุเสถียร (ยศในขณะนั้น) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและประธานคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาในสมัย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้กล่าวไว้ในตอนหนึ่งว่า

หากชาวเขาได้รับการพัฒนาและสงเคราะห์ช่วยเหลือแล้ว รัฐบาลก็หวังว่าจะโน้มน้าวจิตใจชาวเขา ให้มีใจรักและห่วงแหนในแผ่นดินที่ตนอาศัยอยู่ และรักเมืองไทยทั้งชาวเขาจะช่วยเหลือเป็นกำลังสำคัญในการรักษาความสงบเรียบร้อยทางชายแดนและสามารถป้องกันการแทรกซึมจากภายนอกประเทศได้

งานร่วมกับชาวเขาจึงต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและระมัดระวัง รวมทั้งเจ้าหน้าที่จะร่วมปฏิบัติงานกับชาวเขา ต้องผ่านการฝึกอบรมแล้วอย่างจริงจังใจได้ว่าสามารถเข้ากับชาวเขาได้ และมีความรู้ความสามารถพอที่จะให้คำแนะนำหรือพอที่จะช่วยเหลือชาวเขาในสิ่งที่ชาวเขาต้องการได้ในทันที

กรมประชาสงเคราะห์ได้วางหลักสูตรของการฝึกอบรมไว้ว่า จะใช้เวลาประมาณ ๓ เดือน โดยแบ่งเป็น ๒ ภาค ภาคแรกใช้เวลาประมาณ ๑ เดือนเป็นการบรรยายทางคำวิชาการ จัดใหม่ขึ้นที่กรุงเทพฯ เริ่มต้นโดยใช้เวลา ๓ ชั่วโมง ให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชาวเขา ต่อจากนั้นจะใช้เวลา ๑๕ ชั่วโมงในเรื่องการเพาะปลูก ๑๔ ชั่วโมงการเลี้ยงสัตว์ ๑๐ ชั่วโมง การอนามัย และ การประชาสัมพันธ์ และจิตวิทยาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับชาวเขาใช้เวลา ๒๐ ชั่วโมง ภาคที่สองคือภาคปฏิบัติใช้เวลาประมาณ ๒ เดือน หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกภาควิชาการแล้ว กรมประชาสงเคราะห์จะจัดส่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมออกไปศึกษาและสำรวจหมู่บ้านชาวเขาในบริเวณนิคมสร้างตนเองชาวเขาคอยมูเซอร์ จังหวัดตาก เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีโอกาสเข้าไปเห็นสภาพที่แท้จริงของชาวเขา ตลอดจนได้มีโอกาสสัมภาษณ์และทำความเข้าใจกับบรรดาผู้นำชาวเขา เช่น หัวหน้าหมู่บ้าน และรอง รวมทั้งหมอผีในหมู่บ้าน หลังจากนั้นจะให้ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสฝึกหัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกสิกรรม การเลี้ยงสัตว์ และการอนามัย หลังจากนั้นใช้เวลาอีก ๑๖ วันให้โอกาสแก่ผู้เข้ารับการอบรม

กรมประชาสงเคราะห์, การฝึกอบรมหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ รุ่นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๖ (เอกสารโรเนียวทางราชการ กองสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กันยายน ๒๕๐๖), หน้า ๑ - ๔

ทดลองปฏิบัติงานในหมู่บ้านชาวเขา โดยแบ่งผู้เข้ารับการอบรมเป็น ๔ หน่วย ออกเดินทางไปตามหมู่บ้านชาวเขาที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว และโดยเฉพาะที่ออกปฏิบัติงานก็จะต้องหัดพูดภาษาชาวเขาในเขตที่จะออกปฏิบัติงานด้วย จะเห็นได้ว่าหลักสูตรของการฝึกอบรมดังกล่าว ได้ให้ความสำคัญต่อความพยายามที่จะเข้าถึงจิตใจชาวเขาเป็นพิเศษ ทั้งนี้แตกต่างจากจะเป็นนโยบายโดยตรงของรัฐบาลแล้ว ยังเป็นครั้งแรกที่ออกปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขา จึงต้องคำนึงถึงเรื่องนี้เป็นพิเศษ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่อาจปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขาได้จะมีผลต่อการปฏิบัติงานในสถานที่ต่อไปเป็นอย่างยิ่ง กรมประชาสงเคราะห์ได้ขอความร่วมมือ จากส่วนราชการต่าง ๆ ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยฝึกอบรม เช่น กรมกสิกรรม กรมปศุสัตว์ ตำรวจภูธรชายแดน กรมอนามัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรมป่าไม้ มุขนีชีเอเซีย สำนักข่าวสารอเมริกาประจำกรุงเทพฯ อีคิวเพ็ ยูนิคม สยามสมาคม และ กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้นอกจากจะให้ความร่วมมือในด้านวิชาการแล้ว ยังควบคุมการฝึกภาคปฏิบัติอีกด้วย

เจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมได้แก่เจ้าหน้าที่นิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา และเจ้าหน้าที่จะปฏิบัติงานในหน่วยสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ ซึ่งในสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ ๑ ระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๐๖ ทั้งนี้ได้รับเงิน

^๑ เรืองเคียงกัน

^๒ กรมประชาสัมพันธ์, "การฝึกปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชาวเขาที่จังหวัดต่าง ๆ," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๒๑๐(๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๖) : ๔ - ๕

ช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมจากมูลนิธิ เอเชียเป็นจำนวนเงินถึง ๔๒๓,๒๘๐ บาท

จ) การจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา

การจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขา ถึงแม้จะเป็นผลงานที่จัดตั้งขึ้นภายหลังที่ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรมแล้วก็ตาม แต่การกำหนดโครงการได้มีมาตั้งแต่สมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เมื่อครั้งมีการประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขา เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๖ ที่ประชุมในครั้งนั้นได้มีมติให้จัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาชั้นมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งนี้ประชุมมีความเห็นว่า เนื่องจากชาวเขาเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีหลายเผ่าพันธุ์ จึงจำเป็นต้องได้เรื่องราวข้อเท็จจริงของชาวเขาแต่ละเผ่ามาใช้เป็นหลักพิจารณาเพื่อกำหนดงานกับชาวเขาเหล่านั้น ที่ประชุมจึงได้มีมติให้จัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาชั้นจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแหล่งกลางในการค้นคว้าทางวิชาการอันเป็นประโยชน์แก่การพัฒนา และสงเคราะห์ชาวเขาคืบไป

เพื่อการสนับสนุนได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้งศูนย์วิจัยชั้นประกอบด้วยผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ สภาวิจัยแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กองบัญชาการตำรวจภูธร(ชายแดน) และกรมประชาสัมพันธ์ เพื่อทำหน้าที่วางแผนและดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ทำการค้นคว้าวิจัย รวบรวมหนังสือ เอกสาร

กรมประชาสัมพันธ์, "มูลนิธิเอเชียมอบเงินช่วยเหลือโครงการชาวเขาแก่กระทรวงมหาดไทย," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๑๐๘(๑๐ มิถุนายน ๒๕๐๖), หน้า ๓

"_____," "การประชุมคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๐๖," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๐๖ วิทยุสารประจำวัน ๘๓(๒๐ พฤษภาคม ๒๕๐๖) : ๒

วัสดุสิ่งของและพยานหลักฐานเกี่ยวกับชาวเขาทั้งในและนอกประเทศไทย

ภายหลังที่ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ถึงแก่อสัญกรรมแล้ว ในปี
ต่อมาคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลจอมพล ถนอม กิติขจร ก็ได้มีการประชุมในเรื่อง
นอกครั้งหนึ่งในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๐๗ และในที่สุดก็ได้มีมติอย่างแน่นอนที่
จะจัดตั้งศูนย์วิจัยชาวเขาขึ้น

นับตั้งแต่ศูนย์วิจัยชาวเขาได้เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๘
ณ บริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นต้นมา ศูนย์วิจัยได้ค้นคว้าวิจัยทางสังคมศาสตร์
เกี่ยวกับชาวเขาโดยร่วมกับนักมนุษยวิทยาชาวต่างประเทศ รวบรวมข้อมูลของ
ชาวเขาเกี่ยวกับจำนวนประชากร จำนวนครัวเรือนและที่ตั้งของหมู่บ้านชาวเขา
จัดทำเนียบหมู่บ้านชาวเขา ๑๕ จังหวัด และค้นหาจุดพิภคที่ตั้งหมู่บ้านชาวเขาเพื่อ
นำไปลงแผนพัฒนาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ นอกจากนี้ยังได้จัดทำพิภพชนบทชาวเขา
ห้องสมุดชาวเขา จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับชาวเขา จัดทำเอกสารเผยแพร่
ผลงานเกี่ยวกับชาวเขา จัดวิทยากรไปให้ความรู้ และข้อเท็จจริงในเรื่องราว
ของชาวเขาแก่หน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดการประชุมทางวิชาการที่เกี่ยวกับ
ชาวเขา ในขณะเดียวกันก็ได้จัดตั้งวิทยุกระจายเสียงเป็นภาษาชาวเขา เพื่อให้

๑ เรื่องเกี่ยวกับ

๒ "โครงการศูนย์วิจัยชาวเขา," หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ที่ สร. ๐๕๐๒/๒๗๔๗ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๐๗ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
มหาดไทย, กัดจาก กรมประชาสงเคราะห์ ศูนย์วิจัยชาวเขา เนื่องในพิธีเปิด
ศูนย์วิจัยชาวเขาในบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๐๘
(พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๐๘), หน้า ๔๓

๓ เรื่องเกี่ยวกับ, หน้า ๑

ชาวเขาได้ทราบความเคลื่อนไหวที่เป็นประโยชน์และโน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้มีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย รวมทั้งเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางด้านวิชาการ เป็นภาษาชาวเขาลีกด้วย

หลักฐานตามคำสรุปได้ว่า การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขา ซึ่งคณะกรรมการสงเคราะห์ชาวเขาในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการนั้น เป็นความพยายามที่จะให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักแหล่งถาวร เพื่อที่รัฐจะสามารถให้ความช่วยเหลือและชักจูงให้ชาวเขามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตลอดจนสามารถชักนำให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นและเลิกทำยาเสพติดอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็หวังว่าการดำเนินงานดังกล่าวจะสามารถโน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้มีความรักและภักดีในผืนแผ่นดินไทยตลอดจนช่วยเป็นกำลังสำคัญของรัฐบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยทางชายแดนและป้องกันการค้าฝิ่นจากภายนอก เนื่องจากเป็นสมัยเริ่มยุคควาเนิงงาน งานส่วนใหญ่ที่ดำเนินการไปในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ จึงอยู่ในชั้นบุกเบิก ดังนั้นหาข้อมูลและวางพื้นฐานเพื่อเตรียมการในระยะยาวในก่อนต่อไป

๒. คำรวจชายแดน

หน่วยราชการอีกหน่วยหนึ่งให้การสงเคราะห์ชาวเขาในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือ กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) มีสำนักงานพัฒนาประชาชน

พรพนนิภา วุฒิการณ, "การศึกษางานสงเคราะห์ชาวเขาของกรมประชาสงเคราะห์ ระหว่างปี ๒๕๐๕ - ๒๕๑๖" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๗), หน้า ๘๖ - ๘๐

ไกลคมนาคม จัดตั้งขึ้นเป็นการภายใน เพื่อกำหนดให้ฝ่ายอำนวยการในกิจการ
สงเคราะห์ชาวเขาให้แก่องค์การ ทั้งแต่เดิมนั้น เป็นหน้าที่ของกองกำกับการ
ยุทธการและการฝึก ฝ่ายอำนวยการชายแดน ทำหน้าที่อำนวยการให้คำปรึกษาและ
ประสานงานกับหน่วยงานที่ดำเนินงานสงเคราะห์ชาวเขา

หน่วยปฏิบัติการสำคัญในการสงเคราะห์ชาวเขา คือ กองกำกับการ
ชายแดนเขต ๕ ตั้งกองกำกับการอยู่ที่ค่ายดาราวิชัย อำเภอแม่อิง จังหวัด
เชียงใหม่ รับผิดชอบปฏิบัติการในเขตท้องที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงราย
ลำปาง ลำพูน น่าน แพร่ ทั้งนี้ในรายงานสำรวจของกองรคอง ยังได้กล่าวไว้
ว่า ในเขตท้องที่ดังกล่าวมีชาวเขาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น กองกำกับ
การชายแดนเขต ๕ จึงได้รับมอบหมายให้ติดต่อผู้ปกครองสงเคราะห์ชาวเขาโดยตรง

กองกำกับการยุทธการและการฝึก ฝ่ายอำนวยการชายแดน, การจัดตั้ง
สำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคม (เอกสารโรเนียวทางราชการ), ไม่มี
หน้า

๒ สัมภาษณ์ พ.ศ.อ.มนัส ชันชิตบัวรุ่ง, ผู้กำกับการกองกำกับการ ๕
กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน, ๘ มีนาคม ๒๕๒๑ (เป็นผู้
หนึ่งที่มีส่วนร่วมในงานสงเคราะห์ชาวเขา ของตำรวจตระเวนชายแดนมาตั้งแต่
ต้น นับตั้งแต่ปี ๒๔๕๕ เป็นต้นมา)

๓ "พระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. ๒๕๐๓," ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๗ ตอนที่ ๗๗ (๒๐ กันยายน ๒๕๐๓)

: ๗๔๖ - ๗๗๖

Gordon Young, The Hill Tribes of Northern Thailand

คำรวจชายแดนถือกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี ๒๔๕๔ เนื่องจากภาวะการณ
 รอบประเทศที่เต็มไปด้วยสงครามเรียกร้องเอกราชและการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์
 โดยความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา กรมตำรวจได้จัดตั้งหมวดรักษาดินแดนขึ้นประจำ
 อยู่ตามชายแดนภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในเดือนเมษายน ๒๔๕๖ เวียดนามยก
 กองทัพบุกลาวโดยเปิดเผยและสามารถยึดดินแดนบางส่วนตามแนวแม่น้ำโขงประชิดพรม
 แคนไทย - ลาวไว้ได้ กระทรวงมหาดไทยโดยมติของคณะรัฐมนตรีจึงมีคำสั่ง
 ที่ ๓๖/๒๔๕๖ ให้กรมตำรวจจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจรักษาชายแดนภาคอีสานขึ้นเป็น
 การคน^๒ และในปีเดียวกันนั้นเอง ได้มีการจัดตั้งกองบัญชาการตำรวจรักษาชายแดน
 ภาคพายัพขึ้น เพื่อดำเนินการปราบปรามการค้าฝิ่นเถื่อนของพวกก๊กมินตั๋ง^๓ ในปี
 ๒๔๕๗ กรมตำรวจได้มีบันทึก ที่ ๕๖๘/๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๕๗
 เสนอกระทรวงมหาดไทย ขอให้จัดตั้งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนขึ้น

^๑ "ประวัติตำรวจชายแดน," ใน ตชค. กองบัญชาการตำรวจตระเวน
 ชายแดนจัดพิมพ์, ที่ระลึกเปิดอาคารกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ๗ พฤษภาคม
 ๒๕๑๘, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๑๐๔

^๒ คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๓๖/๒๔๕๖ วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๔๕๖
 อ้างมาจาก "ประวัติตำรวจชายแดน," ใน ตชค., หน้า ๑๐๕

"ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องตั้งกองตำรวจรักษาชายแดน,"
 ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๗๑ ตอนที่ ๔๔ (๑๓ กรกฎาคม ๒๔๕๗), : ๑๕๓๔ -
 ๑๕๔๐

^๓ "ประวัติตำรวจชายแดน," ใน ตชค., หน้า ๑๐๕

โดยรวมหมวดรักษาดินแดนและกองบัญชาการตำรวจรักษาชายแดนเข้าด้วยกัน
 ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงมีประกาศ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๗ ให้จัดตั้ง
 กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน^๑ ซึ่งต่อมาภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลง
 ด้วยประกาศของกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐ ให้เปลี่ยนชื่อ
 มาเป็นกองบัญชาการตำรวจชายแดน^๒ และได้มีการเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหนึ่งใน
 สมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยถูกยุบให้เป็นส่วนหนึ่งของกองบัญชาการตำรวจ
 ภูธร แต่มีส่วนบัญชาการของตนเองจึงเรียกว่า กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน)^๓
 ความเป็นมาของตำรวจชายแดนดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้จะมี
 การเปลี่ยนแปลงชื่อหลาย ๆ ครั้ง แต่ภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้รักษาความสงบ
 เรียบร้อยและความปลอดภัยทางชายแดนนั้นมิได้เปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด ภารกิจ

^๑ บันทึกกรมตำรวจ ที่ ๘๒๘๓/๒๔๘๗ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๔๘๗ เสนอ
 ต่อกระทรวงมหาดไทย อ้างมาจาก "ประวัติตำรวจชายแดน," ใน ตชด, หน้า ๑๐๖
^๒ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องตั้งกองบัญชาการตำรวจตระเวน
 ชายแดน," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๒ ตอนที่ ๒ (๔ มกราคม ๒๔๘๘)

: ๑๐ - ๑๑

^๓ "ประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๐๐," อ้าง
 มาจาก "ประวัติตำรวจชายแดน," ใน ตชด หน้า ๑๑๐

^๔ "พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย
 พ.ศ. ๒๕๐๓," ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๗ ตอนที่ ๗๗ (๒๐ กันยายน ๒๕๐๓)

: ๗๔๖ - ๗๗๖

ที่ได้รับมอบหมายให้รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยทางชายแดน^๑ ยังผลให้ตำรวจชายแดนต้องลาตระเวนไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีโอกาสพบปะกับผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นกันการเหล่านั้นรวมทั้งบรรดาชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ด้วย การได้พบปะกับบุคคลเหล่านั้น ตำรวจชายแดนได้ให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยสัมพันธ์และการสร้างความเป็นมิตร ถ้าหน่วยลาตระเวนได้พบว่า ชาวเขาหรือผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นกันการเหล่านั้นต้องการความช่วยเหลือโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องโรคภัยไข้เจ็บ ตามหลักการแล้วเป็นหน้าที่หน่วยลาตระเวนต้องให้ความช่วยเหลืออย่างน้อยที่สุดให้การรักษายาบาลเท่าที่จะทำได้ หรือแบ่งปันเวชภัณฑ์เครื่องอุปโภคและบริโภคหน้าติดตัวไปตามควรแก่คัดภาพ อาจถือได้ว่า การกิจการให้การช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นกันการหรือชาวเขาเหล่านั้น เกิดขึ้นมาพร้อมกับหน่วยปฏิบัติการตำรวจชายแดน การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวนอกจากจะเป็นไปตามหลักมนุษยสัมพันธ์และสร้างความเป็นมิตรแล้ว ยังหวังผลที่จะรับความช่วยเหลือร่วมมือในการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงกันข้ามดังที่ พ.ต.ช.มนัส ชันชัตต์บำรุง ได้บันทึกไว้ว่า ความช่วยเหลือที่ตำรวจชายแดนมอบให้แก่ชาวเขาเพื่อให้ชาวเขามีการกินคืออยู่ที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจชายแดนได้เป็นอย่างดี^๒

^๑ แผนกระเบียบการตำรวจ กองวิชาการกรมตำรวจ, กำหนดหน้าที่การงานในราชการกรมตำรวจ (ฉบับบังคับที่ ๔/๒๕๐๓ วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๓), หน้า ๒๔๘-๒๕๐

^๒ มนัส ชันชัตต์บำรุง "การสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของตำรวจภูธรชายแดน" (วิทยานิพนธ์เสนอต่อคณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อเป็นส่วนประกอบการศึกษา รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ๒๕๐๔), หน้า ๕๐

จากเอกสารต่าง ๆ เท่าที่ค้นพบปรากฏว่า ตำรวจชายแดนเริ่มให้การ สงเคราะห์ชาวเขาเป็นทางการเมื่อปลายปี ๒๔๘๘ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานใดเป็น ที่แน่ชัดว่า ตำรวจชายแดนในระยะนั้นได้กำหนดโครงการใดเป็นการเฉพาะ การ สงเคราะห์ชาวเขาในระยะนั้นจึงอาจถือได้ว่าเป็นไปตามหลักมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐาน มากกว่า เมื่อตำรวจชายแดนออกลาดตระเวนผ่านหมู่บ้านใด ก็แวะไต่ถามทุกข์สุข แนะนำการสุขาภิบาล หรือการป้องกันโรค หากมีการเจ็บป่วยก็ช่วยให้การรักษา พยาบาล ตลอดจนแจกจ่ายยาประจำบ้านให้ไว้ตามความจำเป็น ถ้าหมู่บ้านใด ออกอยากบางครั้งก็แบ่งอาหารที่นำติดตัวไปให้ตามสมควร ภายหลังจากที่กองกำกับการ ชายแดนเขต ๕ ให้การสงเคราะห์ชาวเขาไปชั่วระยะหนึ่ง ในปี ๒๕๐๐ ฝ่าย อำนวยการชายแดนได้วางโครงการเพื่อให้การสงเคราะห์ชาวเขาเป็นระเบียบแบบ แผนขึ้น โดยจัดทำเป็นโครงการสำหรับปี ๒๕๐๑ ให้ชื่อโครงการนี้ว่า โครงการ

กองกำกับการพัฒนาตำรวจตระเวนชายแดน, โครงการพัฒนาเพื่อ ความมั่นคงปลอดภัย ปี ๒๕๑๕ - ๒๕๑๘ (เอกสารทางราชการโรเนียว) หน้า ๑

กองสวัสดิภาพประชาชนผู้ข่ม, โครงการสงเคราะห์ประชาชนของ ตำรวจภูธรชายแดน (เอกสารเผยแพร่ของผู้ข่ม, กันยายน ๒๕๐๖) TIC/OU No. 00890, หน้า ๑

^๒ ขาญ อังสุโชติ, "การจัดตั้งโรงเรียนตำรวจชายแดน," ใน การประชุมอบรมครูโรงเรียนตำรวจชายแดนด้วยความร่วมมือระหว่างกรมสามัญศึกษา และกรมตำรวจ ณ โรงเรียนพญาไท จังหวัดพระนคร ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๐๑ (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า ๑๕

ที่ ๑ การสงเคราะห์ชาวป่าเขาและประชาชนไกลคมนาคม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะชักจูงให้ชาวเขาเป็นกำลังสำคัญในด้านการหาข้าว และการส่งกำลังอาวุธ จะเห็นได้ว่า โครงการนี้บรรจุเป้าหมายหรือแผนการดำเนินงานไว้ ๔ ประการด้วยกัน คือ

๑. ศึกษาเรื่องราวที่เกี่ยวกับชาวเขา เพื่อความจำเป็นสำหรับการดำเนินงานสงเคราะห์ชาวเขาโดยตรง
๒. สร้างความเป็นมิตรด้วยการนำบริการในด้านการรักษาพยาบาลและสิ่งของที่ได้รับบริจาคจากส่วนราชการ หรือองค์การเอกชนต่าง ๆ ไปแจกจ่ายให้แก่ชาวเขา
๓. จัดตั้งโรงเรียนเพื่อสอนภาษาไทยแก่เด็กชาวเขา ทั้งมุ่งหวังที่จะใช้โรงเรียนนี้เป็นแหล่งโน้มน้าวจิตใจเด็กชาวเขาให้มีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย
๔. วางแผนงานอบรมให้ชาวเขา รู้จักวิธีป้องกันตนเองและหมู่บ้านของตน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการรักษาความปลอดภัยทางชายแดน และมีความสามารถพอที่จะต่อต้านการโจมตีของฝ่ายตรงกันข้ามถ้าหากมีขึ้น

จากแผนงานและจุดมุ่งหมายดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า คำรวจชายแดนให้การสงเคราะห์ชาวเขาเพื่อหวังผลในการปฏิบัติตามภารกิจที่ได้รับมอบ ตั้งแต่กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานของตำรวจชายแดนในหมู่บ้านชาวเขาด้วยการประชาสัมพันธ์ผู้สมัคร และให้บริการความช่วยเหลือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กองกำกับการยุทธการและการฝึก, ฝ่ายอำนวยการชายแดน,
โครงการ บช. ศชค. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๑ โครงการที่ ๑ การสงเคราะห์
ชาวป่า ชาวเขา และประชาชนไกลคมนาคม ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๐ (เอกสาร
โรเนียว ไม่มีหน้า)

ต่าง ๆ เป็นไปตามความจำเป็น เพื่อแลกเปลี่ยนกับชาว

ยั้งไม่ทันที่จะดำเนินงานตามแผนที่วางไว้แต่อย่างใด ในปี ๒๕๐๑ ฝ่าย
 อำนวยการชายแดนก็ได้พิจารณาโครงการสงเคราะห์ชนลี้ภัยหนึ่ง เพื่อประ-
 กอบแผนการที่วางไว้ พร้อมทั้งมีคำริให้จัดตั้งสำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคม
 ขน เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของกองกำกับการยุทธการ เมื่อปรากฏว่าปริมาณงานใน
 ความรับผิดชอบของกองกำกับการยุทธการเพิ่มมากขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้
 จะมีการจัดตั้งหัวหน้ารับผิดชอบงานใหม่ แต่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสำนักงานนี้ใช้
 เจ้าหน้าที่จากกองกำกับการยุทธการ หมดหน้าที่ให้การสงเคราะห์ชาวเขาเดิม ครั้น
 ต่อมาเมื่อขอมให้การช่วยเหลือกิจการสงเคราะห์ชาวเขา จึงได้มีการเปลี่ยนแปลง
 ขอบข่ายไม่เป็นทางการจากสำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคมไปเป็นสำนักงาน
 พัฒนาเพื่อความมั่นคงในท้องถิ่นทุรกันดารตามแบบอย่างสหรัฐได้ใช้เรียกสำนักงาน
 านา (Remote Area Security Development) และในที่สุดหน่วยงานนี้ก็ได
 เปลี่ยนชื่อมาเป็นกองกำกับการพัฒนาตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน
 ๒๕๑๕ โดยคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๓๐ ปัจจุบันนิยมชอเป็นกองกำกับการ ๕ กอง
 อำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน

กองบัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) "การพัฒนากองท้องถิ่นของ
 ตำรวจภูธร (ชายแดน)", วารสารพัฒนาชุมชน ๔ (กรกฎาคม ๒๕๐๕),
 TIC/OU 02097 หน้า ๑๐๔

๒ กองกำกับการยุทธการและการฝึก ฝ่ายอำนวยการชายแดน, การจัด
ตั้งสำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคม (เอกสารโรเนียว)

สัมภาษณ์ พ.ต.อ.มนัส ชันชิตต์บารุง ผู้กำกับกองกำกับการ ๕ กอง
 บังคับการตำรวจตระเวนชายแดน, ๔ มีนาคม ๒๕๒๑

โครงการสงเคราะห์ชาวเขาในปี ๒๕๐๑ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้อง
กับปัญหาต่าง ๆ ที่ชาวเขาได้ก่อกำเนิดขึ้น สำนักงานพัฒนาประชาชนโลกคมนาคมได้กำหนด
วัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์ชาวเขาไว้ว่า

๑. เพื่อป้องกันการทำลายป่าไม้ และต้นน้ำลำธาร ตำรวจชายแดนจะ
พยายามชักจูงให้ชาวเขาเลิกทำการไร่ เลื่อนลอย พร้อมกับส่งเสริมการเพาะปลูก
แบบถาวร

๒. เพื่อป้องกันการปลูกฝิ่น : ตำรวจชายแดนจะแนะนำส่งเสริมให้
ชาวเขาปลูกพืชประเภทอื่นแทนฝิ่น และพยายามหาทางป้องกันมิให้ชาวเขาปลูกฝิ่น
อีกต่อไป

๓. เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขา ตำรวจชายแดนจะ
พยายามหาทางส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขาที่มีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม พร้อมทั้ง
ทั้งสร้างสรรคความเจริญให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านชาวเขา

๔. เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางชายแดน เปิดโอกาสให้ชาวเขา
มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตัวเองและหมู่บ้านตามสมควร ตลอดจนมีความสามารถ
พอที่จะต่อต้านการแทรกซึมและปล้นทำลายของฝ่ายตรงกันข้ามได้

วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับวัตถุประสงค์กรม
ประชาสงเคราะห์ได้ระบุไว้เพื่อการสงเคราะห์ชาวเขาเช่นกัน

กองกำกับการยุทธการและคารฝึก ฝ่ายอำนวยการชายแดน, การจัดทำ
ตั้งสำนักงานพัฒนาประชาชนโลกคมนาคม (เอกสารราชการ)

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, สรุปการพัฒนาและ
สงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย (เอกสารกรมประชาสงเคราะห์

๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๗), หน้า ๓

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่านางแมการสงเคราะห์ชาวเขาจะเป็นไปเพื่อหวังผลตามภารกิจที่ได้รับมอบ แต่การกำหนดวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า คำวิจัยชายแดนมีความมุ่งหวัง เช่นเดียวกับกรมประชาสงเคราะห์ที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่สืบเนื่องมาจากชาวเขา และจะพัฒนาชาวเขาเป็นการถาวรสืบไป

การสงเคราะห์ชาวเขาแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะหนึ่ง คือ การสงเคราะห์ชาวเขา ตามหลักมนุษยสัมพันธ์และความรับผิดชอบที่มีอยู่เดิมด้วยการนำบริการและสิ่งของไปแจกจ่ายให้แก่ชาวเขาในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่หน่วยลาดตระเวนนั้นได้ผ่านไป อีกลักษณะหนึ่งเป็นการจัดทำโครงการพิเศษ เพื่อให้การสงเคราะห์ชาวเขาโดยเฉพาะ โครงการเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้ชาวเขามีสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น มีโอกาสที่จะรับการ ศึกษาและวิชาความรู้ในวันข้างหน้า

ตามปรกติเมื่อหมวดคำวิจัยชายแดนลาดตระเวนผ่านไปยังหมู่บ้านชาวเขาเผ่าใด เพื่อเป็นการผูกมิตรกับชาวเขา ก็จะทำสิ่งของที่ชาวเขาต้องการไปแจกจ่ายด้วย เช่น เวชภัณฑ์ เสื้อผ้า ผ่าหมี่ เมล็ดพันธุ์ผัก พันธุ์สุกร พันธุ์ไก่ ตลอดจนอุปกรณ์การศึกษาของเด็กชาวเขา พร้อมทั้งเสนอบริการด้วยการให้การรักษาพยาบาล แจกจ่ายยารักษาโรค ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนให้การศึกษแก่เยาวชนชาวเขาตามหมู่บ้านที่ผ่านไป การแจกจ่ายพัสดุสิ่งของและการจัดเสนอบริการที่จำเป็นต่าง ๆ ให้แก่ชาวเขานั้น เป็นการให้เปล่าแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้ดำเนินการไปเพื่อผูกมิตรและสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างคำวิจัยชายแดนและชาวเขา อาจกล่าวได้ว่า ในตอนแรกสิ่งของและ

มนัส ชันชิตคำรุ่ง, "การสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของคำวิจัยชายแดน", หน้า ๖๗

บริการที่ตำรวจชายแดนนำไปให้แก่ชาวเขานั้น เป็นของตำรวจชายแดนเองโดยยอมเสียสละเครื่องอุปโภคบริโภคที่ติดตัวไปแบ่งให้แก่ชาวเขาตามควรแก่ศักยภาพ เมื่อชาวเขาเป็นทุกข์และได้รับความสนใจมากขึ้นจึงมีหน่วยราชการ องค์การเอกชน และผู้ให้ความสนใจร่วมบริจาคสิ่งของแก่ตำรวจชายแดนเพื่อนำไปแจกจ่ายแก่ชาวเขา เช่น กองสวัสดิภาพประชาชนของยูนิคอมได้บริจาคหมูพันธุ์ดี โภภัณฑ์ต่างประเทศ และเมล็ดพืชผักบางชนิดตลอดจนเวชภัณฑ์บรรจุน้ำดื่ม และอุปกรณ์การเรียนและเครื่องใช้ประจำตัว เช่น สมุด ยาสีฟัน ไปแจกจ่ายให้แก่เด็กชาวเขาคด้วย

การสงเคราะห์ชาวเขาคด้วยกรนำบริการทางด้านการแพทย์ไปเสนอให้แก่ชาวเขานั้นมีความสำคัญยิ่งไม่น้อยกว่าการนำสิ่งของไปแจกจ่ายให้แก่ชาวเขา อาจกล่าวได้ว่า ชาวเขามีความต้องการในด้านการรักษาพยาบาลยิ่งกว่าการรับบริการหรือสิ่งของอื่นใด ทั้งนี้เพราะหมู่บ้านชาวเขาคตั้งอยู่ในท้องถื่นทุรกันดารและห่างไกลเกินกว่าบริการทางด้านการแพทย์ของรัฐจะไปถึง ถึงแม้พวกเขาจะเชิดถือในเรื่องภูคผีปีศาจ และมอบการรักษาพยาบาลให้อยู่ในความรับผิดชอบของหมอนี่ประจำหมู่บ้าน แต่เขาก็ได้ทราบถึงประสิทธิภาพของการแพทย์แผนปัจจุบันจากพวกพ่อค้าที่เข้าไปค้าขายบนภูเขาหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เดินทางเข้าไปเยี่ยมเยียนหมู่บ้าน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

๑ แผนกพัฒนาการ กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕, การรับความช่วยเหลือทางพัสดุสิ่งของสำหรับกิจการชาวเขาของกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ปี ๒๕๐๑ - ๒๕๐๒ (เอกสารกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕) ๑๒ (เพิ่มเติมในภาคผนวก)

๒ กองสวัสดิภาพประชาชนของยูนิคอม, โครงการสงเคราะห์ประชาชนของตำรวจชายแดน, หน้า ๑๓ - ๓๐

ชาวเขาเป็นครั้งคราวพร้อมทั้งนำเวชภัณฑ์แผ่นใหม่ติดตัวไปด้วย

อาจเป็นไปได้ในครั้งแรกที่พวกเขาเหล่านี้ไม่ยอมรับการรักษา
พยาบาลด้วยการแพทย์แผ่นใหม่ แต่เมื่อการรักษาพยาบาลด้วยหมอนี่ประจำหมู่บ้าน
เป็นไปอย่างไม่ได้ผล ประจวบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนโคยน์มือเข้าไปช่วยเหลือ
และสามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บเหล่านั้นให้หายขาดได้ เกียรติคุณของการรักษา
พยาบาลด้วยการแพทย์แผ่นใหม่จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ดังจะเห็นจากเจ้าหน้าที่
ตำรวจชายแดนได้ให้การช่วยเหลือลูกชายหัวหน้าหมู่บ้านชาวเขาเผ่าหนึ่งให้พ้นจาก
การเป็นโรคบิดมอริเนียได้อย่างทันที่ เจ้าหน้าที่ได้ให้การดูแลเอาใจใส่อย่าง
ดีด้วยการเดินทางด้วยเท้าถึง ๓๑ กิโลเมตร ไปเยี่ยมคู่อการไข้ของเด็กถึง ๔ ครั้ง
จนเขากลายเป็นนายแพทย์ผู้สามารถ บรรดาชาวเขาในเผ่ารู้สึกรักและเป็นหนี้
บุญคุณเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอันมาก

ชาวเขาผู้นั้นให้สัมภาษณ์ว่า "สิ่งที่พวกเขาต้องการมากที่สุด คือ
ยารักษาโรค เพราะทนหายากเหลือเกิน บางครั้งมีหมอนี่มาจากพื้นล่างขึ้นมาทีเดียว
แต่ก็ราคาแพงมาก ครั้งหนึ่งเขาต้องจ่ายยาคู ๓ เข็มด้วยวันหนึ่งตัว"

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานการสำรวจ
ทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๗๖.

กองสวัสดิภาพประชาชน ยุชคม, โครงการสงเคราะห์ประชาชน
ของตำรวจชายแดน หน้า ๔๒

กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, รายงานสำรวจทาง
เศรษฐกิจและสังคมของชาวเขาในภาคเหนือของประเทศไทย, หน้า ๗๐

คำบอกเล่าดังกล่าวแสดงว่าบริการค้าบริการ แพทย์ตำราวจชายแดนนำไปให้แก่ชาวเขานั้น เป็นที่ต้องการของชาวเขาเป็นอย่างยิ่งและเป็นวิธีหนึ่งที่จะผูกสัมพันธ์และเอาชนะจิตใจชาวเขาได้โดยไม่ยากนัก

ถึงตั้งคำถามมาแล้วในตอนนี้แล้วว่า วิธีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ของชาวเขานั้น เป็นไปตามวิธีการที่ตนถนัดยังไม่ถูกตามหลักวิชาเท่าไรนัก วิธีการเพาะปลูกแบบนั้นนอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตน้อยกว่าที่ควรแล้ว ยังส่งผลให้ชาวเขาคงกลายเป็นผู้ทรนเร่พเนจรไปเรื่อย ๆ เพื่อแสวงหาที่เพาะปลูกแหล่งใหม่ที่อุดมสมบูรณ์ต่อไป ซึ่งวิธีการดังกล่าวนอกจากจะยังผลให้รัฐไม่อาจจะควบคุมชาวเขาได้โดยใกล้ชิดแล้ว ป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศก็ต้องถูกทำลายไปด้วย อีกทั้งยังส่งผลให้พินราบเบื้องล่างประสพอุทกภัยและการขาดแคลนน้ำเพื่อป้องกันกาเกิดภาวการณ์ดังกล่าว ชาวเขาจะต้องได้รับคำแนะนำให้รู้จักวิธีการเพาะปลูกโดยที่ยังรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินไว้ เมื่อดินยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่เรื่อยไปก็ไม่จำเป็นที่ชาวเขาจะต้องย้ายถิ่นไปแสวงหาที่เพาะปลูกแหล่งใหม่อีกต่อไป

ดังนั้น เมกเจ้าหน้าที่ตำราวจชายแดนออกลาดตระเวนไปตามหมู่บ้านชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ซึ่งผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการเกษตรก็จะให้คำแนะนำหรือชักจูงให้ชาวเขารู้จักเพาะปลูกตามหลักวิชาการ อาทิเช่น รู้จักการใช้ปุ๋ย การทำไร่ตามลาดเขาแบบขั้นบันได การปลูกพืชหมุนเวียน เป็นต้นในที่บางแห่งตำราวจชายแดนยังได้นำเมล็ดพันธุ์ผักไปแจกจ่ายให้แก่ชาวเขาเพื่อทดลองปลูก พร้อมทั้งจัดทำแปลงสาธิตให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวเขาคิดด้วย นอกจากนี้

มันส์ ชันท์ทับารุง, "การสงเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของ
ตำราวจภูธรชายแดน," หน้า ๒๕

ยังได้นำสัตว์เลี้ยงไปแจกจ่ายให้แก่ชาวเขาพร้อมทั้งแนะนำวิธีการเลี้ยงเพื่อให้ได้ปริมาณและคุณภาพเพียงพอที่จะขายเป็นสินค้าได้ ในขณะที่เดียวกันเพื่อชักจูงให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่น การปฏิบัติงานของตำรวจชายแดนดังกล่าวข้างต้นก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะชักจูงให้ชาวเขาเห็นว่า ถึงแม้ชาวเขาจะไม่ปลูกฝิ่นแต่ก็สามารถจะหารายได้ทางอื่นทดแทนการปลูกฝิ่นได้

แต่เพื่อให้การดำเนินงานเข้าถึงจิตใจชาวเขา และปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาได้ผลอย่างจริงจัง สำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคมได้กำหนดโครงการในขณะนั้น ไว้ว่า

๑. โครงการอบรมเจ้าหน้าที่
๒. โครงการโรงเรียนสอนประชาชนไกลคมนาคม
๓. โครงการจัดหมู่บ้าน สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่
๔. โครงการตัดถนน

ก) โครงการอบรมเจ้าหน้าที่ที่จะออกปฏิบัติงานกับชาวเขา

พล.ต.ท. เกษียร ศรุตานนท์ รองอธิบดีกรมตำรวจได้ให้โอวาทแก่เจ้าหน้าที่ที่จะออกปฏิบัติงานกับชาวเขาในคอนหนึ่งว่า

ขอให้เจ้าหน้าที่ผ่านการฝึกอบรมนั้นว่าวิชาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อช่วยให้ชาวเขาเข้าใจถึงเจตนาดีของรัฐบาลต่อชาวเขา ช่วยให้ชาวเขามีความจงรักภักดีต่อประเทศไทย ในการปฏิบัติงานนั้นเจ้าหน้าที่

กองกำกับการยุทธการและการฝึก ฝ่ายอำนวยการชายแดน, การจัดตั้งสำนักงานพัฒนาประชาชนไกลคมนาคม (เอกสารราชการ), ไม่มีหน้า

จะต้องเป็นผู้ที่สามารรถชักจูงให้ชาวเขาซึ่งอยู่ห่างไกลเกิดความเลื่อมใสที่จะเป็นพลเมืองดีของประเทศสืบไป

ไฉนทว่ากล่าวสะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการอบรมว่า เป็นความเพียรพยายามของรัฐที่จะเตรียมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้ความสามารถพอที่จะเป็นผู้นำที่ดี และสามารถชักจูงให้ชาวเขาเห็นถึงเจตนาคดีของรัฐบาล พร้อมทั้งเกิดความเลื่อมใสในรัฐบาล และความจงรักภักดีต่อประเทศไทย

เนื่องจากการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาจำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่เป็นทั้งครู นักพัฒนากร นักเกษตร นักประชาสัมพันธ์ พยาบาล นายช่าง นักจิตวิทยา ในเวลาเดียวกัน แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยลาดตระเวนเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขา ฉะนั้น เจ้าหน้าที่เหล่านั้นจึงต้องได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ ฝ่ายอำนวยการชายแดนได้มอบหมายให้กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ เป็นผู้ดำเนินการอบรมเจ้าหน้าที่เหล่านั้นให้มีความรู้ในวิชาการเกษตร อนามัย ครู จิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กรมประชาสัมพันธ์, "พิธีมอบประกาศนียบัตรการประชาสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดน" ข่าวในประเทศภาคค่ำ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๕ วิทยุสารประจำวัน ๑๑๖ (๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๕), หน้า ๔

กรมประชาสัมพันธ์, "พิธีมอบประกาศนียบัตรการประชาสัมพันธ์แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดน," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๐๕ วิทยุสารประจำวัน ๑๑๖ (๒๐ มิถุนายน ๒๕๐๕) : ๔ - ๕

๓ เรื่องเดียวกัน

เช่นเกี่ยวกับการอบรมเจ้าหน้าที่จากกรมประชาสงเคราะห์ ที่จะออกปฏิบัติงานร่วมกับชาวเขา

ข) โครงการจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กชาวเขา

พลเอก ประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ให้โอวาทแก่ชาวเขาที่เข้ามาเยี่ยมบ้านของตนหนึ่งว่า ขอให้ชาวเขาร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ตลอดจนเชื่อฟังคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง และยอมรับประเทศไทยเป็นผืนแผ่นดินของตน โอวาทดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวกับชาวเขาได้เป็นอย่างดี ความต้องการดังกล่าวเป็นไปได้โดยไม่ยากนักถ้าทราบจิตใจที่ชาวเขาไม่รู้อาษาไทย ครานั้นก็เป็นเรื่องยากที่จะเข้าใจกันได้ เพราะขาดสื่อสัมพันธ์ที่จะเข้าใจกัน ทั้งยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการปฏิบัติภารกิจของตำรวจชายแดนอีกด้วย

ดังนั้นตำรวจชายแดนจึงได้พยายามให้ชาวเขามีสื่อกลางเรียนรู้อาษาไทยในชั้นแรกตำรวจชายแดนได้พยายามถ่ายทอดภาษาไทยอย่างง่าย ๆ ให้แก่ชาวเขาตามหมู่บ้านต่าง ๆ หน่วยงานลาดตระเวนได้มานับ ครั้งต่อมาเมื่อตำรวจชายแดนให้ความสำคัญในเรื่องการสอนภาษาไทยแก่ชาวเขามากขึ้นรูปการส่งเคราะห์ชาวเขาค้นหาการแจกจ่ายสิ่งของและเยี่ยมเยียนเพื่อผูกมิตรนั้น ได้เปลี่ยนรูปการมาเป็นกาให้การศึกษาอบรมอย่างเป็นล่ำเป็นสัน

กรมประชาสัมพันธ์, "ชาวเขาเข้าเยี่ยมเยียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย," ข่าวในประเทศภาคค่ำ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔
วิทยสารประจำวัน ๒๓(๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๔) : ๒ - ๓

ในเรื่องการจัดตั้งโรงเรียนนั้นจะเริ่มกันเมื่อ ตำรวจชายแดนออกลาดตระเวนไปตามหมู่บ้านชาวเขาต่าง ๆ นอกจากจะให้การเยี่ยมเยียน บริการและความช่วยเหลือต่าง ๆ แล้ว ถ้าชาวเขาในหมู่บ้านนั้นต้องการที่จะจัดตั้งโรงเรียนชั้นในหมู่บ้านตามคำแนะนำชักชวนของหน่วยลาดตระเวนก็ดี หรือตามความต้องการของชาวเขาเองก็ดี หมู่ตำรวจชายแดนจะรายงานไปยังหมวดและกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ตามลำดับ เพื่อขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียน เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว หน่วยลาดตระเวนแต่ละหน่วยจะติดต่อขอความเห็นชอบจากศึกษาธิการในท้องถิ่นนั้น พร้อมทั้งชักชวนชาวเขาในหมู่บ้านนั้นให้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดสร้างอาคารเรียนชั้นในหมู่บ้านของคนด้วยวัสดุที่พอจะหาได้ในหมู่บ้านนั้น ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่หน่วยลาดตระเวน หลังจากนั้นกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ จะมอบหมายให้หมวดตำรวจชายแดนจัดรวบรวมบัญชีนักเรียน และจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับชั้นเรียนพร้อมทั้งพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่เพื่อไปประจำสอนยังโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น

หลังจากนั้นกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ จะเสนอรายละเอียดไปยังกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความช่วยเหลือในเรื่องแนวทางและหลักสูตรการสอน นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการจะให้ความช่วยเหลือในเรื่องการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนที่จะเข้าไปทำหน้าที่เป็นครูสอนในโรงเรียนชาวเขาที่จัดตั้งขึ้น พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ เช่น แต่งตำราเรียน จัดหลักสูตรการเรียนการสอน และจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น ในบางครั้งยังให้ทุนสำหรับนักเรียนที่เรียนดีและให้เงินอุดหนุนสำหรับ

๑ ขาญ อังศุโชติ, "การจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดน,"
ในการประชุมอบรมครูโรงเรียนตำรวจชายแดน ด้วยความร่วมมือระหว่างกรม
สามัญศึกษา และกรมตำรวจ, หน้า ๑๘

อาคารเรียนด้วย^๑

โรงเรียนชาวเขาแห่งแรกจัดตั้งขึ้นที่หมู่บ้านคอนขวาววัน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยความริเริ่มของหมู่ลาดตระเวน หมวกตระเวนชายแดน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เปิดทำการสอนเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๔๙๔ มีชื่อว่าโรงเรียน ตชด. บำรุง^๒ ดังนั้นจึงถือได้ว่าการจัดตั้งโรงเรียนของตำรวจชายแดนนั้นเกิดขึ้นมาพร้อมกับงานสังเคราะห์ ชาวเขาของตำรวจชายแดนหรืออาจจะถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของงานสังเคราะห์ ชาวเขาของตำรวจชายแดนอย่างเป็นทางการ

โรงเรียนตำรวจชายแดนมีชื่อแตกต่างกันไป ทั้งขึ้นอยู่กับแหล่งที่มาของเงินก่อสร้างและวิธีการก่อสร้าง เพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งโรงเรียน ถ้าโรงเรียนใดจัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างหมวดตำรวจชายแดน และชาวเขา โรงเรียนนั้นจะได้อีกว่าโรงเรียน ตชด.บำรุง ถ้าโรงเรียนใดจัดตั้งขึ้นด้วยเงินอุดหนุนจากเจ้าหน้าที่กองกำกับการตำรวจชายแดนเขตต่าง ๆ จะได้อีกชื่อว่า โรงเรียน ตชด. สงเคราะห์ (จัดสร้างในทำนองเดียวกับโรงเรียน ตชด. บำรุง คือใช้วัสดุและแรงงานที่อยู่ในหมู่บ้านนั้น) ถ้าโรงเรียนใดจัดตั้งขึ้นด้วยเงินที่ตำรวจชายแดนจัดรายการกุศล เพื่อหารายได้มาสร้างโรงเรียน โรงเรียนนั้นจะได้อีกชื่อว่า โรงเรียนมิตรตำรวจบำรุง ถ้าโรงเรียนใดจัดตั้งขึ้นด้วยเงินอุดหนุน

^๑ สัมภาษณ์ พ.ต.อ. มนต์ ชันชิตต์บำรุง, ผู้กำกับกองกำกับการ ๕ กองบังคับการตำรวจชายแดน, ๕ มีนาคม ๒๕๒๑

^๒ มนต์ ชันชิตต์บำรุง, "โรงเรียนชาวเขาและประชาชนไกลคมนาคม," ใน ตชด. หน้า ๒๓๑

จากกระทรวงศึกษาธิการจะได้อีกว่า โรงเรียนฝึกบาส่งเคราะห์ ถ้าโรงเรียนใดจัด
สร้างขึ้นด้วยเงินพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ จะได้อีกว่า โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ หรือ เจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ เป็นต้น

ในเดือนเมษายน ๒๕๐๕ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานเงิน ๑๓,๕๐๐ บาท เพื่อจัดสร้างโรงเรียนชาวเขาเข้าเฝ้าที่บ้านแกระมัญ อำเภอด่าง จังหวัดเชียงใหม่ พระราชทานชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ ๑ และในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อจัดสร้างโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาขึ้นเป็นแห่งแรกที่บ้านแม่ บนคอบปุย อำเภอด่าง จังหวัดเชียงใหม่ พระราชทานชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๒ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนที่จัดสร้างขึ้นนั้นจะมีหมายเลขกำกับหลังชื่อโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อจัดอันดับก่อนหลัง

หลังสมัย จอมพล สฤษดิ์ ชนะรัชต์ กิจการโรงเรียนชาวเขาได้รับความสนใจเพิ่มขึ้น มีผู้บริจาคและพระราชทานเงินจัดสร้างอยู่เสมอ จะเห็นได้ว่าโรงเรียนชาวเขามีสื่อต่าง ๆ กันออกไป โรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จัดสร้างขึ้นด้วยเงินพระราชทานโดยเสด็จพระราชกุศล ดังนั้นจึงได้รับพระราชทานนามโรงเรียนตามชื่อผู้บริจาค โดยเสด็จพระราชกุศลสร้าง เช่น โรงเรียนจุฬา-ธรรมศาสตร์ โรงเรียนไทยพูน หรือโรงเรียนทหารม้าอนุสรณ์ เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ๑ ผู้ เรืองเดียวกัน
- ๒ ผู้ เรืองเดียวกัน, หน้า ๒๓๑ - ๒๓๒
- ๓ ผู้ เรืองเดียวกัน, หน้า ๒๓๒

พล.ต.ท.ชาญ อังศุโชติ รองผู้บัญชาการตำรวจภูธร (ชายแดน) ในขณะ
นั้น ได้กล่าวขานแจงว่า

การจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กผู้ชายเขานั้น จะช่วยให้การเข้าถึงผู้ใหญ่
ของเขาโดยอาศัยเด็กเป็นสื่อกลางเป็นไปได้โดยง่าย ถ้าเด็กให้ความ
เชื่อถือในตัวครูแล้ว พ่อแม่ของเด็กจะคล้อยตามไปด้วย ทั้งสิ้นเนื่อง
มาจากความผูกพันผูกพันแน่นแฟ้นระหว่างพ่อแม่ของเด็กและตัวเด็ก การ
แนะนำหรือชักจูงยอมทำไถ่กายกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นการปลูกฝังความคิดและ
ความเชื่อต่อให้ชาวเขา เกิดความจงรักภักดีต่อประเทศยอมทำไถ่กายเมื่อ
อยู่ในวัยเด็ก การทำความเข้าใจกับเด็กยอมทำไถ่กาย และเร็วกว่า
ผู้ใหญ่ด้วยกัน

คำชี้แจงดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตำรวจชายแดนจัดตั้งโรงเรียน
สำหรับชาวเขาขึ้นมาโดยมุ่งหวังที่จะใช้โรงเรียนนั้นเป็นสื่อกลางที่จะโน้มน้าวจิตใจ
ของชาวเขาให้เกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้
เพื่อผลประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยทางชายแดน และป้องกันการแทรก
ซึมของฝ่ายตรงกันข้าม

ยิ่งในสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ อันเป็นระยะเวลาเริ่มแรกของการ
การดำเนินงานด้วยแล้ว ชาวเขาไม่ค่อยยอมรับคนแปลกหน้าเท่าใดนัก ดังนั้น
เจ้าหน้าที่ผู้ใดที่ประจำในหมู่บ้านชาวเขา ต้องพยายามเอาชนะจิตใจชาวเขาให้

ชาญ อังศุโชติ, "การจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาสำหรับตำรวจชายแดน,"
ในการประชุมครบกรมโรงเรียนตำรวจชายแดน ด้วยความร่วมมือระหว่างกรม
สามัญศึกษาและกรมตำรวจ, หน้า ๑๘

ได้ ด้วยการแสดงให้ชาวเขาเห็นถึงเจตนาดี ความจริงใจ และความตั้งใจที่จะทำงานเพื่อชาวเขาเหล่านั้น ความพยายามที่จะเข้าถึงจิตใจชาวเขามีทางเป็นไปได้ เมื่ออาศัยเด็กชาวเขาเป็นสื่อกลาง เพราะเด็กชาวเขาก็เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป เขารักและยกย่องผู้เป็นครูของเขามาก และเมื่อความรู้สึกชื่นชมในตัวครู จากความรู้สึกของเด็ก ได้รับความถ่ายทอดไปยังบิดาหรือผู้ปกครองของเด็ก ตำรวจชายแดนก็จะถือโอกาสนี้ชักจูงให้ชาวเขาเชลหังคำสั่งและความแนะนำของเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งโน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้เกิดความเชื่อถือ และไว้วางใจในรัฐบาล รวมทั้งเกิดความจงรักภักดีต่อประเทศไทยด้วย

เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับในขณะนั้นตำรวจชายแดนไม่มั่งงบประมาณสำหรับกิจการสงเคราะห์ชาวเขาโดยเฉพาะ การจัดสร้างโรงเรียนจึงต้องอาศัยเงินที่เจ้าหน้าที่เสียสละกันเองหรือเงินบริจาคเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนที่ตำรวจชายแดนร่วมกันกับชาวเขาในหมู่บ้านจัดสร้างขึ้นมักจะเป็นอาคารชั่วคราว โดยอาศัยวัสดุในหมู่บ้านนั้น ส่วนโรงเรียนที่ได้รับบริจาคหรือเงินพระราชทานมักจะเป็นอาคารถาวร ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับเงินที่ได้รับ^๒ แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า การจัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาได้รับความสนใจและเป็นที่ยูักักกันโดยทั่วไป ในระหว่างปี ๒๕๐๑ - ๒๕๐๒ กองกำกับตำรวจชายแดน เขต ๕ ได้รับเงินพระราชทานและเงินบริจาคเพื่อการศึกษาของชาวเขาเป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง ๔๗๑,๖๗๖.๓๐ บาท^๓ หรือโดยเฉลี่ยแล้วปีละประมาณ

^๑ สัมภาษณ์ พ.ศ. อ. มนัส ชันชิตต์บารุง, ผู้กำกับกองกำกับการ ๕ กองบังคับการ อำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน, ๕ มีนาคม ๒๕๒๐

^๒ เรื่องเดียวกัน

^๓ กองกำกับการชายแดนเขต ๕, การรับเงินพระราชทานและเงินช่วยเหลือระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๐๑ - ๒๕๐๒ (เอกสารทางราชการ, ไม่มีหน้า)

๕๔,๓๓๕ บาท

ในระหว่างปี ๒๕๐๑ - ๒๕๐๗ มีโรงเรียนชาวเขาอยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจชายแดนทั้งสิ้น ๒๔ โรงเรียน มีนักเรียนชายหญิง ๔๓๕ คน เป็นชาย ๕๗๕ คน และหญิง ๒๖๔ คน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนเป็นครูผู้สอน ๕๗ คน มีเด็กชาวเขาจากเผ่าต่าง ๆ เข้ารับการสอนทั้งสิ้น ๔ เผ่าด้วยกัน ได้แก่ ละว้า อีกออ มูเซอร์แดง กะเหรี่ยง แม่ และเย้า

จะเห็นได้ว่ากิจการโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดนในขณะนั้นได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง มีเอกชนและหน่วยงานต่าง ๆ พากันบริจาคเงินเพื่อการนี้เป็นจำนวนมาก โดยเฉลี่ยแล้วปีละประมาณถึง ๕๔,๓๓๕ บาท แต่ปรากฏว่าในช่วงระยะเวลา ๖ ปี (๒๕๐๑ - ๒๕๐๗) กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ จัดตั้งโรงเรียนสำหรับเด็กชาวเขาเพียง ๒๔ โรงเรียนและให้การศึกษแก่เด็กชาวเขาจากชาวเขา ๔ เผ่า ได้เพียง ๔๓๕ คนเท่านั้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ จัดตั้งโรงเรียนชาวเขาเฉพาะตามที่ชาวเขาเป็นผู้เสนอมาเท่านั้น^๒ ประกอบกับตำรวจชายแดนในขณะนั้นขาดกำลังคนและความชำนาญงานทางด้านนี้โดยเฉพาะ เมื่อตำรวจชายแดนต้องให้การศึกษแก่ชาวเขาทั้ง ๆ ที่ภารกิจโดยตรงของตำรวจชายแดน คือ การรักษา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

^๑ กองกำกับการยุทธการและการฝึก, ฝ่ายอำนวยการชายแดน, จำนวนโรงเรียนและนักเรียนชาวเขาในช่วงปี ๒๕๐๑ - ๒๕๐๗ (เอกสารทางราชการไม่มีหน้า)

^๒ ชาญ อังศุโชติ, "การจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาของตำรวจชายแดน," ในการประชุมอบรมครูโรงเรียนตำรวจชายแดนด้วยความร่วมมือ ระหว่างกรมสามัญศึกษา และกรมตำรวจ, หน้า ๑๕

ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยทางชายแดน กองกำกับการชายแดนเขต ๕
 จึงต้องใช้เจ้าหน้าที่ในหน่วยลาดตระเวนเป็นครูสอนเด็กชาวเขา ในขณะที่เดียวกัน
 ครูเหล่านั้นยังต้องทำหน้าที่อย่างอื่นด้วย นับตั้งแต่การรักษามาพยาบาล แนะนำวิธีการ
 เพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ ตลอดจนให้ความรู้แก่ชาวเขาในเรื่องการอนามัยและการ
 สุขาภิบาล ทั้งนี้เพื่อผลในการปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบ เจ้าหน้าที่ซึ่งประจำอยู่ใน
 หมู่บ้านชาวเขาคงได้รับความรักความเชื่อก่อ และความไว้วางใจจากชาวเขา
 เพื่อให้ได้สิ่งมา เจ้าหน้าที่เหล่านั้นนอกจากจะต้องมีความอดทนและความตั้งใจจริง
 ที่จะทำงานเพื่อชาวเขาแล้ว ยังต้องมีความรู้ในด้านต่าง ๆ พอที่จะนำไปเป็น
 ประโยชน์แก่ชาวเขาได้ด้วย เจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นก็คงจะหาไม่
 ได้ง่ายนัก ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้โครงการจัดตั้งโรงเรียนชาวเขาจะได้
 รับเงินสนับสนุนมากเพียงใดก็ตาม แต่กองกำกับการตรวจชายแดนเขต ๕ ในขณะนั้น
 ก็ไม่อาจตอบสนององค์ประกอบประสงค์ของผู้บริจาคได้

ค) ชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่

โครงการชาวเขาคือโครงการหนึ่งที่ว่าตรวจชายแดนได้จัดทำขึ้นใน
 สมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ คือ โครงการส่งชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่ออกปฏิบัติ
 การในหมู่บ้านชาวเขาที่สำคัญต่าง ๆ ทิศทางการเล็งเห็นว่า คอมมิวนิสต์ได้เข้ามา
 แทรกซึมหรือจะเข้ามาแทรกซึม หรือเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตติดต่อระหว่างความ
 รับผิดชอบของหมวดตระเวนชายแดนแต่ละหมวด หรือเป็นหมู่บ้านที่หัวหน้าหมู่บ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นที่ยอมรับนับถือของชาวเขาในหมู่บ้านใกล้เคียง

โครงการนี้จัดทำขึ้นเมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่าสถานการณ์ในลาวไม่เป็นที่น่าไว้วางใจสำหรับความปลอดภัยของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลได้รับรายงานว่าคอมมิวนิสต์ได้พยายามแทรกซึมเข้ามาในหมู่บ้านชาวเขาคอยการส่งวิทยุจากญวนและขบวนการปะเทดลาวเป็นภาษาชาวเขาพร้อมกับส่งกำลังเข้ามาแทรกซึมตามหมู่บ้านชาวเขาต่าง ๆ ในเขตพม่า ลาว และไทยด้วย จากกระแสข่าวที่ได้รับยังผลให้รัฐบาลหันเกรงว่าตราบโคที่รัฐบาลเปิดโอกาสให้ชาวเขาในประเทศไทยรับสิทธิพลคมมิวนิสต์ไว้อย่างเต็มที่แล้วก็เท่ากับว่า รัฐบาลปล่อยให้ประเทศไทยมีคอมมิวนิสต์เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนแสนคนที่เกี่ยว ความหวั่นเกรงจึงกล่าวเพิ่มมากขึ้นเมื่อรัฐบาลได้รับรายงานข่าวว่า พวกแม้วได้รวมกำลังกันเพื่อต่อต้านรัฐบาล

๑ สัมภาษณ์ พ.ศ.อ.มนัส ชันชิตต์บำรุง, ผู้กำกับกองกำลังการ ๕

กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน, ๘ มีนาคม ๒๕๒๑

๒ เรื่องเดียวกัน

๓ เรื่องเดียวกัน

๔ The Border Patrol Police Advisory, The Hill Tribes Program of the Border Patrol Police (Memograph, prepared for the conference on Southeast Asia tribes and minorities held at Princeton University in May, 1965) TIC/OU 02930, p. 3

สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าวอาจมีผลเนืองมาจาก เมื่อปี ๒๕๐๓ ที่ประชุมพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยได้มีมติให้เปลี่ยนยุทธวิธีการต่อสู้จากวิถีทางรัฐสภาไปสู่การใช้กลยุทธ์ยึดอำนาจแบบเหมาเข่ง และในปี ๒๕๐๕ ที่ประชุมก็มีมติให้จัดตั้งสาขาของพรรคชนในทุกภาคของประเทศไทย การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ทางภาคเหนือก็เริ่มขึ้นในระยะนี้ (Jeffrey Race, The War in Northern Thailand, p. 14

สภาพการณ์ดังกล่าวข้างต้นน่าจะเป็นแรงผลักดันให้ตำรวจชายแดนขยาย
 กิจกรรมชาวเขาต่อไปอีกในปี ๒๕๐๖ ด้วยการจัดส่งชุดปฏิบัติการ เคลื่อนที่ออกไปยัง
 หมู่บ้านชาวเขาที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ เพื่อการปฐมนิเทศทางการเมือง (Political
 Orientation) ในขณะที่เดียวกันก็ส่งเสริมการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์
 ตลอดจนปรับปรุงสุขภาพอนามัยของชาวเขาไปพร้อมกันด้วย ตำรวจชายแดน
 เห็นว่าโครงการนี้ นอกจากจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะผูกสัมพันธ์กับชาวเขาให้ใกล้ชิด
 ยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีที่จะสืบข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงกันข้าม
 อีกด้วย ดังนั้นจึงปรากฏว่าหมู่บ้านชาวเขาเผ่าใดที่ตำรวจชายแดนสืบทราบว่า
 มีหน่วยปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลในหมู่บ้านนั้น ตำรวจชายแดนก็จะเพิ่มความสำคัญ
 ที่จะสร้างสัมพันธ์กับชาวเขาเป็นพิเศษ ฉะนั้นจึงมีผู้เห็นว่า ตำรวจชายแดนและ
 ชาวเขาจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากขึ้น ตามปริมาณข่าวกรองที่ทางการได้รับ
 แจ้งว่ามีหน่วยต่อต้านรัฐบาลในหมู่บ้านนั้น

ชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่แบ่งการดำเนินงานเป็น ๓ ชุดด้วยกัน คือ

- ๑. ชุดครูฝึกพัฒนาการ (Cadre Teams) ชุดหนึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ๒ นาย เป็นหัวหน้าชุด ๑ นาย เจ้าหน้าที่พยาบาล ๒ นาย เจ้าหน้าที่การเกษตร

มนัส อันธพิคย์บำรุง, "การส่งเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของตำรวจ
 ชายแดน," หน้า ๓๔

^b The BFP Advisory, The Hill Tribes Program of the
 Border Patrol Police, pp. 3 - 4.

^c Jeffrey Race, The war in Northern Thailand, p. 11

^d มนัส อันธพิคย์บำรุง, "การส่งเคราะห์ชาวเขาในภาคเหนือของตำรวจ
 ชายแดน," หน้า ๓๔ - ๓๕

๑ นาย เจ้าหน้าที่ฝึกการเลี้ยงสัตว์ ๑ นาย และเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ๑ นาย
 ชุคครูฝึกพัฒนาการถือได้ว่าเป็นชุกปฏิบัติการช่วยเหลือชาวเขาที่แท้จริง ทั้งนี้
 จะเริ่มต้นปฏิบัติงานโดยออกเดินทางไปยังหมู่บ้านชาวเขาที่สำคัญ ซึ่งได้รับการ
 คัดเลือกแล้ว ต่อจากนั้นจะแจกจ่ายพัสดุสิ่งของ และเสนอบริการเกี่ยวกับการ
 รักษาพยาบาล ตลอดจนให้คำแนะนำในเรื่องสุขภาพอนามัย การเพาะปลูก การ
 เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ยังผลให้ชาวเขาในหมู่บ้านนั้นมีรายได้
 เพิ่มขึ้น หน้าที่พิเศษของชุคครูฝึกพัฒนาการก็คือพิจารณาคัดเลือกชาวเขาเพื่อ
 นำมาฝึกอบรม และส่งกลับไปปฏิบัติงานยังหมู่บ้านในภูมิลำเนาเดิมของตนต่อไป

๒) ชุกเจ้าหน้าที่ของหมวดตำรวจชายแดน (Platoon Teams)

เจ้าหน้าที่ในคณะเป็นเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ในหมวดตำรวจชายแดนทั้งสิ้น มีหน้าที่
 สนับสนุนการปฏิบัติงานของชุคครูฝึกพัฒนาการและควบคุมดูแลชาวเขาในพื้นที่
 รับผิดชอบของตน

๓) ชุกชาวเขา (Hill Tribes Teams) ชุกชาวเขาแต่ละชุกประกอบด้วย
 ชุกชาวเขาในเผ่าเดียวกัน จำนวน ๔ คน ซึ่งชุคครูฝึกพัฒนาการเป็นผู้คัดเลือก
 เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ป้องกันตัว การเพาะปลูก
 การเลี้ยงสัตว์ และการรักษาพยาบาล และส่งกลับไปให้ความช่วยเหลือและแนะนำ
 ชาวเขาในหมู่บ้านภูมิลำเนาเดิมของชุกชาวนั้น ๆ ทั้งนี้จะไปปฏิบัติงานตาม
 ศูนย์พัฒนาการต่าง ๆ ที่ตำรวจชายแดนได้จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านชาวนั้น ๆ ต่อไป

ชุกปฏิบัติการเคลื่อนที่ออกปฏิบัติงานเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๐๖ เข้าปฏิบัติงาน
 ในหมู่บ้านชาวเขาเผ่าแม้วและเย้าในเขตจังหวัดเชียงใหม่และน่าน โดยเริ่ม

ต้นคำ เน้นงานด้วยการสำรวจข้อมูลและรายละเอียดเกี่ยวกับชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ใน
 เขตปฏิบัติการโดยใช้เวลา ๔ เดือน (เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤษภาคม ๒๕๐๖)
 หลังจากนั้นได้จัดทำโครงการที่จะต้องปฏิบัติเสนอต่อกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต๕
 ครั้นแล้วเจ้าหน้าที่จะออกปฏิบัติงานจะเข้ารับการฝึกอบรมเป็นเวลา ๑ เดือน เพื่อ
 ให้ความรู้พอสมควรเกี่ยวกับชาวเขา ทั้งในเรื่องการขนานนัยและการเกษตร เพื่อ
 ที่สามารถจะให้คำแนะนำแก่ชาวเขาได้ เมื่อดำเนินการฝึกอบรมแล้ว ชุดครูฝึก
 พัฒนาการจะเริ่มออกปฏิบัติงานตั้งแต่เดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๐๖ โดยใช้เวลา
 ๔ เดือน ทั้งนี้หมวดตำรวจชายแดนที่ตั้งอยู่ในเขตปฏิบัติการจะได้รับการสนับสนุนโดย
 ส่งเจ้าหน้าที่ ๒ คนเข้าร่วมคณะด้วย

เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวเขามีส່วร่วมในการปฏิบัติงานของตำรวจชายแดน
 ชุดครูฝึกจะทำการคัดเลือกชาวเขาจากหมู่บ้านต่าง ๆ ที่ได้เข้าไปปฏิบัติการแล้ว
 หมู่บ้านละ ๔ คน เพื่อส่งเข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ในวิชาการต่อสู้ป้องกันตัว
 การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์และการรักษาพยาบาล ๗ กองกำกับการตำรวจชายแดน
 เขต ๕ จังหวัดเชียงใหม่ ภายหลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้ว ชาวเขาเหล่านั้นจะเข้า
 ปฏิบัติงานที่ศูนย์พัฒนาการที่กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ และหมวดตำรวจ
 ชายแดนได้ร่วมกันจัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางให้คำแนะนำและเผยแพร่ความรู้

ศูนย์วิทยุตำรวจ

^๑ Ibid., p. 2
^๒ Ibid.,
^๓ Ibid., p. 3.
^๔ Ibid., p. 2

ที่ได้รับการอบรมมาแก่ชาวเขาในหมู่บ้านภูมิลำเนาเดิมของตน คือไป

เป็นหน้าสั่งแก่ทางตำรวจชายแดนจะจ่ายเงินให้แก่ครอบครัวชาวเขาที่ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการอบรม ทั้งนี้เพื่อทดแทนเงินรายได้ที่ชาวเขาเหล่านั้นจะนำมาให้แก่ครอบครัวของตน และเป็นเครื่องจูงใจให้ชาวเขาเห็นว่าการเข้ารับการอบรมนั้นจะไม่ทำให้ชาวเขาคงเสียผลประโยชน์แต่อย่างใด วิธีการดังกล่าวอาจถือได้ว่าเป็นการป้องกันการไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวเขา ทั้งนี้ชาวเขาอาจจะยังไม่รู้หรือยังไม่เข้าใจว่าตนจะได้รับความรู้หรือได้รับประโยชน์อันใดบ้างจากการเข้ารับการฝึกอบรมนั้น แต่สิ่งที่เขารู้แน่ ๆ ก็คือเขาได้รับเงินถึงแม้จะเป็นทำนองเงินค่าจ้าง แต่เขาก็พอใจ

ศูนย์พัฒนาการแต่ละแห่งจะประกอบด้วยทีมงานศูนย์ แปลงสาธิตการเกษตร และคอกสัตว์ ทั้งนี้จึงมีผู้เห็นว่าศูนย์พัฒนาการนี้เป็นแหล่งเผยแพร่ความเจริญทางการเกษตรแก่ชาวเขาอย่างแท้จริง ศูนย์พัฒนาการบางแห่งจะมีเจ้าหน้าที่ชาวเขาโดยเฉพาะ แต่บางแห่งเจ้าหน้าที่ตำรวจชายแดนซึ่งประจำสอนอยู่ที่โรงเรียนชาวเขาในหมู่บ้านนั้น จะรับผิดชอบงานในศูนย์พัฒนาการด้วย ที่

^๑ Ibid.,

^๒ Ibid.,

^๓ Ibid.,

^๔ สุรพล จุลละพราหมณ์, ปัญหาชาวไทยภูเขา (เอกสารโรเนียวเตรียมบรรยายแก่นักศึกษาวิทยาลัยการเมืองกันราชอาณาจักรรุ่นที่ ๑๕ พ.ศ. ๒๕๑๕-๒๕๒๐ วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๕), หน้า ๗๕

^๕ สัมภาษณ์ พ.ต.อ. มนต์ ชันชิตบำรุง ผู้กำกับกองกำกับการ ๕ กองบังคับการอำนวยการตำรวจตระเวนชายแดน, ๘ มีนาคม ๒๕๒๑

ศูนย์นั้นนอกจากจะมีแปลงสาธิต และคอกสัตว์แล้วยังเป็นที่เก็บเวชภัณฑ์ เมื่อดิฉันผู้
พี่ ปู๊ ยามาแมลง ตลอดจนจนยารักษาสัตว์ไว้เพื่อแจกจ่ายแก่ชาวเขาค่วย

กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ จะส่งเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมเยียน
ศูนย์พัฒนาในเดือนละ ๒ ครั้ง กล่าวคือในช่วง ๑๕ วันแรกของเดือนหมวกตำรวจ
ชายแดนจะได้รับมอบหมายให้ส่งเจ้าหน้าที่ประจำหมวดเดินทางไปเยี่ยมศูนย์พัฒนา
การตามหมู่บ้านชาวเขาต่าง ๆ ในเขตรับผิดชอบของตน เพื่อให้ความช่วยเหลือ
และตรวจตราความก้าวหน้า ตลอดจนนำสิ่งของที่ศูนย์พัฒนาการต้องการเสนอต่อ
กองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ที่เชียงใหม่ต่อไป หลังจากนั้นในช่วง ๑๕
วันหลังของเดือน เจ้าหน้าที่ชุดครูฝึกพัฒนาการจะเดินทางโดยเฮลิคอปเตอร์
พร้อมด้วยแพทย์ ๑ คน เดินทางไปตรวจตรา พร้อมทั้งให้คำแนะนำหรือให้ความ
ช่วยเหลือหรือช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่ทางศูนย์ได้เสนอ ผ่านหมวกตำรวจ
ชายแดนไปยังกองกำกับการตำรวจชายแดนเขต ๕ ไปให้ศูนย์ด้วย

จะเห็นได้ว่าถึงแม้ปฏิบัติการดังกล่าวข้างต้น จะมีจุดมุ่งหมายทางการ
เมืองเพื่อต่อต้านการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ในหมู่บ้านชาวเขาก็ดำเนิน แต่การจัด
ตั้งศูนย์พัฒนาการ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ทางการอาชีพและการอนามัย ความ
หลักวิชาการก็ดี หรือการฝึกอบรมวิชาชีพและการอนามัยแก่ชาวเขาจากหมู่บ้าน
ต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้พอที่จะไปถ่ายทอดให้แก่ชาวเขาในหมู่บ้านของตนต่อไปก็ดี
หรือการที่ตำรวจชายแดนติดตามผลการปฏิบัติการของโครงการนี้อย่างใกล้ชิดหรือ
อย่างเอาใจใส่ก็ดี แสดงให้เห็นว่า ตำรวจชายแดนก็มีจุดมุ่งหมายที่จะกระตุ้นเตือน

^๑ Gilbert P. Layton, The Hill Tribes Programme of the
BPP, p.6

^๒ Ibid.,

และส่งเสริมให้ชาวเขารู้จักที่จะปรับปรุงตนเอง ในด้านการอาชีพ และการอนามัย
ทั้งนี้เพื่อความเจริญของชาวเขาอย่างแท้จริงในวันข้างหน้าด้วย

ทุกกล่าวมานั้นอาจสรุปได้ว่า คำว่าจายแคนได้ออกกำเนิดขึ้นมา เมื่อ
รัฐบาลในขณะนั้นเห็นเกรงว่าสภาพการณ์ทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านจะมีผล
ต่อการแทรกซึมและบ่อนทำลายของคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย จึงได้จัดตั้งหน่วยรักษา
ความปลอดภัยทางชายแดนขึ้น แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศทางชายแดนเป็นป่าทึบ
และภูเขาจึงยากที่จะตรวจตรา และดูแลได้โดยทั่วถึง ดังนั้นตำรวจชายแดนจึง
จำต้องผูกมิตรกับผู้อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเหล่านั้นรวมทั้งชาวเขาคด้วย ทั้งนี้เพื่อผลใน
การปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสืบข่าวความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงกันข้าม
ตำรวจชายแดนจะผูกมิตรด้วยการนำสิ่งของ และบริการไปแจกจ่ายให้ชาวเขาถึงถิ่น
ที่อยู่ ครั้นถึงสมัย จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เพื่อให้การผูกมิตรกับชาวเขาได้ผลดี
ยิ่งขึ้น ฝ่ายอำนวยการชายแดนในขณะนั้นก็ได้วางแผนงานและจัดทำโครงการระยะ
ยาวขึ้น โครงการเหล่านี้ถ้าสามารถดำเนินไปได้จะเป็นจริงเป็นจังและต่อเนื่อง
กันได้แล้ว ก็จะมีผลให้ชาวเขาได้รับความเจริญอย่างแท้จริงในวันข้างหน้าได้

เท่าที่ศึกษามานั้นอาจกล่าวได้ว่า เมื่อรัฐบาล จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
พิจารณาเห็นว่าชาวเขาเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เสถียรภาพทาง
การเมืองและการปกครองของรัฐ ตลอดจนถึงความปลอดภัยของประเทศ ดังนั้น
รัฐบาลจึงได้วางโครงการต่าง ๆ เพื่อระงับและแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่ชาวเขาได้ก่อ
ขึ้นด้วยการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชาวเขาจากความลำบากไปสู่ความเจริญ
สมัยใหม่ ในขณะเดียวกันก็โน้มน้าวจิตใจชาวเขาให้เกิดความเชื่อถือ และไว้วาง
ใจในรัฐบาล ตลอดจนจงรักภักดีต่อประเทศไทย เพื่อก่อให้เกิด รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะ
กรรมการสงเคราะห์ชาวเขาขึ้นวางโครงการ และกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดย
มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินงาน ในขณะเดียวกับตำรวจชายแดน
ก็ให้ความสนใจชาวเขาเช่นกัน แต่ดำเนินงานอย่างเอกเทศทั้งนี้เพื่อผูกมิตร และเพื่อ
ผลในการปฏิบัติภารกิจที่รับมอบเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่ากรมประชาสงเคราะห์และตำรวจชายแดน มีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน กล่าวคือกรมประชาสงเคราะห์มีหลักการที่จะชักจูงให้ชาวเขา เข้ามาทำมาหากินในแหล่งเดียวกันซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถควบคุมดูแลได้อย่างใกล้ชิดตลอดจนสามารถส่งเสริมชาวเขาเหล่านั้นมีอาชีพที่ถาวร มีโอกาสได้รับการศึกษา และมีโอกาสที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ตนเองต่อไปได้ ส่วนตำรวจชายแดนได้ออกหลักการดำเนินงานด้วยการนำบริการและสิ่งของไปแจกจ่ายแก่ชาวเขาคามหมู่บ้านต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป หลักปฏิบัติที่แตกต่างกันนี้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากลักษณะการดำเนินงานของหน่วยงานทั้งสองที่แตกต่างกันด้วย เป็นที่ทราบทั่วากันที่กรมประชาสงเคราะห์จะได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเป็นการทดลองขึ้นในท้องที่ ๔ จังหวัด กรมประชาสงเคราะห์มีประสบการณ์ในการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองมากคนแล้ว ถึงแม้การจัดตั้งนิคมชาวเขาจะแตกต่างไปจากการจัดตั้งนิคมบนพื้นที่ราบก็ตาม แต่หลักการใหญ่ก็ไม่แตกต่างกันนัก เช่น ในเรื่องการจัดสรรที่ดิน การจัดสถานพยาบาล โรงเรียน จัดสร้างทางคมนาคม และจัดตลาดจำหน่ายผลผลิตที่ชาวนิคมได้ผลิตขึ้น เป็นต้น ส่วนตำรวจชายแดนได้รับมอบหมายให้มีภารกิจในการรักษาความปลอดภัยทางชายแดน จึงมีหน่วยรักษาการประจำอยู่ทั่วไป พร้อมทั้งมีขีดความสามารถและเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ดังนั้นจึงเอื้ออำนวยที่จะเดินทางเข้าไปให้ความช่วยเหลือและบริการชาวเขาถึงหมู่บ้านได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย